

FÖRENINGSSAMVERKAN FÖR KLIMATNEUTRALITET

*Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun
genom samverkan med det civila samhället.*

Sammanfattning

Klimatomställningen berör oss alla, oavsett organisation, person eller samhällsskikt. Som kommun för att klara klimatomställningsarbetet behöver Umeå bland annat stärka sin kapacitet och förbättra mottagandet av idéer som kommer från civilsamhället. Genom denna förstudie fanns önskan om att bygga upp en långsiktig förmåga genom samverkan med lokala föreningar för att stödja en gemensam utveckling och arbete mot ett klimatneutralt samhälle. Denna förstudie gav en bättre förståelse för vilka hinder och problem som behöver arbetas vidare med för att skapa samverkan mellan kommun och civilsamhälle.

Det är känt att vi behöver förändra dagens system. Det är tydligt att beteenden måste förändras. Nya tekniska lösningar och styrande organisationer måste till. Mer kunskap, motivation, politisk legitimitet, förståelse, ledarskap, arbetstid, förtroende och fler samarbetspartners är också delar i arbetet som måste utvecklas och förändras för att skapa livsmiljöer för alla som är långsiktigt hållbara. Denna förstudie presenteras som en liten del i ett större sammanhang hos Umeå kommun i det arbete som pågår för att komma närmare social inkludering och ett klimatneutralt Umeå. Genom samverkan med föreningslivet gav förstudien goda exempel, insyn och idéer som verktyg till förståelse för hur samverkan med föreningar och nätverk bör organiseras för att utveckla nya innovativa sätt att arbeta med klimatfrågor.

Denna ettåriga förstudie utgör ett gott exempel på hur kommuner kan samverka med civilsamhället och det har visat sig tydligt att det finns en kraft och stark vilja till förändring både bland föreningar och kommun. Systemförändring tar tid men även en tusenmilaresa startar med ett steg. Synergier och samverkansformer, tillit och momentum det är viktiga byggstenar att lyfta in i en byråkratisk kontext och ge utrymme för nya idéer att slå rot och låta förändring ske i samförstånd och acceptans.

Att belysa steg som tas i rätt riktning, att dra lärdom av processen framåt och inkludera hållbarhetsperspektivet i ordinarie verksamhetsarbete har visat sig ge motivation och inspiration till både tjänstemän, ledning och politik vilket i sin tur ger möjlighet att knyta viktiga samverkansformer och nätverk. Av arbetet med denna förstudie så är mållinjen långt ifrån nådd men nycklar och lärdomar har åskådliggjorts och skall förmedlas dit och där förankring säkrast bör ske, för slutet på denna ettåriga förstudie är bara början på resten.

Formas, har genom utlysningen; "Klimatneutrala och inkluderande kommuner" helfinansierat detta förberedande innovationsprojekt med projekt titeln; *Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället*. Arbetsnamnet har varit *"Föreningssamverkan för klimatneutralitet"* och efter förstudiens avslut i april 2024 så kan lärdomar, idéer, relationer och kunskap härmed sammanfattas.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	5
Syfte och frågeställningar	5
Avgränsningar	5
Definitioner	6
Projektgrupp	6
Metod och genomförande	7
Resultat och analys	7
Föreningarna	7
Intervjufrågor	8
Samverkansforum	8
Kommunikation	10
Idéerna	10
Interna arbetet	10
Analys och medskick	11
Synergier	16
Cirkulära Västerbotten	16
Klimatsmartare resor inom idrotten	16
RF-SISU VÄSTERBOTTEN	17
KLUM 3.0	17
The North star / PCP	17
Fritidsförvaltningen och Föreningsbyrån	18
Diskussion och slutsatser	18
Idéerna	18
Fortsatta arbetet	18
Reflektion från följeforskare Magnus Johansson, RISE	19
Projektgruppens slutsatser och medskick	20
Bilagor	24

Bilaga 1:	Vetenskaplig slutrapport	24
Bilaga 2:	Metodhandbok.....	24
Bilaga 3:	Idéerna	24
Bilaga 4:	Ekonomisk redogörelse	24
Bilaga 5:	Ansökan Formas Spår 2 "Klimatneutrala och socialt hållbara kommuner"	24

Inledning

Civilsamhällets förmåga att mobilisera medborgare och resurser har historiskt fyllt en viktig funktion under stora samhällsomställningar. Dess mobiliserande förmåga har alltid innehållit en samhällskritisk dimension som till exempel varit en viktig del i hur frivilligorganisationer arbetat med sociala frågor. Inom det civila samhället har radikala visioner formulerats och motstånd mot delar av samhällsutvecklingen mobiliserats. Samverkan med civilsamhället kan vitalisera kommunens klimatarbete med det kan också skapa spänningar och problem. Vilken effekt för klimatomställningen kan ett samverkansarbete mellan föreningar och en kommun ha. I denna förstudie utforskar Umeå kommun detta tillsammans med lokala föreningar. Vilka lärdomar kan sammanfattas efter detta års arbete?

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna förstudie är att undersöka hur Umeå kommun kan bygga upp en långsiktig förmåga att i samverkan med lokala föreningar stödja utvecklingen mot ett klimatneutralt samhälle.

- Hur bör man organisera samverkan med föreningar och nätverk för att utveckla nya innovativa sätt att arbeta med klimatfrågor, till exempel genom nya former av partnerskap?
- Hur kan kommunen bli bättre på att omsätta och konkretisera radikala visioner såväl som konkreta lösningar som föreningar och nätverk formulerar eller utvecklar på egen hand?

Fokus för arbetet har varit att hålla fast vid det uttalade målet; *klimatneutralitet / det goda livet i framtida Umeå* genom medlet; *samverkan*.

Avgränsningar

Ingen avgränsning gjordes utan alla (800+) föreningar i Föreningsbyråns register bjöds in till att delta i förstudien. Av responsen som blev nåddes en bredd på föreningslivet som ansågs täckta upp en helhet varpå inget ytterligare uppsökande kontaktskapande gjordes.

Det kan dock tas i beaktande att denna målgrupp av deltagande föreningar alla har ett intresse och viss till god sakkunskap i klimat- och miljöfrågan.

Definitioner

Civilsamhället, definierar vi i förstudien som föreningar/föreningslivet.

Klimatneutralitet, förstudien lutar sig mot Umeå kommuns politiskt beslutade dokument exempelvis; Umeå kommuns miljömål, Åtgärdsprogrammet för miljömålen, Umeå kommuns klimatfärdplan tillsammans med kommunens mål i beslut för "Klimat" för att också peka mot konsumtion och transporter. Kommunens beslutade dokument tar i sin tur stöd i de nationella klimatmålen definition;

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/>

Hållbarhet, projektet knyter ihop dimensionerna; social-, ekonomisk- och ekologisk hållbarhet med ett stort fokus mot klimatneutralitet och minskad konsumtion.

Projektgrupp

Arbetsgruppen bakom förstudien har bestått utav:

Emma Renström

Projektledare, Fritid

Monica Svonni

Enhetschef, Fritid

Rasmus Andegras

Kommunikatör, Fritid

Annika Myrén

Utvecklingsstrateg, Strategisk utveckling

Linda Gustafsson

Jämställdhetsstrateg, Strategisk utveckling

Rebecka Janols

Innovationsledare, Strategisk utveckling

Linn Lundström

Marknads- och kommunikationschef, RF-SISU

Karl-Johan Bonnedahl

Forskare och "Kritisk vän", Umeå universitet

Magnus Johansson

Forskare och "Kritisk vän, RiSE

Metod och genomförande

Hänvisar till Bilaga 2: "METODHANDBOK - Så här gjorde vi!"

Resultat och analys

Föreningarna

Av inbjudan skickad till hela Föreningsbyråns register med 800+ föreningar inkom svar och ett visat intresse för förstudien av 32 föreningar. Av detta intresse kunde intervju hållas med 21 föreningar och slutligen var det 13 föreningar som deltog i förstudiens hela Samverkansforum.

Bild 1 illustrerar de deltagande föreningarna, en * betyder att föreningen även deltog i Samverkansforumet. 10 utav dessa föreningar har kansli eller på annat vis anställd personal, övriga drivs av ideella krafter.

Kategoriseringen är ett av många sätt att fördela deltagande föreningar på.

PENSIONÄRSFÖRENING PRO Teg	KULTUR Skuggteatern * Kulturföreningen Humlan * Umeå Teaterförening Föreningen Kultur & Människa
LANDSBYGDSPFÖRENING Rödåbygdens IK * Stöcke IF Södra Umeå ryttarförening *	ÖVRIGA Medborgarskolan * Studieförbundet Vuxenskolan * Finska klubben Extinction rebellion * People for future * Folkrörelsearkivet i Västerbotten * Umeå studentkår *
IDROTT Danscentrum i norr Umeå orienteringsklubb * Tegs södra Umeå IF Umeå kanotklubb * Umeå Pickleball klubb Umeå gymnastikförening *	

Bild 1. Föreningarna som deltog i förstudien.

Intervjufrågor

Med en önskan om att deltagande föreningar tidigt i processen skulle presentera sitt eget "varför", för att besvara frågan om dess egen initiala drivkraft så ställdes dessa frågor under en inledande intervju som hölls efter föreningens önskemål, antingen fysiskt eller digitalt:

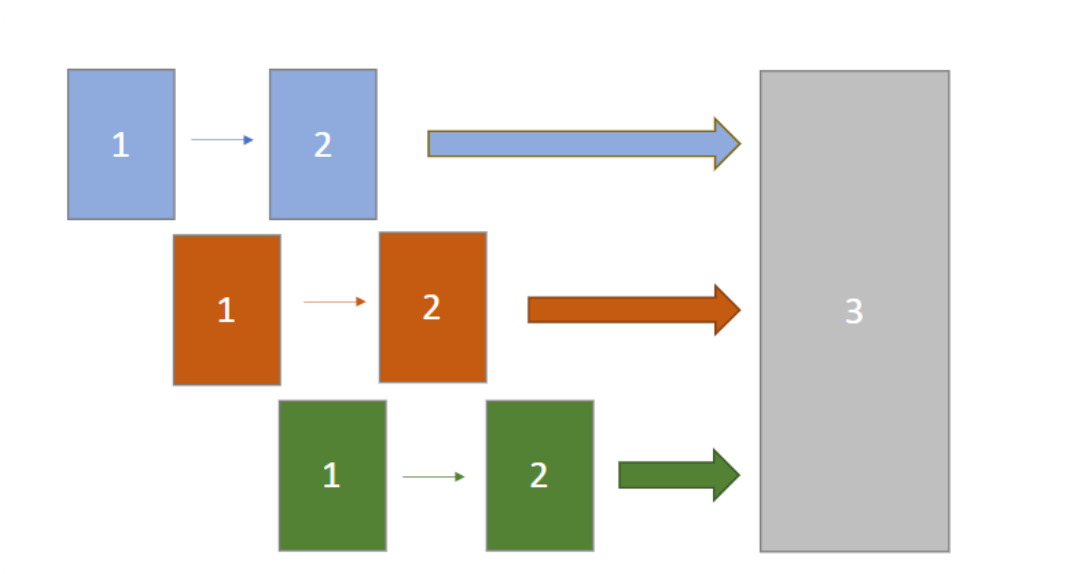
- Hur viktig (graderat 1–10) skulle ni vilja uttrycka att miljö- och klimatfrågan är för er?
- Är klimatarbete och hållbarhetsfrågor någonting som ni inom er förening jobbar med i ert "normala" och vardagliga arbete?
- Anser ni att er förening har ett medvetet klimatarbete?
- Önskar ni att ert klimatarbete vore bättre?
- Har ni den kunskap ni behöver inom er förening för att göra *klimatsmarta prioriteringar och val?
- Hur skulle ni önska att samverkan och samarbete mellan föreningslivet och kommunen förbättrades?
- Ser ni i er förening behov och lösningar som borde kunna fångas upp bättre av kommunen?
- Vad tycker ni att Umeå kommun skulle kunna göra bättre i arbetet för miljön?
- Hur tänker ni att vi tillsammans kan jobba för att minska våra gemensamma utsläpp?
- Det samverkansforum som vi bjuder in till. Vill och kan ni delta? Kvälls- eller dagtid?
- Vilka är era förväntningar på ett deltagande?

Samverkansforum

Förstudiens samverkansforum var den "arena", det Living LAB, där projektgruppen kunde samla deltagande föreningar för att under organiserade och designade former tillsammans utforska, diskutera, lära och utveckla idéer på hur vi tillsammans kan angripa problemformuleringen.

I samverkansforumet delades föreningarna in i tre mindre grupper, Bild 2 visar dessa som blå, röd och grön grupp. Indelningen skedde slumpvis efter hur tiderna passade deltagande föreningsrepresentanter. Alla föreningar fick inbjudan om att delta i samverkansforumet, alla hade dock inte möjlighet att delta.

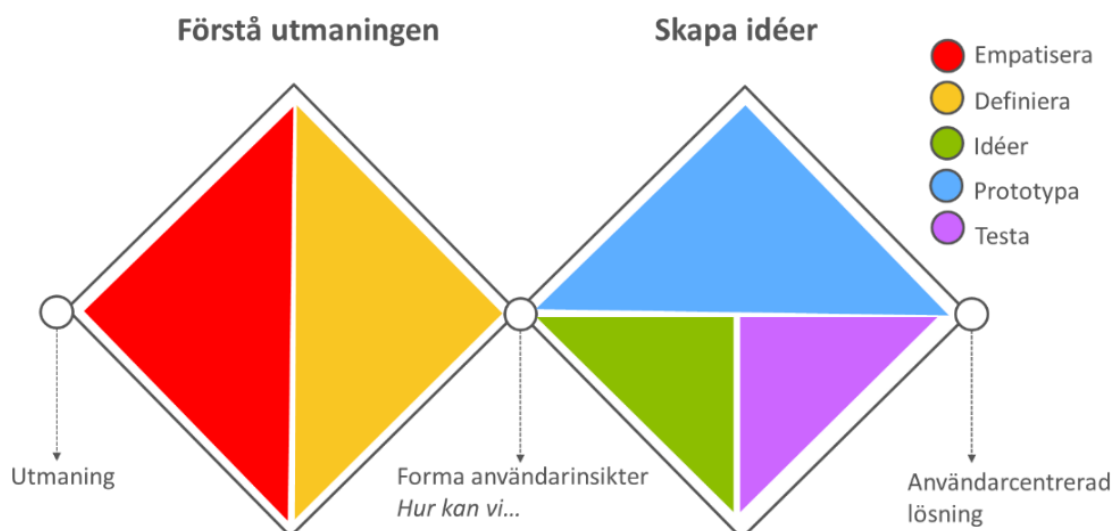
Bild 2. Samverkansforumets uppbyggnad och träffar.

I den första, **blå**, gruppen deltog; Skuggteatern, Medborgarskolan, Studieförbundet vuxenskolan, Kulturföreningen Humlan och Umeå studentkår.

I den andra, **röda**, gruppen deltog; Rödåbygdens IK, Umeå kanotklubb, Extinction rebellion och Umeå orienteringsklubb.

I den tredje, **gröna**, gruppen deltog; Umeå gymnastikförening, People for future, Folkrörelsearkivet Västerbotten och Södra Umeås ryttaförening.

Samverkansforumet designades i tre steg, i Bild 2 visat som 1-> 2-> 3, med syfte om att skapa ett samverkande arbete mellan Umeå kommun och föreningarna utifrån en innovationsmodell kallad The Double Diamond design process, förklarad i Bild 3.

Bild 3. The Double Diamond design process.

Genom dessa tre grupper skapades ett parallellt arbete och lärande. Problemformuleringen var inramad men öppen och tog stöd i vår frågeställning; Hur kan vi öka samverkan med och mot föreningslivet i arbetet mot klimatneutralitet.

Första steget (1), var också den första träffen för respektive grupp i samverkansforumet och syftet var att förstå utmaningen och landa i en gemensam "Hur kan vi fråga...".

Den andra (2) träffen handlade om att jobba vidare med den gemensamma frågeställningen och landa i en gemensam idé / idéer.

Den tredje (3) träffen arrangerades i storgrupp mellan alla grupper och tjänstemän och chefer från Umeå kommun, Umeå kommunföretag och Visit Umeå. Syftet med denna tredje träff var att jobba vidare med idéerna och bolla tankarna från föreningarna med/mellan tjänstemän och chefer med insyn och kunskap om hur och om idén kunde utvecklas och/eller testas.

Samverkansforumet design och tillvägagångssätt beskrivs mer ingående i Metodhandboken, se Bilaga 2.

Kommunikation

Förstudien har kommunicerats genom Fritidsförvaltningens kommunikatörer genom allmänna utskick i föreningsbrev, på webbsida: [Föreningssamverkan för klimatneutralitet - Umeå kommun](#) och genom denna film; [Streamio - Föreningssamverkan för klimatneutralitet](#)

Idéerna

Hänvisar till Bilaga 3 för presentation av de sju idéer som föreningarna arbetat fram genom samverkansforumet.

Interna arbetet

Projektledare var anställd av Fritidsförvaltningen och placerad i arbetslaget; Föreningsbyrå/Stab.

Parallellt med arbetet med och mot föreningslivet pågick en intern process där dialog och utvecklingsarbete inleddes med Fritidsförvaltningen och Fritidsnämnden presidium. Det avsattes tid för att skapa relation och förståelse, från projektledares perspektiv för ingångsläget och från Fritids perspektiv för kännedom om förstudiens syfte och mål. Dialoger hölls med det kollegiala teamet, med Fritidsdirektör, verksamhetschef, enhetschefer och Fritidsnämndens presidium.

Under årets gång hölls fortsättningsvis kontinuerliga möten, samtal och presentationer för insyn, medskick och för en gemensam navigering och önskan om processens väg framåt.

Kopplat mot Fritidsförvaltningens grunduppdrag; *"Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning"* pågick under året ett arbete tillsammans med Fritids chefer utifrån följande frågeställningar:

- Vad är ett hållbart fritidsutbud?
- Varför är ett hållbart fritidsutbud viktigt, och för vem?
- Vad gör vi idag som stärker grunduppdraget och vad kan vi bli bättre på?

Analys och medskick

Det utforskande arbetet i förstudien har tittat på hur kommunen kan öka samverkan med föreningslivet för att bättre och mer effektivt arbeta mot miljömålen och nå klimatneutralitet. Övertygelsen om att stärka samverkan med civilsamhället som en förutsättning för att lyckas minska utsläppen la grunden till det Living LAB, det Samverkansforum, som under förstudien växte fram som ett socialt forum där projektgruppen fick ta del utav och testa det levande som pågick, såsom dialogerna, tankarna, reflektionerna, workshopandet, relations- och idéskapandet.

Under dom inledande intervjuerna blev det tydligt att deltagande föreningar vurmar för klimatfrågan, dom vill vara med och göra rätt men det finns hinder såsom tid, kompetens och resurser som försvårar engagemanget. Det uttrycks en önskan om hjälp för att navigera sig rätt, för hur vet man vad som ger mest och bäst effekt? Att vilja utveckla sitt klimatarbete är för dom flesta självklart men svårigheten sitter inte i om utan i hur arbetet skall bedrivas. En engagerad medlem i föreningen kan göra hela skillnaden men det är sårbart om dessa eldsjälav avslutar sitt föreningsarbete. Nycklarna till framgång tror många föreningar att en fortsatt samverkan med kommunen är. Detta för hjälp och stöd att exempelvis ta fram en klimatpolicy, att vägleda, hitta samarbete föreningar emellan, utlysa villkorad sponsring/bidrag, befästa kunskap och uppmuntra goda initiativ och liknande insatser.

I samverkansforumets uppstart bjöds grupperna in till att inledningsvis prata ihop sig i mindre grupper om deras förväntningar och farhågor gällande det gemensamma arbetet. Grupperna reflekterade över samverkansforumet där och då men också i den större bilden, det längre tidsperspektivet. Tabell 1-3 redovisar gruppernas förväntningar och farhågor.

Tabell 1. Förväntningar och farhågor från Grupp 1.

Förväntningar	Farhågor
<ul style="list-style-type: none"> • Prata med andra om deras sätt att jobba i frågan. • Nyfiken på projektet • Bättre kommunikation med kommunen och mellan föreningarna. • Mer insikt och tydlighet i hur de andra föreningarna jobbar. • Mer samarbete mellan förbund och föreningar för att kunna göra mer tillsammans och dela på resurser. • Det ger en väg in i kommunikationen och möjlig politisk påverkan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rädsla för att detta inte ska leda till något. • Vet inte riktigt vad som är tänkt med detta? • Att det ska vara 2,5 timme som inte gav någonting alls. • Osäkerhet inför det okända. • Att detta inte ska resultera i något och att ingenting händer efteråt. • Att det inte blir någon praktisk förändring. • Att vi inte besitter kompetens att göra en faktisk förändring.

Tabell 2. Förväntningar och farhågor från Grupp 2.

Förväntningar	Farhågor
<ul style="list-style-type: none"> • Att det ska leda fram till något - ge action. • Bra att få input om hur andra föreningar och kommunen jobbar. Inspiration som går att ta med sig tillbaka till den egna föreningen. • Det känns meningsfullt att vara här. • Vi tycker att frågan är meningsfull. • Att få träffa andra och olika föreningar. • Få pepp - känna att vi är fler med på samma resa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Att vi sitter och har det trevligt men inget händer. • Att vi pratar med de som redan är insatta och intresserade i frågan. Vad ger det för resultat? • Vi är här, vi vill mycket men det ger inget resultat.

Tabell 3. Förväntningar och farhågor från Grupp 3.

Förväntningar	Farhågor
<ul style="list-style-type: none"> • Att få nya idéer som vi också kan använda i den egna verksamhet. • Att arbetet skulle få effekt ut till ungdomar som många gånger tenderar att bara tänka här och nu. • Att få mer insyn i Umeå kommuns mål, stöd och resurser. • Finns en potential i att det kan leda framåt i och med att föreningsrepresentanter har en kontaktyta med medlemmar i föreningar och att vi kan få tillstånd med en kunskapsförhöjande/folkbildande effekt så vore det bra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Att inte få några nya idéer. • Rädsla finns i och med att våra medlemmar elitsatsar och flyger i viss utsträckning för att komma till tävlingar. Vad skulle det innebära och vilka konsekvenser skulle det få om vi bestämmer oss för att göra en skarpare klimatsatsning i föreningen. • Att det inte blir så mycket effekt av detta. Det är svårt att få effekt i klimatomställningen.

Generellt sett, i och mellan alla tre grupperna skapades en ärlig och genuin entusiasm och sammanhållning. Arbetet genomsyrades av viljekraft och tacksamhet för inbjudan från kommunen och för möjligheten att kunna och få delta. Idéerna som grupperna skapade bars fram med stolthet och förhoppning om att kunna vara en bidragande del av ett större förändringsarbete och föreningarna lyfte en önskan om att även efter avslutat projekt få vara del i ett mer långsiktigt gemensamt hållbarhetsarbete, ett klimatnätverk/klimatforum föreslogs för att få vara del i ett större sammanhang för möjligheten att driva engagemanget framåt med gemensam kraft.

Föreningarna har genom förstudien uppskattat att få motivation och kunskap från ett större sammanhang för att efteråt kunna förmedla insyn och kunskap vidare till den egna organisationen. Föreningarna uttrycker svårigheter i att få tid, resurser och ekonomi att räckta till, så även om viljan finns för att jobba med förändrings- och utvecklingsarbete så finns det många gånger hinder som gör att prioriteringsordningen inte alltid harmoniserar med dessa viljor och önskningsar.

I förstudiens slutskede hölls ett dialog/informationsmöte för att från projektgruppens håll få delge föreningarna det aktuella nuläget, framtidsplanerna och vilka lärdomar som bärs med. Under detta möte fick Föreningarna också sitta i grupper om tre och diskuterade frågorna:

- 1) Vilka är era utmaningar idag?
- 2) Har er förenings klimat- och miljöarbete förändrats något av ert deltagande i förstudien?
- 3) Vad önskar ni av en fortsättning?

Tabell 4 redovisar resultatet av denna dialog.

Tabell 4. Föreningarnas svar på frågor om nuläge och framsyn.

	Vilka är era utmaningar idag?	Har er förenings klimat- och miljöarbete förändrats något av ert deltagande i förstudien?	Vad önskar ni av en fortsättning?
Grp 1	Det är svårt att få i gång ett engagemang bland våra medlemmar. Sopsortering i hela kommunen, vem bär ansvaret för kommunägda lokaler utan sorteringsmöjligheter?	Vi kan beskriva bättre det vi redan gör inom föreningen som har ett klimatperspektiv. Att vi har träffat andra föreningar som också tycker att frågan är viktig och ger en ökad möjlighet till samverkan. Insikt att vår förening skall genomsyras utav klimattänk.	En sammankallande kraft/ansvarig behövs. Kommunen står för lokal att träffas i. Önskar få insyn i idéerna som nu arbetas vidare med.
Grp 2	Ekonomi Tid – resurser i och med att stor del av arbetet sköts av ideella krafter. Kvalitet -> man vill växa men samtidigt locka publik utan att tumma på det hållbara arbetssättet.	Ytterst lite men.... Lägerledartröjor köper vi nu inte nya varje år längre och märker inte med det aktuella året. Vi har börjat köpa in Fairtrade kaffe. Många nya idéer och	Fortsatt nätverk. Transparens från kommunen gällande vad som händer och arbetas med så att man vet att något händer. Det motiverar. Kommunen visar att dom hört, lyssnat, skapar fler

		inspiration.	möjligheter, tar vara på föreningarna och ser efterfrågan. Pengar / stöd till hållbara aktiviteter. Ex; plocka skräp med ungdomar + göra något roligt. Stöd för att locka fler genom att ha möjlighet till att göra det enkla och lilla.
Grp 3	Föreningen – ekonomiska utmaningar. Transporter – bilberoendet Hitta andra transportlösningar än dagens. Närmare till service; arbeten, nöjen och aktiviteter. Vi behöver få till 15 minutersstaden för fler.	Ökad kunskap. Nya kontakter i kommunen. Vi har fler utmaningar än innan.	Föreningssamverkan. Jag vill ha en föreningsinspiratör som hjälper föreningar. Projekt; beställningstrafik. Inspiration- och kommunikationskanal, mer information för att komma närmare mellan kommun och föreningarna.

Om än att förstudien nådde ut till en bredd av föreningar så har arbetet enbart involverat föreningar som redan jobbar med klimatfrågan alternativt föreningar som har ett driv och vilja att jobba med frågan. Det kvarstår alltså för ett fortsatt utvecklingsarbete att nå in i skavet, att fånga upp föreningar som inte räcker upp handen, föreningar vars verksamhet står för stora utsläpp, som reser mycket, som gör av med mycket energi, som är negativa mot initiativet och exempelvis motorburna föreningar med flera.

Internt har stora steg i rätt riktning tagits. Att klimat- och miljöfrågan välkomnades till Fritidsförvaltningen var det första viktiga steget som togs. Att förvaltningen därefter erkände att hjälp behövs för att finna rätt riktning och prioritering kan ses som en viktig språngbräda för att knyta kompetens och sammanhang till den dagliga driften och verksamhetsplaneringen där stöd, kompetensutveckling och kunskapshöjande åtgärder fortsättningsvis behöver bli en naturlig del i förvaltningens arbete.

Med det interna arbetet hade projektgruppen för avsikt att starta upp dialogen och medvetenheten hos ledningsgruppen och politiken. Först därefter ansågs det möjligt att finna en gemensam handlingsplan för hur frågorna, kunskapen och medvetenheten skulle kunna sträcka sig ner till arbetsgrupper med chefer, tjänstemän och övriga medarbetare och sedermera ut i verksamhetsplanerna. Det är en process som genom förstudien nu är påbörjad med ett resultat där vilja och motivation finns för att fortsätta arbeta in och bredda hållbarhetsperspektivet i förvaltningens verksamheter och arbetsgrupper.

Att tid och fokus avsattes i förvaltningen gav ett sammanhang för Fritid där tid och kunskap lyfte upp frågan om hållbarhet och gav förståelse för helhetsbilden och de tre hållbarhetsdimensionerna; en bra start för ett viktigt fortsättningsarbete.

I ett avslutande möte mellan delar av projektgruppen och Fritids ledning och Fritidsnämndens presidium hölls ett samtal på temat "Fritid och hållbarhet". Samtalet innehöll dels en redogörelse för projektets utveckling och lärdomar. Samtalet öppnade också upp för dialog om föreningarnas önsningar, medskick och behov och Magnus Johanssons (Rise) lyfte sin önskan om att involvera politiken i ett påbyggnadsprojekt för att som Magnus uttryckte det; "Modiga politiska beslut krävs för att vara proaktiv", vilket välkomnades av presidiet.

Avslutningsvis satt Fritids ledning och presidium tillsammans och pratade om "Vad är vårt nästa steg!?" Tabell 5 redovisar denna dialogs medskick.

Tabell 5. Sammanställning av gruppsamtal mellan Fritids ledning och presidium.

Vad är vårt nästa steg?	
medskick från gruppsamtalen mellan Ledning och Presidium:	
1.	Dialogmöte 2025 -> Projektet: Kan det här vara ett tema?
2.	Investeringar: Riktade insatser, ex energisparåtgärder -> kan det finnas något som föreningslivet ser?
3.	Nämnden: vara delaktig i forskningsprojektet.
4.	Fortsätta dialogen APT – Chefsforum – Ledningsgrupp; Hur landar vi nästa steg?
5.	Programsmål 4 om klimatneutralitet; Hur kan vi väva in detta projekt?
6.	Arbeta med förbunden -> De styr idrottsrörelsen och ger signalvärden. spelar en viktig roll för föreningarnas möjlighet till förändring.
7.	Hur kan man få med SKR i det här arbetet? Alla kommuner har miljömål -> hur får vi en samlad kraft i t.ex. dialog med RF/SDF?

Arbetet internt har enbart startat och behöver finna rutin, ansvarsfördelning, vägledande politiska beslut och resurser för att fortsätta processen framåt. Det finns goda intentioner och initiativ som redan är tagna likväl som att medvetenhet om att kompetenshöjning är viktig för omställningsarbetet. Det är ett stort arbete som kvarstår och ett pussel som skall läggas för att nå förändring av systemet, för att tänka och agera nytt och annorlunda. Så, omställningsarbetet har börjat. Som en fortsättning utav denna förstudie fanns en Steg 2 utlysning från Formas där syftet från projektgruppens sida och viljan från Fritids sida var att skala upp och sprida våra lärdomar från detta år. Ansökan till denna finns att ta del utav i Bilaga 6. Dessvärre beviljades vi inte medel för just det fortsättningsarbetet.

Synergier

I och med denna förstudie har kontaktytor skapats och inspiration flödat både in i projektet men också ut till andra pågående arbeten. Exempel på synergier där förstudien har bidragit med kontakter, lärdomar och inspiration kan ses i:

Cirkulära Västerbotten

Projektledare från Coompanion tog kontakt gällande ett hos dom nystartat projekt under titeln "Cirkulära Västerbotten" med en önskan om att erbjuda förstudiens deltagande föreningar (vilka uppfyllde kravet om att bedriva näringsverksamhet) hjälp och stöttning med att utveckla föreningens hållbarhetsarbete exempelvis med en hållbarhetsgenomlysning. Fyra föreningar kopplades samman med Coompanion och blev av Tillväxtverket godkända att ingå i detta projekt.

Två av föreningarna menar att "Cirkulära Västerbotten kan:

"Med sin kompetens hjälpa oss att se igenom vår verksamhet och se om det finns något vi kan göra för att förbättra den i ett hållbarhetsperspektiv."

"Förhoppningsvis hjälpa oss att genomlysna vår verksamhet så vi kan få tips på ytterligare åtgärder som vi kan göra."

Klimatsmartare resor inom idrotten

RF-SISU Västerbotten gick i förstudiens slutskede ut med en utlysning och ett erbjudande om stimulansstöd på 10 000 kronor riktat till idrottsföreningar med idéer kopplat mot klimatsmarta resor inom idrotten. Av 10 beviljade föreningar var tre av dessa deltagare även med i förstudien.

I intervju med dessa tre föreningar framkom;

"Första informationen fick vi genom vår medverkan i "Föreningssamverkan för klimatneutralitet", sen fick vi också information från RF-Sisu Västerbotten via deras kanaler."

"Till viss del finns det en koppling mellan den idé vi sökte stimulansstödet för och det arbete som vi gjort i "Föreningssamverkan för klimatneutralitet". Vi vågar ta ut svängarna ännu mer nu kring miljöfrågor. Vi känner att Umeå Kommun förstår oss."

"Jag tycker att det finns en koppling mellan den idé vi sökte stimulansstöd för och arbetet vi gjort i "Föreningssamverkan för klimatneutralitet" i den mening att nog fler föreningar ser över möjligheterna, och lyfter frågan högre upp på agendan, i hur man kan arbeta för att minimera negativ miljöpåverkan. Känslan är att det är fler som prioriterar frågan."

"Vi har blivit stärkta och fått inspiration av att vara med i "Föreningssamverkan för klimatneutralitet"."

"Genom att få ekonomiskt stöd, som i detta fall 10 000 kr, så går det fortare att förverkliga våra gröna idéer".

“Ett stimulansstöd på 10 000 kr ger oss framförallt tid och krav på leverans att göra det vi sagt att vi vill åstadkomma. Möjligtvis kan det även ge förutsättningar för mindre kommunikationsinsatser riktade till medlemmar.”

“Stimulansstödet innebär en tydlig stimulans att fortsätta arbeta med klimatsmart resande i klubben, och resandet är vår största enskilda utgift så varje bidrag till att kunna välja klimatsmarta resealternativ är välkomna - för tyvärr är det ju så att det inte alltid är det billigaste alternativet att resa klimatsmart...”

RF-SISU VÄSTERBOTTEN

I dialog med verksamhetschef och kommunikations- och marknadschef på RF-SISU Västerbotten önskade projektledare innan projektavslut få delge lärdomar och en sammanfattning av förstudien. Dialogen var öppen för uppdatering av varandras lägesbild, arbete, visioner och önskningar i frågan om hållbarhet.

Samtalet gav en skjuts för båda parter och initierade en önskan om ett starkare samarbete mellan kommunen och RF.

KLUM 3.0

Forskning visar att social innovationskraft och genomförande av konkreta insatser inom social innovation är en av nycklarna till systemtransformation. Genom projektet; KLUM 3.0 har Umeå kommun för avsikt att ta fram ett strategiskt ramverk kring social innovation som bidrar till att utveckla en skräddarsydd strategi och handlingsplan i Umeå och i Norra Sverige – ett lokalt ekosystem för social innovation som motor i omställningen. Föreningssamverkan för klimatneutralitet presenteras i detta projekt som ett systerprojekt med civilsamhället och invånare som målgrupp och direkt involvering för utformning och genomförande.

The North star / PCP

Vid förstudien avslut och innan ett möjligt fortsättningsarbete är förankrat och fått beviljad finansiering följer en mellanperiod där projektledare och en utav idéerna (*Civilsamhällets nya utsläppstak*) går in i ett annat inom Umeå kommun pågående projekt finansierat av programmet; ”Net zero cities” (NZN).

NZN är en del av EU missionen om 100 klimatneutrala och smarta städer. NZN har som mål att lära och dela med sig av kunskap och goda exempel för att göra städer mer klimatvänliga samtidigt som förståelse också skapas om städernas behov och utmaningar.

I detta projekt kommer idén; *Civilsamhällets nya utsläppstak* att utgöra ett av tre case och ha som syfte att identifiera och komma över barriärer såsom strukturer, kultur och vanor med ett mål om att nå transformativ förändring. Projektet har för avsikt att verka möjliggörande genom att öka förmåga. The North star / PCP avslutas våren 2025.

[Läs mer](#)

Fritidsförvaltningen och Föreningsbyrån

Inom det ovan nämnda caset, *Civilsamhällets nya utsläppstak* ges tid och utrymme att fortsätta det interna arbetet med Fritidsförvaltningen och Föreningsbyrån. Detta arbete ramar in med frågeställningen; Hur kan vi vidareutveckla stödet till föreningslivet så att de tar ansvarsfulla beslut inom ramen för hållbarhetsdimensionerna?

För information om detta arbete [kontakta](#) projektledare Emma Renström.

Diskussion och slutsatser

Idag lever vi det goda livet, men det på bekostnad utav klimatet, miljön och våra barns framtid. Vi vill alla kunna leva det goda livet även i framtidens Umeå men det behöver göras inom våra planetära gränser. Hur når vi målet så att ett gott liv i framtidens klimatneutrala Umeå är möjligt? Vilka verktyg till omställningsarbetet kan vi finna genom vårt arbete med civilsamhället? Att utforska hur en förändring i samhället kan starta genom ett bottom up arbete har varit spännande. Projektgruppen tror att föreningarna behöver vara utövarna, dom som gör, men kommunen måste stötta deras arbete. Många föreningar under arbetets gång var överens om att; "Vi behöver vägledning. Men vi vill!". Det behöver inte arbetas fram fler åtgärder, vi behöver få saker att hända.

Idéerna

Vi har nu sju idéer som skapats av föreningarna under samverkansforumets gång. Idéer som inte bär på ett löfte om att infrias men som för den delen är oerhört viktiga att fortsätta utforska och arbetas vidare med. Det är ett förtroende vi fått och att låta testa och utveckla idéerna kan förhoppningsvis skapa grogrund för både fördjupade relationer, diskussioner och eventuellt ett förändringsarbete.

Fortsatta arbetet

Fokus för denna förstudie har varit att arbeta med kommunens egen kapacitet och mottagande. Förstudien har uppskattats och prioriterats både inom kommunen och ute bland föreningarna. Projektgruppen har sett intressanta och lärorika kopplingar mellan denna studie och medborgardriven och social innovation och ser fram emot ett fortsättningsarbete för att skala upp och sprida lärdomar och insikter.

Förstudiens lärdomar kopplades av projektgruppen samman mot vilka hinder och möjligheter som ansågs finnas för att stå rustade mot detta fortsatta arbete. Tabell 6 redogör för dessa kopplingar.

Tabell 6. Projektgruppens lärdomar kopplade mot framtida hinder och möjligheter.

Hinder	Möjligheter
<ul style="list-style-type: none"> - Kommunens mottagningskapacitet. - Föreningarnas tid. - Invanda beteenden både hos kommun och individ. - Ökade kostnader för kommunen. - Return of investment (inte bara göra utan någonting måste bli bättre för föreningen). Hitta det positiva. - Minskat deltagande i föreningslivet. - Förväntningar, vi måste möta förväntningar - leverera konkreta klimatåtgärder. - Föreningar måste göra. Hitta och etablera UK stöd (Fritids stöd / Föreningsbyråns stöd). - Måste ha en dedikerad "processledare" som har en linjeroll. En hållbarhetsstrateg -> processledare. - Detta kan vara politiskt känsligt - Man har inte med "hållbarhet" i sin vardag. - Saknas diskussion om vilka praktiker som ska förändras. - Tydligt fokus på sociala hållbarhet. Tappar det ekologiska. 	<ul style="list-style-type: none"> - Många intresserade föreningar; smida medan järnet är varmt. Möta upp förväntningarna nu direkt. - Positiv förvaltning (Fritid) - Aktörer hjälper varandra i komplexa frågor, samverkan. - Vanligt folk behöver se att kommunen agerar -> Föder engagemang och vice versa. - Jobba med många "mindre" förändringar -> Ge stor effekt. Stora på värderingar, mindre i handling. - Klimatåtgärder - Förändrade arbets sätt hos UK i samverkan med aktörer. - Söka bidrag för att genomföra de olika prototyperna – riktade bidrag. - Mäta förändring hos ledning och tjänstepersonerna, Hur? - Analys på helhetsnivå (kommunen). Vad kan vi lära oss? Ta med till andra förvaltningar. - Finns stora möjligheter att jobba vidare med föreningar och klimatförändringar -> Testa idéerna – genomföra konkreta åtgärder. - Finns stora möjligheter. Många föreningar är engagerade och vill mer. - Förändra förvaltningens syn på sitt klimatansvar. - Föregå med gott exempel och visa på goda exempel -> ex skötsel av anläggningar. - Teknik / Demokrati / Utbildning

Reflektion från följeforskare Magnus Johansson, RiSE

Magnus Johansson, RiSE, menar att det förstudien utvecklades till blev något unikt som inte tidigare gjorts i någon annan svensk kommun. Det systematiska och intensiva arbetet tillsammans med föreningar i klimatfrågan är enligt Magnus något väldigt intressant och spännande att ha varit med i och fått följa. Att mer än 30 föreningar engagerat sig var långt över förväntan för Magnus och något han med resultatet ansåg var otroligt häftigt.

För att ta del utav följeforskare Karl Johan Bonnedahls vetenskapliga slutrapport, se Bilaga 1.

Projektgruppens slutsatser och medskick

Projektgruppen har i denna förstudie:

- **Byggt tillit**
  - Mellan Projektledare och ledningen på Fritid
  - Mellan Projektledare och Föreningarna
  - Mellan föreningarna
  - Mellan föreningarna och kommunen i och med initiativet.
- **Tagit lärdom**
  - Vi har lärt oss att många olika föreningar vill jobba med hållbarhet.
  - Vi har lärt oss att det är andra föreningar än de vi trodde som klivit fram och visat engagemang.
  - Vi har lärt oss att många föreningar vill göra skillnad /ta ansvar i klimatomställningsarbetet.
  - Vi har lärt oss att föreningar vågar visa sin okunskap och be om hjälp.
  - Vi har lärt oss att Fritid vågade bjuda in projektet och göra / delta / driva.
- **Skapat värde**
  - Föreningarna har blivit sedda.
  - Föreningarna har blivit lyssnade på.
  - Föreningarna har fått vara med och tycka till.
  - Föreningarna har blivit bekräftade.
  - Föreningarna har varit delaktiga.
  - Föreningarna har fått en kanal in i "kommunen" genom projektledaren.

(Detta är punkter som alla faller under rubriken "färskvvara". Med det sagt viktiga punkter att vårda. Det är i projektets regi varit föreningarna och projektledare som skapat en relation och förtroende, hur ser vi till att bygga in detta i ett strukturellt arbete?)

- **Utforskat metodval**
  - Genom en medskapande process.
- **Tagit fram förslag till förbättring**
  - Önskingar på förbättringar finns framtagna bl.a. genom idéerna.
- **Stöttat utveckling inom Fritidsförvaltningen.**
  - Stöd och förutsättningar har getts till förvaltningen för att tänka och prata om hållbarhets-perspektivet.
  - Vilket lett till att kapacitetsökning har skett för att jobba med klimatomställningen, om än att det ännu är i ett förstadium.

(Det är viktigt att komma ihåg dels storheten i att förvaltningen välkomnade projektet in men likväl också vikten av att hållbarhetsperspektivet måste in i ordinarie verksamheten för att allt ska bli meningsfullt på sikt.

Förtroende, tillit och engagemang från både de externt och internt inblandade bleknar snabbt om inte skillnad och resultat kan visas på.)

Projektgruppens tankar om hur det går att se på föreningars roll, då föreningar kan vara både;

- En **resurs** när det kommer till att visa vägen och vara förebilder / föredöme i ett förändringsarbete likt detta.
- En **möjliggörare** för att vi kan nå ut till många i civilsamhället genom föreningslivet och dom kan vara vägvisare.
- **Bov** i dramat. Aktiviteter, transporter, konsumtion och annat som hänger samman med fritidsaktiviteten är många gånger bidragande till problematiken.
- **Förmedlare** av värde / förebilder genom att visa "bilder" av det möjliga livet.

Av detta kan sägas att föreningslivet således kan ses både som **lösningen och problemet**. Projektgruppen har dock valt att fokusera på att se föreningar som en möjliggörare.

Att föreningarna deltagit med sina många gånger ideella krafter är något som är viktigt att komma ihåg. Relationen och förtroendet som skapats under förstudien bör av denna anledning behandlas med respekt och eftertänksamhet. Med en armslängds avstånd förhåller sig kommunen till föreningslivet, detta för att civilsamhället skall få driva sitt utvecklingsarbete genom föreningsengagemanget – det är därifrån drivkraften kommer. Det som dock är intressant att ha i åtanke är att i de dialoger som förts så har näst intill alla deltagande föreningar efterfrågat mer samarbete och mer gemensamma engagemang och styrning. Riktlinjer och ramar är viktiga för ett gemensamt lärande i komplexa frågor likt denna men kommer också med uppföljningskrav och restriktioner. Skulle kommunen i stället kunna utveckla ett stödjande arbetssätt och rutiner för att underlätta för föreningslivet att ta egna hållbara beslut inom ramen för hållbarhetsdimensionerna? Det kan vara frågan för fortsättningsarbetet; hur stöttar kommunen upp civilsamhällets initiativ i omställningsarbete på bästa sätt?

Tack för ert deltagande och engagemang:

Danscentrum i norr

Extinction rebellion

Finska klubben

Folkrörelsearkivet i Västerbotten

Kulturföreningen Humlan

Kultur & Människa

Medborgarskolan

Mötesplats Stöcke

People for future

PRO Teg

Rödåbygdens IK

Skuggteatern

Studieförbundet Vuxenskolan

Stöcke IF

Södra Umeå Rytтарförening

Tegs Södra Umeå IF

Umeå gymnastikförening

Umeå Kanotklubb

Umeå Orienteringsklubb

Umeå Teaterförening

Umeå Pickleballklubb

Umeå Föreningsråd

Föreningssamverkan för klimatneutralitet

2025-03-15

Kontaktuppgifter:

Emma Renström, emma.renstrom@umea.se

Annika Myrén, annika.myren@umea.se

Mer information:

Foto och redigering: Nathalie Näslund

[Föreningssamverkan för klimatneutralitet - Umeå kommun \(umea.se\)](https://www.umea.se/foreningssamverkan-foer-klimatneutralitet)

Bilagor

Bilaga 1: Vetenskaplig slutrapport

Bilaga 2: Metodhandbok

Bilaga 3: Idéerna

Bilaga 4: Ekonomisk redogörelse

Bilaga 5: Ansökan Formas Spår 2 "Klimatneutrala och socialt hållbara kommuner".

Popular science summary – Föreningssamverkan för klimatneutralitet

Projektet syftade till att undersöka hur Umeå kommun kan bygga upp en långsiktig förmåga att i samverkan med lokala föreningar stödja utvecklingen mot ett klimatneutralt samhälle. Denna förmåga undersöktes i termer av lämplig organisering och givande dialogformer. Den första av dessa utmaningar gällde dels hur kommunen internt kan organiseras för den eftersträlvade förmågan, dels hur relationerna mellan kommun och föreningar bör organiseras. Utifrån tidigare erfarenheter skulle också lämpliga dialogformer för att hantera klimatfrågan i samverkan testas. Centralt för projektet var att samverkan inte enbart gavs en funktionell roll för att uppnå klimatomställning. Avsikten var även att en inkluderande ansats skulle möjliggöra en känsla av delaktighet och stödja engagemanget för klimatåtgärder bland föreningsaktiva – som representanter för det bredare civilsamhället. Dessa ambitioner behövde därtill bäddas in i en förståelse för bland annat skillnader i makt och befogenheter mellan olika aktörer, förekomsten av målkonflikter och förändringströgheter samt vitt skilda intressen inklusive motstånd mot klimatåtgärder.

I projektets inledande fas preciserades och togs ambitionerna och riktlinjer fram för en projektledare. Därefter leddes projektet av projektledaren tillsammans med en styrgrupp med deltagare från avdelningen för strategisk utveckling och fritidsförvaltningen inom Umeå kommun, RISE samt Handelshögskolan vid Umeå universitet. Frågor som styrgruppen planerade för inledningsvis och sedan löpande diskuterade var bland annat hur projektambitionerna skulle förankras i kommunens ordinarie organisation, hur konflikter mellan olika föreningsintressen skulle hanteras, vilka åtaganden från kommunens sida som var möjliga utifrån förvaltningens och politikens villkor, samt vilka åtaganden som kunde vara nödvändiga för att uppnå engagemang och långsiktig legitimitet i föreningslivet. Genom hela projektet var dessutom kommunikation samt samverkans- och dialogformer i fokus. Utöver regelbundna möten hölls projektet samman genom en projektplan inklusive aktivitetsplan.

Projektets mer konkreta genomförande kan beskrivas som riktat inåt respektive utåt, sett från den kommunala organisationen. För att uppnå den eftersträlvade långsiktiga förmågan behövde ett ständigt arbete ske med att förankra och förstärka projektets ambitioner inom ordinarie organisation. Projektdeltagarnas egna betydelsefulla roller utanför projektet var grunden till detta men ytterligare arbete ledde särskilt till att förankringen inom fritidsförvaltningen stärktes under projektets gång. För att bland annat koppla an till kommunens övriga arbete med klimat och civilsamhälle var den direkta relationen till Strategisk utveckling också nödvändig.

Det arbete som riktades utåt, mot föreningslivet, var projektets större mer synliga del. För inledande inbjudningar, presentationer och enkätutskick engagerades kommunikatörer i projektet. Därefter planerades och genomfördes workshops av projekt- och innovationsledare i samverkan med styrgruppen. De deltagande föreningarna träffades i grupper som vardera hade två träffar där utmaningar respektive idéer diskuterades. Resultatet blev ett antal konkreta förslag på förändringar i gränslandet mellan föreningsaktiviteter och kommunala ansvarsområden. Exempel är fri kollektivtrafik till idrotts- och kulturevenemang samt utsläppstak för idrotts- och kulturevenemang som skulle kopplas till kommunala bidrag.

I det akuta klimathandlingsläget är dessa förslag från föreningsaktiva angelägna som sådana. Viktigt är dock också att de bygger på deltagarnas egna aktiviteter och engagemang och att de kom fram i samverkan mellan kommunrepresentanter och föreningar från olika aktivitetsområden, exempelvis idrott, kultur, utbildning och miljö. Detta indikerar att fungerande samarbetsformer har hittats, vilket är ett bidrag till projektets syfte. Det är dock inte tillräckligt.

Samverkan måste också vara konstruktiv för en strävan mot klimatneutralitet, och både formerna och engagemanget behöver upprätthållas över tid. När det gäller dessa delar håller framtiden i bevisen, men projektet utformades och genomfördes med stort fokus vid att just uppnå den långsiktiga förmågan. För att lyckas med detta var ambitionen i närtid efter projektslut dels att upprätthålla de personliga kontakter med föreningsaktiva som hade skapats, dels att bidra till att någon eller några av de förslag som kom fram också förverkligades. Detta bedömdes vara en väsentlig del i att upprätthålla legitimiteten för samverkansinitiativet på kort sikt. Samtidigt behöver kommunen upprätthålla en tydlig struktur för denna samverkan, såväl utåt mot föreningarna som inåt mot övrig kommunal organisation. Både på kort och längre sikt är det också avgörande för legitimitet och engagemang att kommunens verksamhet som helhet uppfattas vara i linje med de klimatambitioner och förväntningar på medborgardeltagande som gavs inom projektet.

METODHANDBOK

FÖRENINGSSAMVERKAN FÖR KLIMATNEUTRALITET

SÅ HÄR GJORDE VI!

UMEÅ. VILL MER.

Viktiga incitament i förstudien som lett oss fram till vårt resultat:

- Att projektledarens tid har varit 100% dedikerad uppdraget och att ett nära samarbete funnits med innovationsledare har varit viktiga framgångsfaktorer för projektet.
- Relation mellan projektledare och föreningsdeltagare har byggts upp och ödmjukt värnats om i alla skeenden av förstudiens process.
- Fokus i samverkansprocessen har utgått från bästa möjliga lösning för föreningsrepresentanterna.
- Personligt bemötande och tid för individuell delgivning av information har avsatts och prioriterats.
- Kontinuerliga styrgruppsmöten med ca sex veckors mellanrum har hållits för ett gemensamt arbete med att fånga upp nuläget och hålla ett systematiskt processarbete framåt.
- Maktdimensionen i ett arbete likt detta är komplex och unik. Både kommun och förening bär makt och det finns ett beroende av varandra från båda håll vilket också har tagits i beaktning under arbetets gång.
- Föreningsrepresentativiteten har varit relativt jämn.
Deltagande föreningar har funnits från både idrotts-, landsbygds-, pensionärs-, kultur, halvstora och mindre stora föreningar.

Reflektioner från styrgruppsmedlemmarna:

"En av anledningarna till att vi nått ett lyckat resultat med denna förstudie är att vi haft en projektledare som ödmjukt har lyckats skapa relationer med vårt föreningsliv vilket skapat ett stort engagemang som ledde till den framdrift vi fick".

"Vi har haft ett väldigt bra samarbete i styrgruppen genom hela projektiden, uppgiften har varit genomarbetad och det har imponerat hela vägen upp till politiken".

"Vi har lärt oss jättemycket utav denna förstudie och det har varit ett roligt projekt att jobba i".

"Det vi gjort i detta projekt är någonting nyskapande, det har handlat om micromanagement, relationsbyggande och engagemang. Vi har skapat en grogrund som vi nu måste bygga vidare på".

"Vi jobbade länge och väl med inramningen av projektet i en grupp sammansatt av forskare och tjänstemän med olika perspektiv. Vi utforskade verkligen uppgiften innan projektledare anställdes och arbetet med föreningarna sattes igång."

"Det finns ett dilemma i att behöva förvalta det som byggts upp i ett projekt likt detta."

"Micrometoden i detta projekt har varit en framgångsfaktor, det vill säga hur projektledare konstant har jobbat med personlig kontakt gentemot föreningarna."

Denna ettåriga förstudie är resultatet av en utlysning från Formas som Umeå kommun tillsammans med RISE och Umeå universitet beviljades och som handlar om att;

Skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället.

FORMAS

UMEÅ
KOMMUN

Vi utgick från en problemformulering och landade i konkreta idéer, nya relationer och ett fortsatt utforskande arbete stärkt utav lärdomar och insikter.

Problemformulering

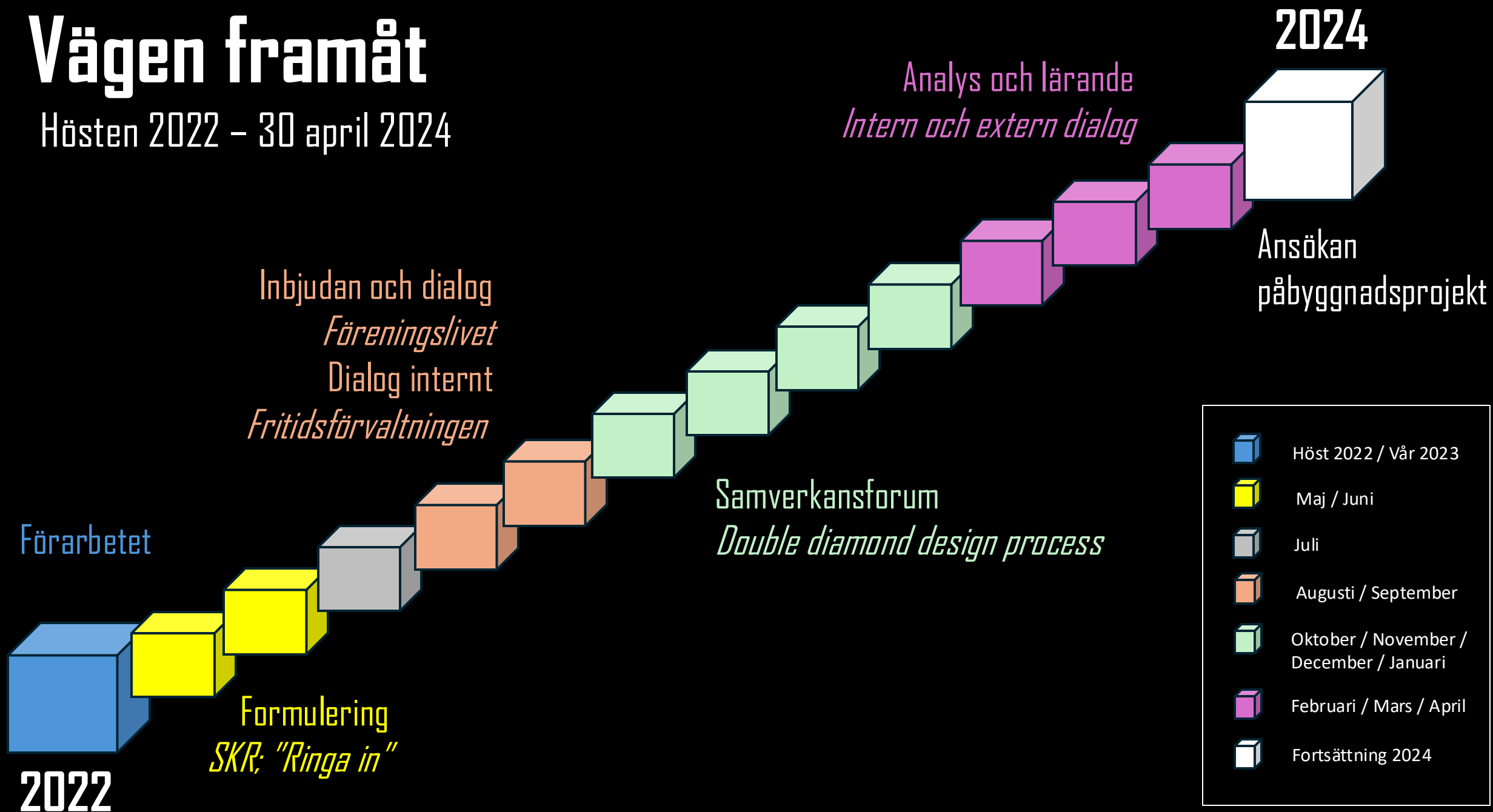
- Hur bör man organisera samverkan med föreningar och nätverk för att utveckla nya innovativa sätt att arbeta med klimatfrågor, till exempel genom nya former av partnerskap?
- Hur kan kommunen bli bättre på att omsätta och konkretisera radikala visioner såväl som konkreta lösningar som föreningar och nätverk formulerar eller utvecklar på egen hand?

Syfte

Förstudiens syfte handlade om att vi ville undersöka hur Umeå kommun kan bygga upp en långsiktig förmåga att i samverkan med lokala föreningar stödja utvecklingen mot ett klimatneutralt samhälle.

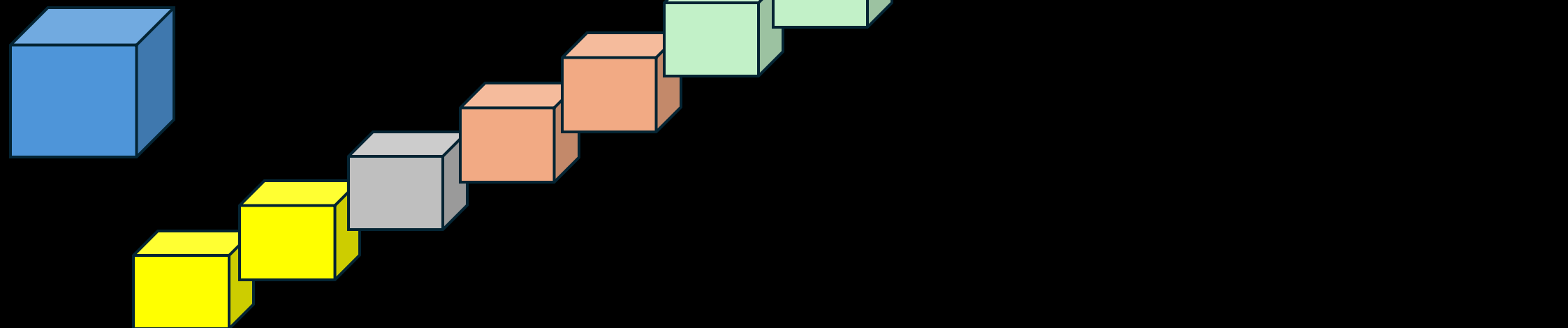
Vägen framåt

Hösten 2022 – 30 april 2024

Förarbetet

Tjänstepersoner och innovationsledare från kommunen, forskare från Rise och Umeå universitet (såsmåningom även projektledare) ingick alla i den styrgrupp som inledningsvis med sina olika perspektiv och kompetens utforskade och jobbade med inramningen utav förstudien.

2022

2024

Formulering – "Ringa in", SKR Innovationsguiden

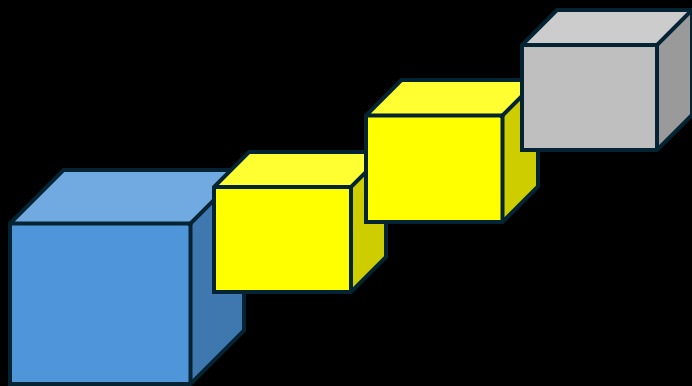
Projektåret planerades och en gemensam bild av utmaningen i projektet och för vem vi utvecklade förstudien sattes.

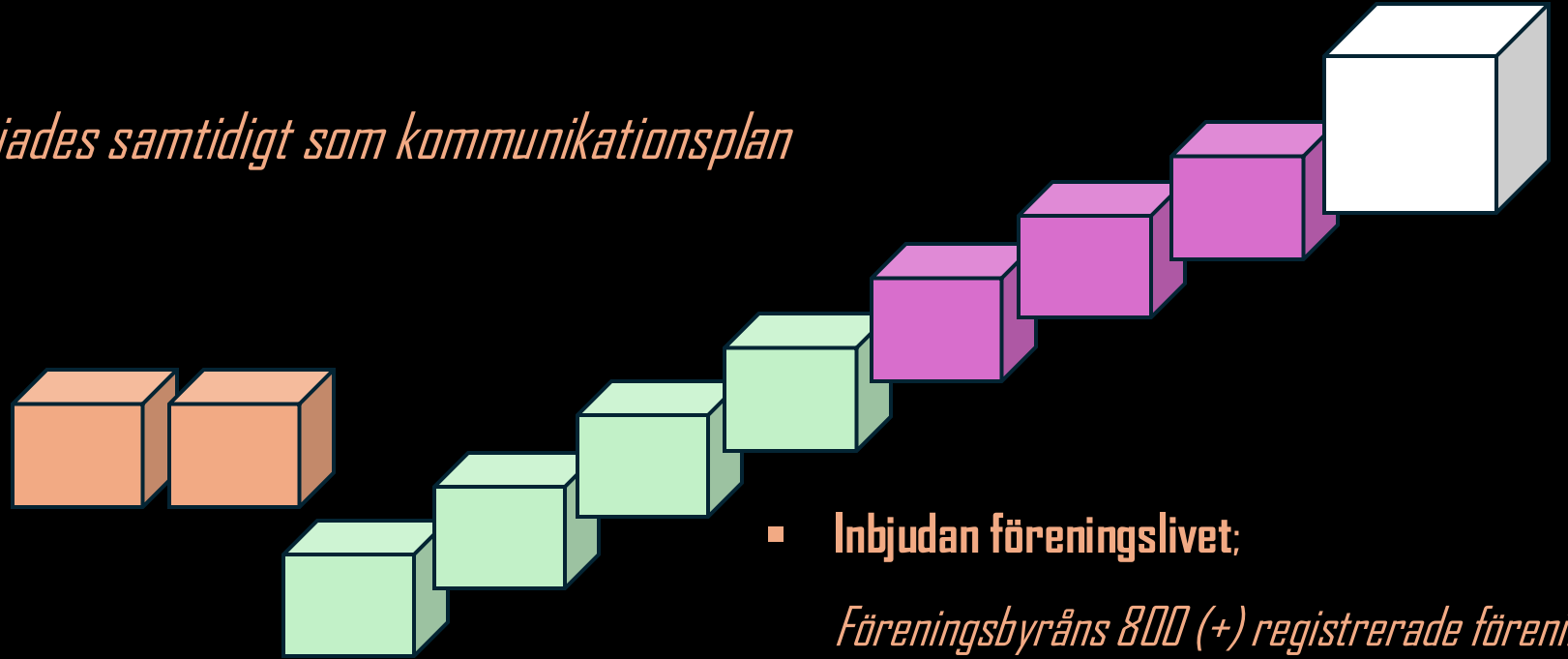
- **Definierade** vad vi ville utveckla och för vem.
- **Formulerade** utmaningen utifrån en bred ansats.
- **Redogjorde** för vilka aktörer som skulle beröras av förstudien.

Inbjudan och dialog

Intern och extern dialog påbörjades samtidigt som kommunikationsplan och webbplats utvecklades.

2022

2024

- **Inbjudan föreningslivet;**
Föreningsbyråns 800 (+) registrerade föreningar.
- **Dialog externt;**
Enkät och dialog med anmälda föreningar.
- **Dialog internt;**
Fritidsförvaltningens presidium och ledningsgrupp.
- **Projektpresentation; Webbsida**

Inbjudan till föreningslivet gick ut som mail via Föreningsbyråns kommunikationssystem.

Inget urval gjordes utan inbjudan skickades till Föreningsbyråns alla registrerade föreningar. Innehållet som förmedlades var kort och koncist där förstudien och samverkansforumet presenterades och föreningarna hänvisades till ett anmälningsskema på förstudiens webbsida för mer information och kontakt med projektledare.

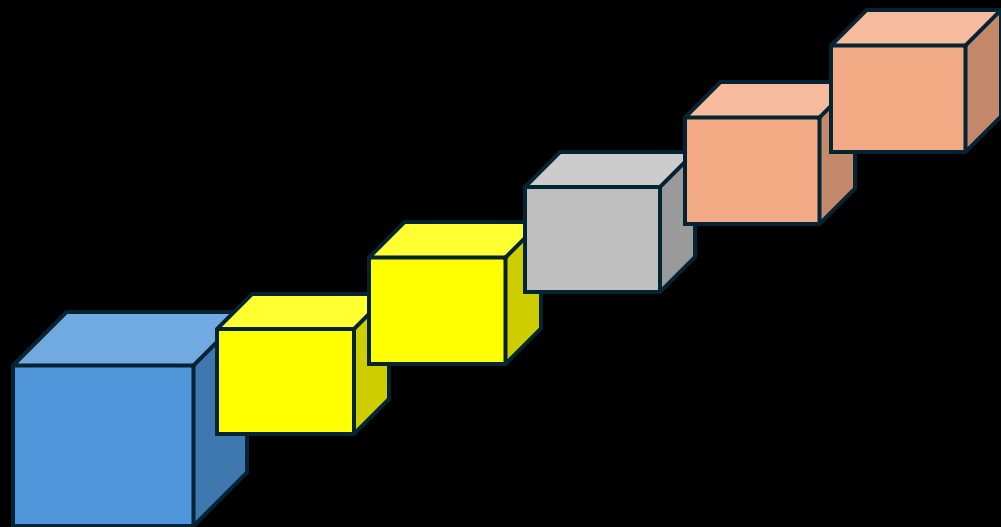
Ett fysiskt eller digitalt möte bokades därefter in och föreningarna uppmanades att fylla i en enkät inför det första mötet. Med enkäten fick vi bra förståelse för nuläget, föreningarnas förutsättningar, önskningspunkter och åsikter. Samtalet under det första mötet byggde sedan vidare på uppgifterna som lämnats.

Kommunikationen mellan projektledare och föreningsrepresentant skedde hela förstudien igenom med föreningens förutsättningar i centrum och med en personlig kontakt.

Samverkansforum och kommunikation

Den samskapande processen pågick samtidigt som kommunikationen förstärktes och förankrades.

2022

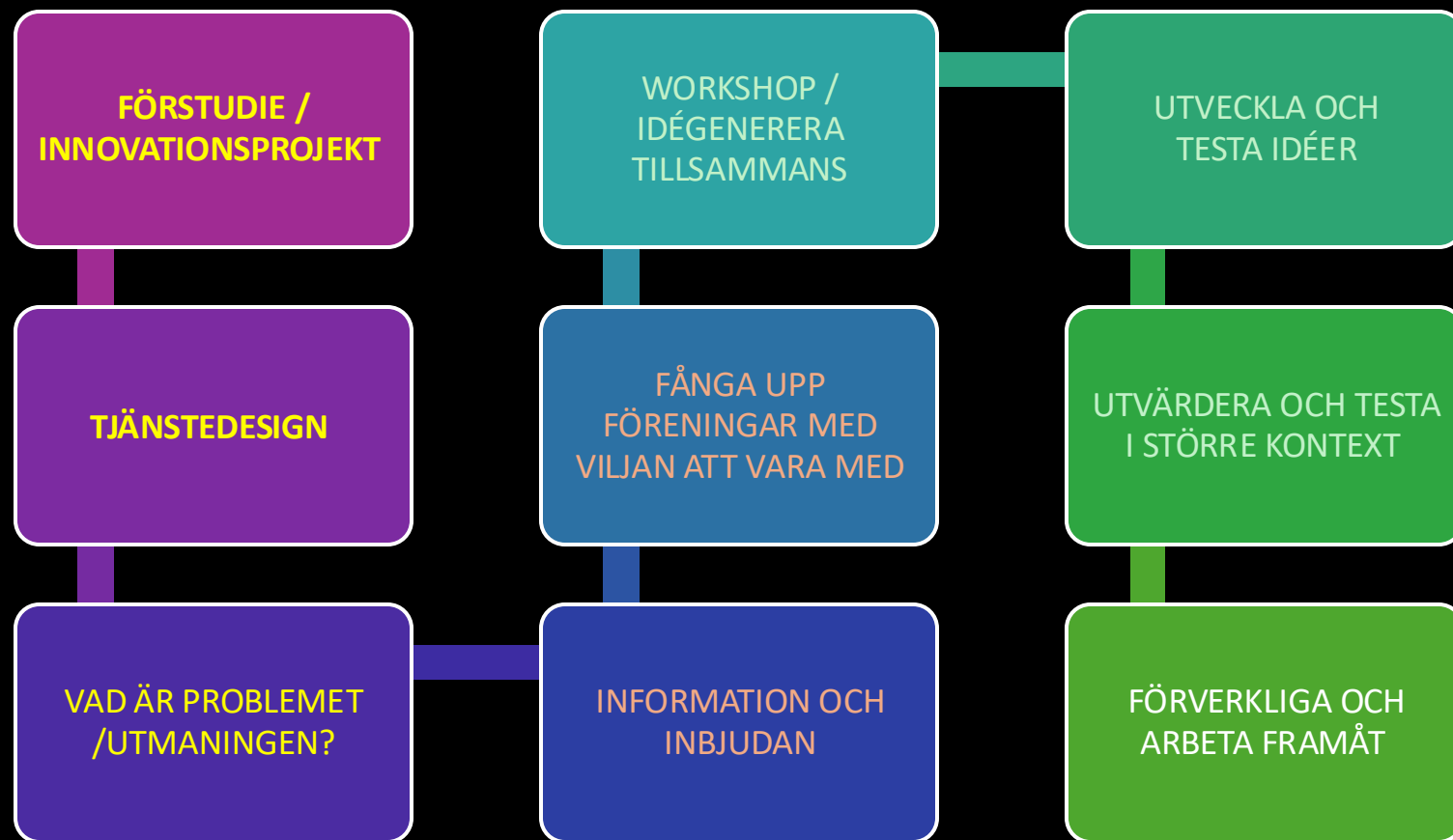
2024

- **Samverkansforum**
Workshop och idégenerering
- **Dragning och information**
för Fritidsnämnden
- **Film** skapades tillsammans med deltagande föreningar för tydlig kommunikation och medskick;
<https://s3m.io/Ct6zY>

Samverkansforum

Den samskapande och lärande processen förklarad från rosa till grönt.

Samverkansforum

Samskapande process genom "Double Diamond Design Process"

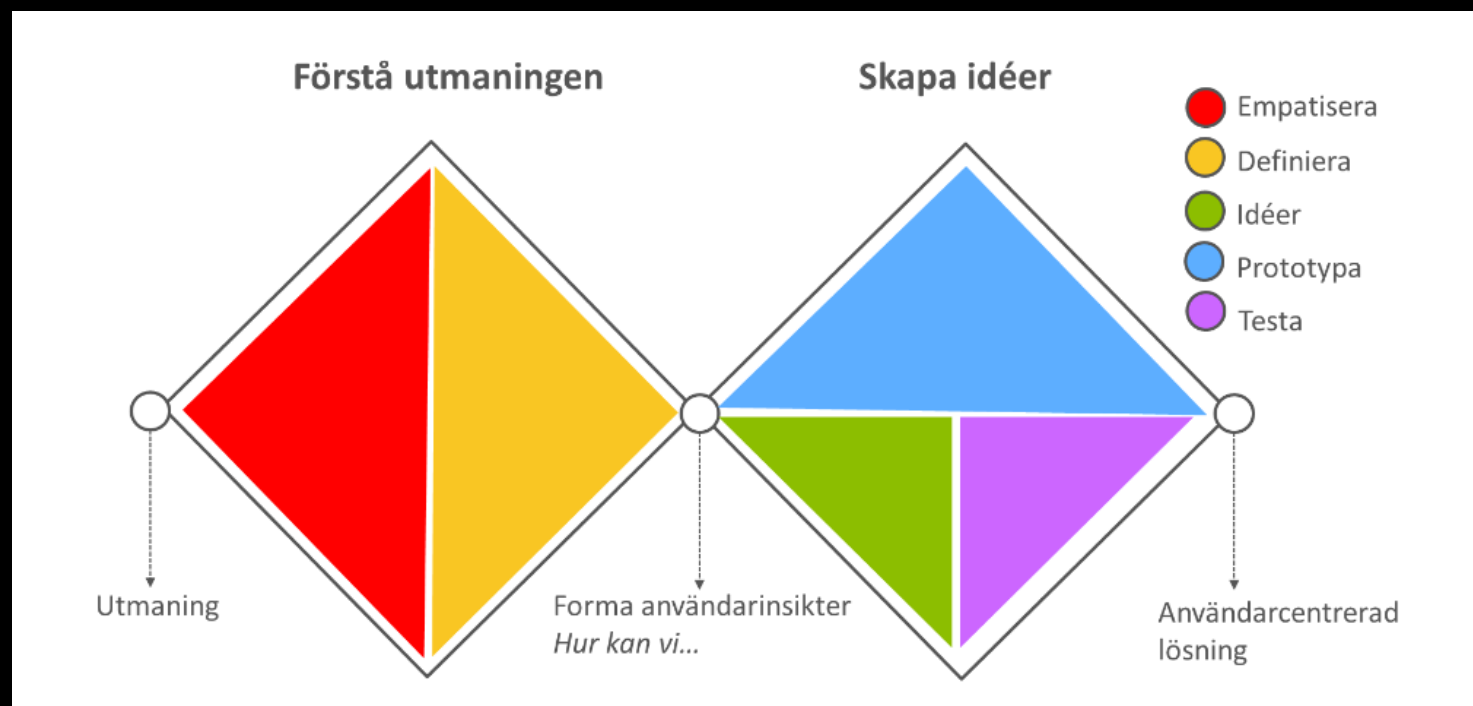
21 föreningar intervjuades, 13 föreningar deltog i vårt Samverkansforum. Dessa föreningar satte vi samman i tre grupper som vi arbetade med i parallella block. Samverkansforumet bestod utav två träffar i mindre grupper och en stor gemensam träff.

En metod i tre steg, I vårt fall tre träffar.

Träff 1 - Utforska

Träff 2 - Utveckla

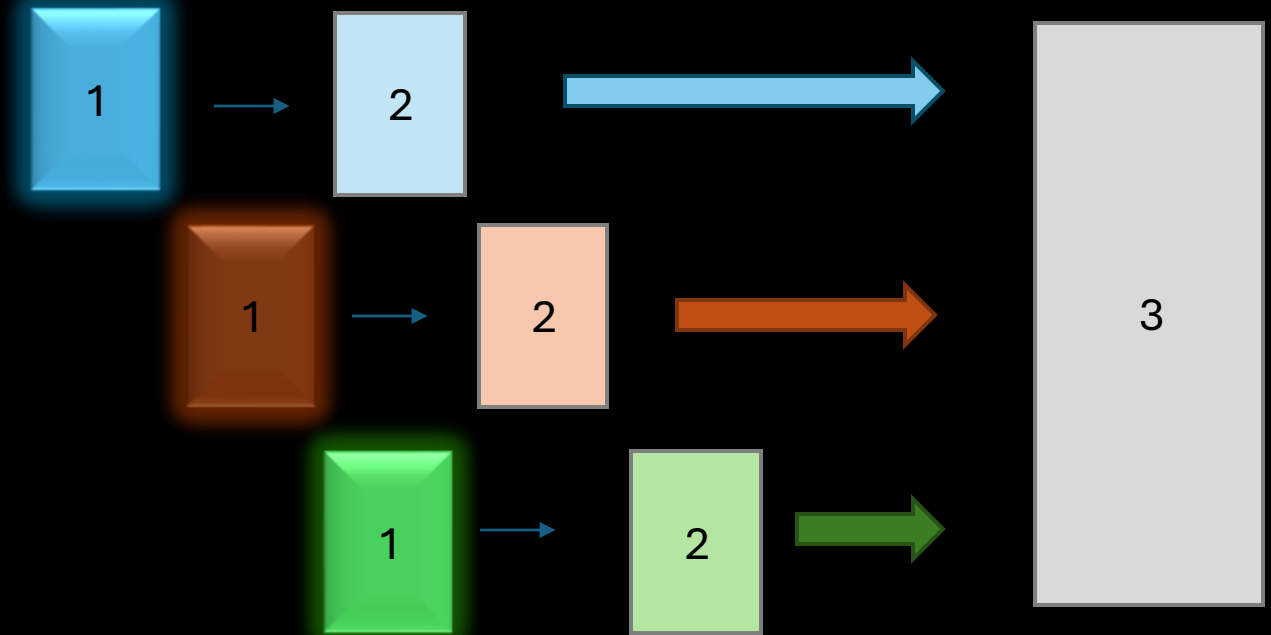
Träff 3 - Utvärdera och förfina

Träff 1 – Utforska

Syfte att gemensamt enas om och landa i en; "Hur kan vi fråga..."

- En representant per förening.
- En eller två representanter från Umeå kommun.
- Slumpvist sammansatta grupper med mellan 5-8 deltagare per grupp.
- I en lokal med kreativ anda och gott om utrymme.
- Stolarna placerade i en ring.
- Informativ inbjudan en vecka innan träffen.
- Påminnelse två dagar innan träffen.
- 2,5 timmes workshop.

*Samverkansforumets upplägg;
Tre grupper / tre block (blå / röd / grön) och tre träffar (1 Nummer 1 - 3).*

Träff 1 – Arbetsgång

Incheckning

Deltagarna fick välja en bild vid ankomst. Uppgiften var att reflektera/associera utifrån denna kring; föreningar och klimatomställning.

Förväntningar och farhågor

Deltagarna diskuterade två och två sina förväntningar och farhågor inför workshopen och samverkansforumet. Därefter hölls en snabb runda i gruppen.

Information

Gruppen fick se två filmklipp för att öppna upp för ämnet;

- 11 minuters film med ett lokalt perspektiv som handlar om Umeås koldioxidbudget.
- 7 minuters film som ger ett europeiskt politiskt perspektiv med IPCC´ s ordförande Jim Skea om hans tankar kring 1,5 grads målet.

Träff 1 – Arbetsgång forts.

Reflektion

Vad tog du med dig från filmerna?

Deltagarna noterade sina reflektioner på Post-its och fäste dem därefter på en white board. Gruppen tematiserade, analyserade och drog slutsatser av reflektionerna.

”Hur kan vi.....” -frågeställning

Individuellt fick deltagarna fundera på vad som kändes viktigt att arbeta vidare med utifrån reflektionerna. Var och en fick i uppgift att formulera en; Hur-kan-vi-fråga.

35:an

Som urvalsmetod möttes deltagarna i rummet och viktade sina frågor mot varandra och fördelade sju poäng sinsemellan. Lapparna bytte hand tills att alla bidrag fått fem poäng. Den fråga med flest poäng blev den frågeställning som gruppen enades om att arbeta vidare med.

Utcheckning – vi avslutade med en runda och frågeställningen;

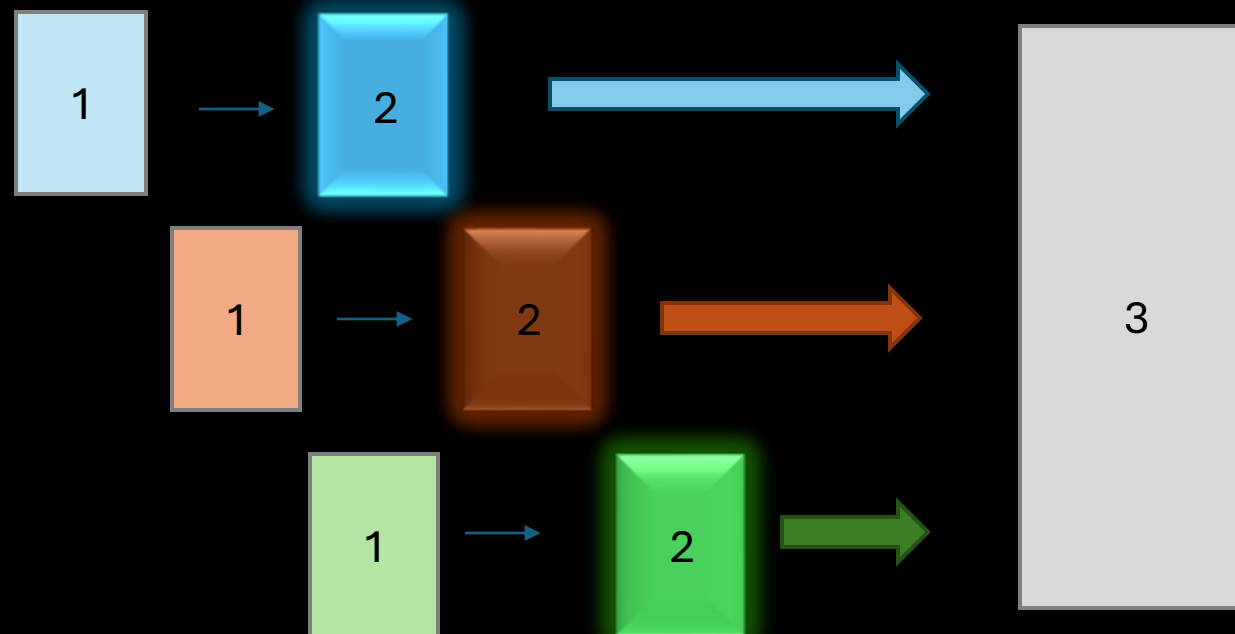
Vad tar du med dig från idag och vad ser du fram emot till nästa gång?

Träff 2 – Utveckla

Syfte att gemensamt enas om och landa i en konkret idé / lösning på frågan.

- Träff två hölls en vecka efter den första träffen.
- Samma deltagande representanter från kommun och föreningsliv som vid första träffen.
- Samma lokal och möblering som vid första träffen.
- Ett tackmail skickades ut dagen efter första träffen med en påminnelse om deras "Hur kan vi fråga" och en uppmaning om att fundera på inspiration för lösningar till denna.
- Påminnelse skickades två dagar innan.
- 2,5 timmes workshop / idégenerering.

*Samverkansforumets upplägg:
Tre grupper och tre block (blå / röd / grön) och tre träffar (1Nummer 1 - 3).*

Träff 2 – Arbetsgång

Incheckning

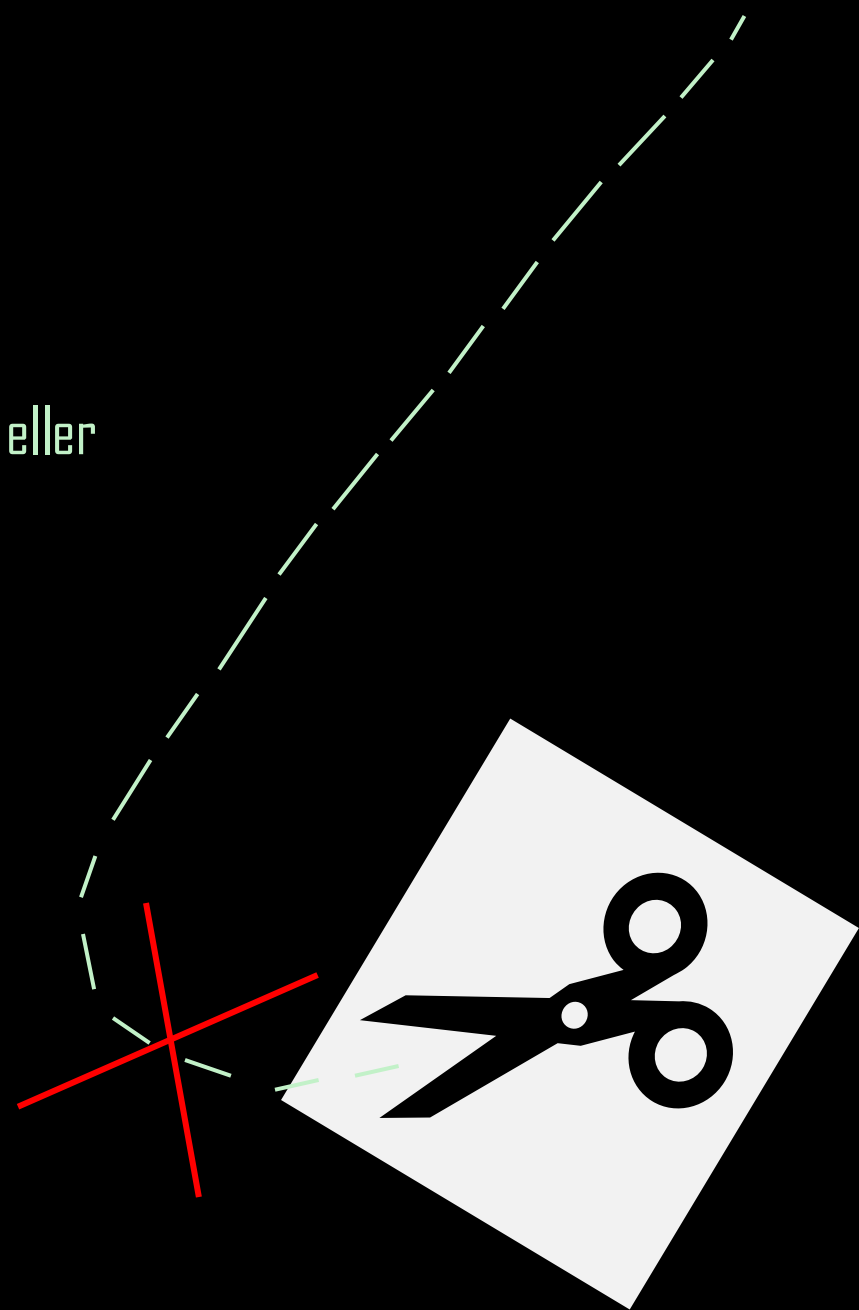
Deltagarna uppmanades att hämta någonting dom hade med sig i en väska eller ficka. Associationsövning följde för att koppla prylen mot gruppens frågeställning.

Reflektion

Vi gick en runda där alla fick dela med sig av den inspiration som samlats in under veckan kopplat till frågeställningen.

Öva idégenerering

Två-och-två utmanades deltagarna i en tävling; "Flest är bäst". På en minut var uppgiften att hitta så många lösningar som möjligt på vad man kan göra med en sax mer än att klippa.

Träff 2 – Arbetsgång forts.

Individuell idégenerering

Deltagarna skrev sina idéer, kopplad mot frågeställningen, på post-its. Alla presenterade sina idéer vilka därefter klustrades och bedömdes.

"Din idé"

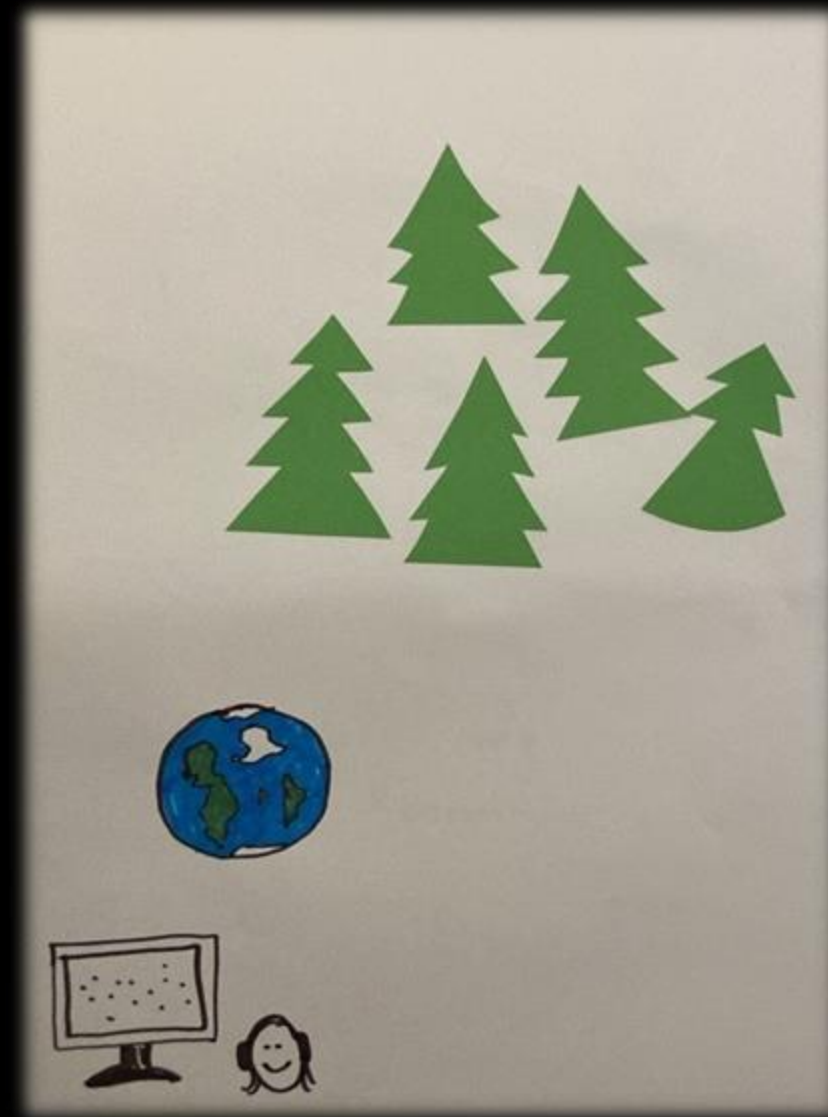
Inspirerade av idégenereringen fick alla skapa sin bästa idé.

Pennor, papper, lim, färger, saxar m.m. fanns att tillgå för att på bästa vis förmedla sin idé på en A3. Alla presenterade kort sin idé och dessa bedömdes av gruppen och den mest uppskattade idéen/idéerna togs med till det fortsatta arbetet.

Avslut och utcheckning

Projektledare berättade om den kommande tredje gemensamma träffen där idéerna skulle presenteras som prototyp och utvärderas och förbättras i storgrupp. Avslutade med frågan;

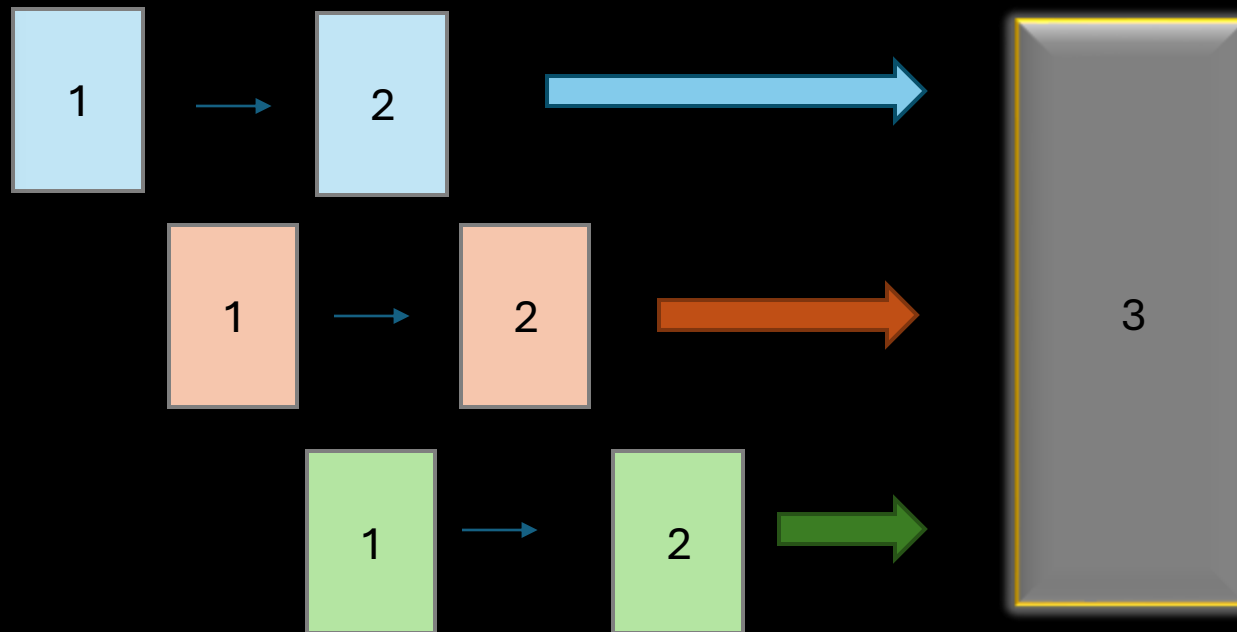
Vad tar du med dig från idag och vad ser du fram emot till nästa gång.

Träff 3 – Utvärdera och förfina

Den tredje och sista samverkansträffens syfte var att samla representanter från föreningslivet, Umeå kommun, Umeå kommunföretag och Visit Umeå för att gemensamt föra dialog kring de sju framtagna idéerna och tillsammans utveckla och förfina dessa.

*Samverkansforumets upplägg:
Tre grupper och tre block (blå / röd / grön) och tre träffar (1 Nummer 1 - 3).*

Träff 3

- Tidigare deltagande representanter från föreningslivet bjöds in tillsammans med två föreningskamrater.
- Tjänstemän och chefer med kompetens och insyn i berörda frågor / ämnen bjöds in från Umeå kommun, Umeå kommunföretag och Visit Umeå.
- Alla deltagare var väl informerade om syftet med kvällen och samverkansforumets tidigare arbete.
- Stor konferenslokal möblerades med 48 stolar i en ring och med sju kreativa arbetsstationer fördelade runt om i rummet.
- Deltagarna bjöds på en middagswrap vid ankomst och ett fika under kvällens gång.
- Alla bar namnplappar med enbart sitt förnamn.
- Kvällsarrangemang mellan kl. 17.00-20.00.
- Två facilitatorer höll i kvällens planering och upplägg.

En vecka innan träffen skickades ett mail ut till alla anmälda med de sju idéerna som arbetet kretsade kring på träffen. Detta för att alla skulle ha möjlighet att bekanta sig med underlaget innan.7

Träff 3 – Arbetsgång

Mingel

Första halvtimmen minglade och åt deltagarna samtidigt som dom tog del utav idéstationerna.

Introduktion

Alla samlades för en introduktion och genomgång av kvällens arbete och denna film visades: <https://s3m.io/Ct6zY> innan plats intogs i ringen.

Incheckning

En öppen runda hölls med frågeställningen: **Vad väcktes hos er när ni såg idéerna?**

KVÄLLENS PROGRAM

- Inledning
- Workshop
- Fika kl. 18.30 (ca)
- Workshop
- Presentation
- Avslut kl. 20.00

- VÄLJ IDÉ
- BEKANTA DIG

- ÖPPNA
- IDENTIFIERA

- ÖPPNA
- BESKRIV

- ÖPPNA

- BESKRIV
- SAMMANFATTA

Träff 3 – Uppgift 2 av 3

Andra uppgiften – *ett kuvert*

DISKUTERA OCH BESKRIV IDÉN SOM DEN SER UT NU.

Nu när ni har diskuterat, hur har idén förändrats?

Gör, i gruppen, en kort beskrivning på ett A4-papper. Ni har 8 minuter.

Träff 3 – Uppgift 3 av 3

Tredje uppgiften – *en låda*

 FÖRST

STEG 1: BESKRIV – parvis, 10 min

Era tankar på hur idén kan testas;

Parvis; resonera, diskutera och notera ett eller flera förslag

Hur skulle ett test kunna se ut?	Vilka behöver vara involverade?

Träff 3 – Uppgift 3 av 3

Tredje uppgiften – *en låda*

 SEN

STEG 2: SAMMANFATTA – i gruppen, 20 min

- **Dela i gruppen** era tankar på hur idén kan testas.
- **Välj** gemensamt 1-2 idéer för test.
- **Förbered en kort presentation** om hur idén ser ut nu och hur den kan testas.
Presentationsrunda; 3 minuter/grupp.

Träff 3 – Avslutning

Presentation

Alla grupper höll i 3 minuter en presentation om hur idéen utvecklats.

Avslutning

Återsamling i stolsringen. Facilitator informerade om projektets fortsatta arbete och handlingsplanen med idéerna.

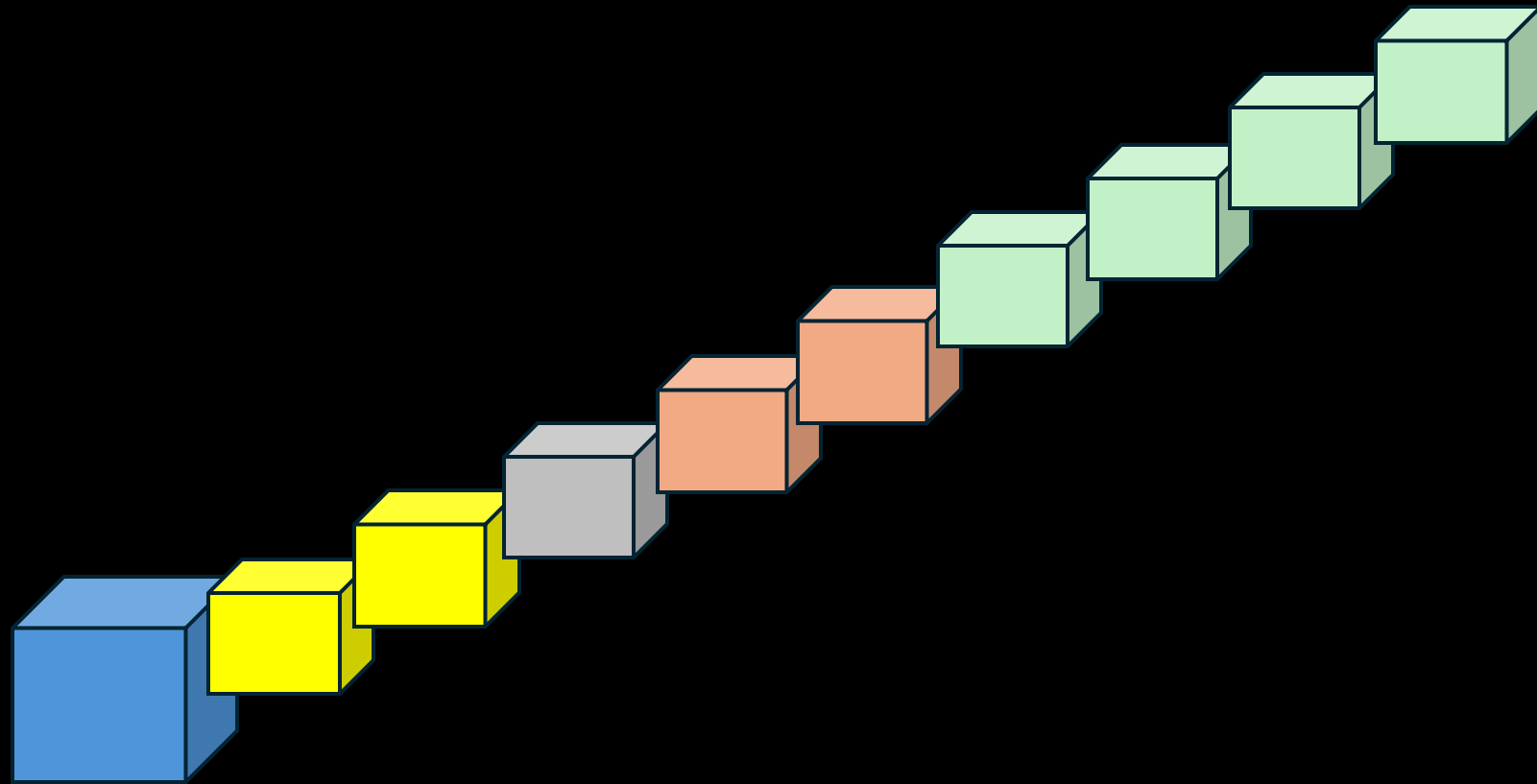
Reflektionsrunda

Innan vi tackade för kvällen så bjöd vi in till en reflektionsrunda. Mikrofonen låg på ett bord i mitten av cirkeln och alla uppmanades att ta mikrofonen om man ville ta till orda.

Analys och lärande

Lärandeprocessen för såväl styrgrupp, som föreningarna och förvaltningen var en viktig del i projektet.

2022

2024

- Sammanställning underlag
- Chefsforum workshop om Hållbarhet
- Gemensamma arbetsdagar för analys
- Dialog och medskick;
Fritids ledningsgrupp och presidium
Föreningslivet
- Presentation och
slutrapportering Fritidsnämnden
- Ansökan för påbyggnad
- Avslut

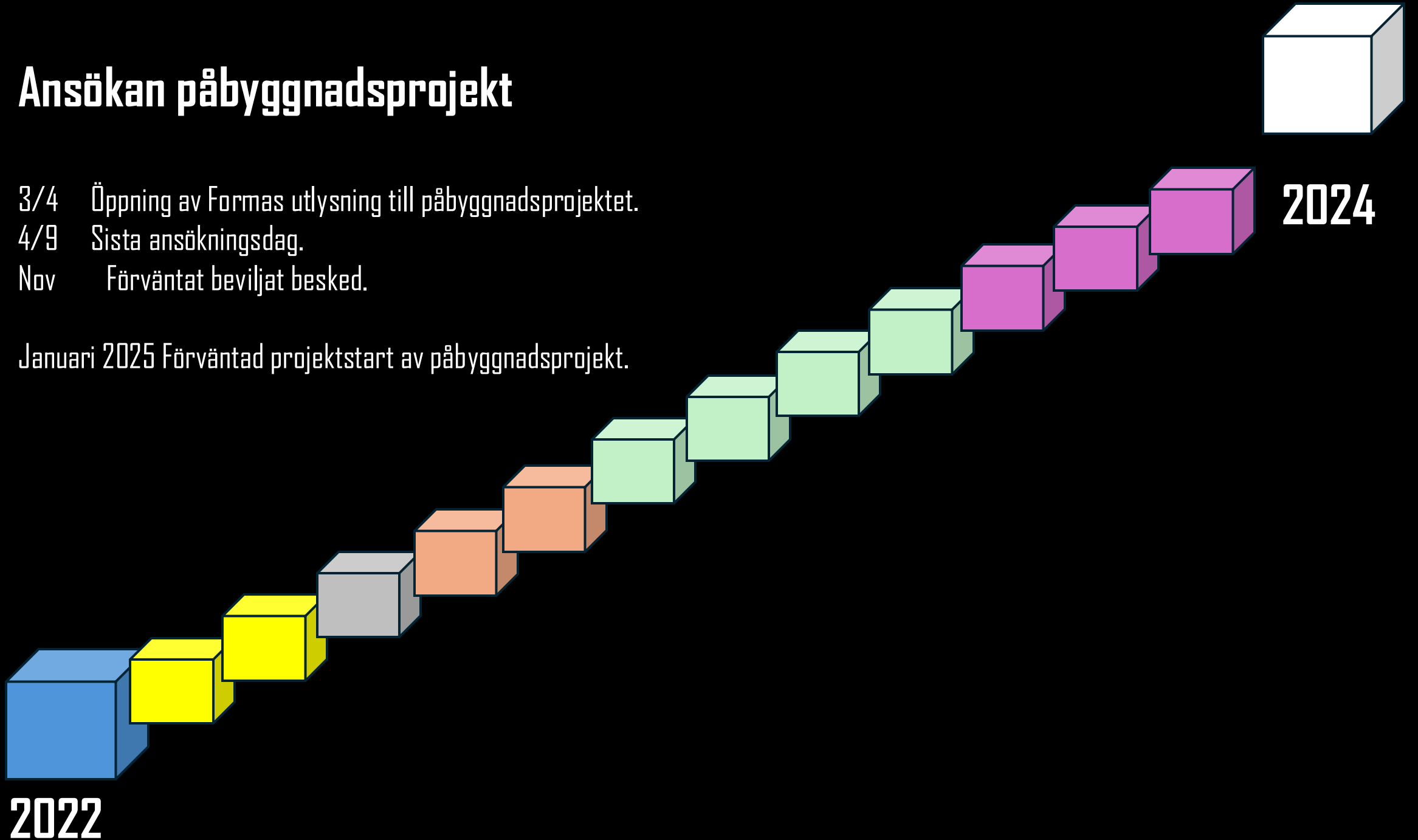
Ansökan påbyggnadsprojekt

3/4 Öppning av Formas utlysning till påbyggnadsprojektet.

4/9 Sista ansökningsdag.

Nov Förväntat beviljat besked.

Januari 2025 Förväntad projektstart av påbyggnadsprojekt.

Fortsatt lärande

Denna handbok sammanfattar hur samverkan skett mellan Umeå kommun och förstudiens deltagande föreningar. Metodiken har utöver detta använts också inom Fritidsförvaltningens chefsgrupp och förvaltningens enskilda avdelningar för att fördjupa det interna arbetet med hållbarhetsdimensionerna och ge kunskapsfördjupning.

Vårt budskap

Både Umeå kommun och civilsamhället behöver öka sina förmågor och sin kapacitet i sitt omställningsarbete. Önskan har varit att vi vill hitta arbetssätt, samverkan och idéer på hur vi minskar våra utsläpp för att nå ett klimatneutralt samhälle.

Slutet på denna förstudie är början på resten....

För mer information kontakta projektledare

Emma Renström, Umeå kommun

emma.renstrom@umea.se

Grundproblemen och frågeställningar:

1) Vår mobilitet behöver förändras och vi behöver färdas och transportera oss på andra sätt än dagens för att minimera koldioxidutsläppen.

- Hur kan vi uppmana, inspirera och förändra dagens system och utbud för att få till en beteendeförändring och ändrade resvanor?

-> Två specifika förslag på hur vi kan göra en sådan förändring återfinns i idé ett och två. Uppdraget är nu att diskutera och vrida och vända på dessa förslag för att hitta möjliga förbättringar, justeringar och andra synvinklar på de redan framtagna idéerna.

3) Arrangemang utan höga klimatpåverkande utsläpp.

Hur ska vi kunna hålla oss inom vårt gemensamma utsläppsutrymme men fortsatt ha möjlighet att anordna och ta del utav sociala arrangemang?

-> Två specifika förslag på hur vi kan göra en sådan förändring återfinns i idé tre och fyra. Uppdraget är nu att diskutera och vrida och vända på dessa förslag för att hitta möjliga förbättringar, justeringar och lägga till andra synvinklar och idéer.

2) Beteendeförändring och det personliga och egna ansvaret i omställningen.

- För att vi ska lyckas med klimatomställningen så behöver vi alla göra förändringar i vårt dagliga leverne och förstå det ansvar vi alla bär.

-> Tre specifika förslag på hur vi kan göra en sådan förändring återfinns i idé fem, sex och sju. Uppdraget är nu att diskutera och vrida och vända på dessa förslag för att hitta möjliga förbättringar, justeringar och andra synvinklar också.

1.

Vår mobilitet behöver förändras och vi behöver färdas och transportera oss på andra sätt än dagens för att minimera koldioxidutsläppen.

Hur kan vi uppmana, inspirera och förändra dagens system, rutiner och utbud för att få till beteendeförändring och ändrade resvanor?

Denna idé är ett förslag på hur en sådan förändring kan se ut.

Uppdraget är nu för er att justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 1.

1. Kollektiva resor till kultur och fritid

Till alla som
cyklar, går eller
åker buss
bjuder vi på fika
i pausen.

Humle och Dumle roar barn med sång och dans

Välkommen in till familjeshow med den skojiga duon Humle och Dumle.

Visst vet du att ni åker gratis till Ålidhem med Ultras och Länstrafikens bussar? Skanna QR-koden och ange dina biljettbokningsnummer för att ladda hem fria bussbiljetter giltiga till och från föreställningen.

Klossen Ålidhem

17 februari

Kl. 13.00

Skanna för fri resa till och
från föreställningen

BAKGRUND

Att ge möjlighet till kollektivt resande för barn och vuxna genom att koppla träningstillfällen, biljetter till kultur- och nöjesevenemang och liknande mot fria kollektiva resor kan vara ett incitament till förändrat beteende och minskat bilåkande.

Idéen innebär att resor sker mot uppvisande av evenemangsbiljett eller föreningskallelse i kombination med resebiljett som hämtas via förslagsvis en QR-kod. Information och QR-kod kan förmedlas tillsammans med biljettförsäljning eller träningskallelse från förening, företag eller evenemangsarrangör.

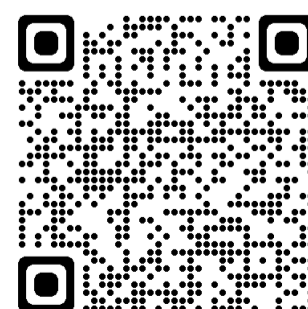
VINSTER OCH FÖRDELAR

- Uppmuntrar goda val och gör skillnad i arbetet med både social och ekologisk hållbarhet.
- Lärande och belönande för både unga och vuxna.
- Vid mer kollektivt resande minskar koldioxidutsläppen.
- Möjlighet till mer kulturella inslag inom utbildningsväsendet.
- Erbjuder kultur och fritid för alla.

Se Majblommans och RISE's rapport "[Framtidstro till priset av en bussbiljett](#)" - därför vinner samhället på fri kollektivtrafik för barn.

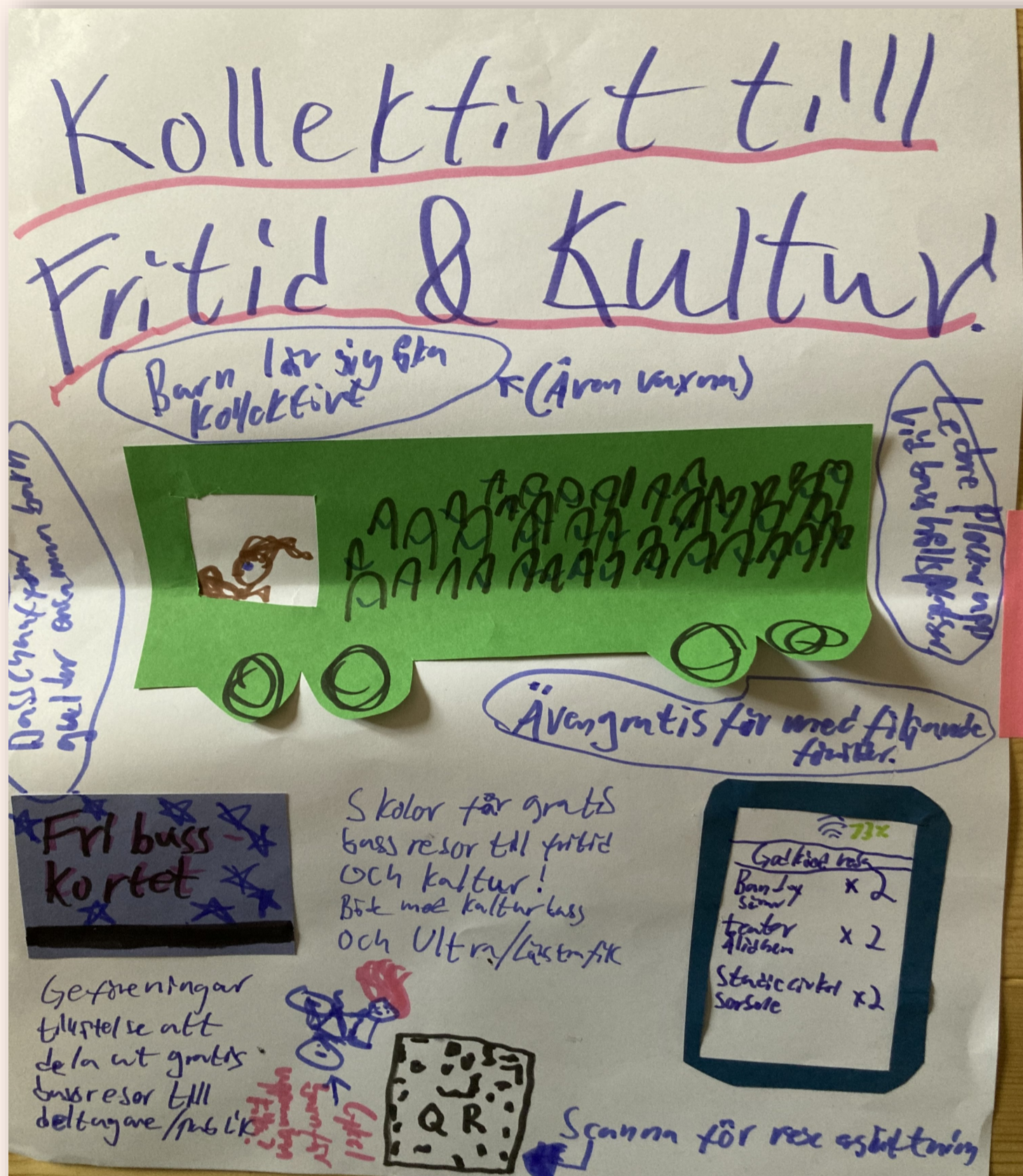
[Fri kollektivtrafik för barn och ungdomar – Majblomman](#)

FRÅGESTÄLLNING:

Hur kan föreningslivet understödja en kommunal klimatrevolution?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fem föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna idé bygger på önskan och möjligheten att ge fler kunskap om och förutsättningarna till att välja kollektiva färdmedel till kultur- och fritidsevenemang. Barn lär av sina vuxna, åker inte vuxna kollektivt kommer barnen heller inte att ta efter. En förlängning av idén handlar om att också uppmuntra publik/deltagare att komma till fots eller med cykel genom att bjuda på ett fika eller annan treat.

2.

Vår mobilitet behöver förändras och vi behöver färdas och transportera oss på andra sätt än dagens för att minimera koldioxidutsläppen.

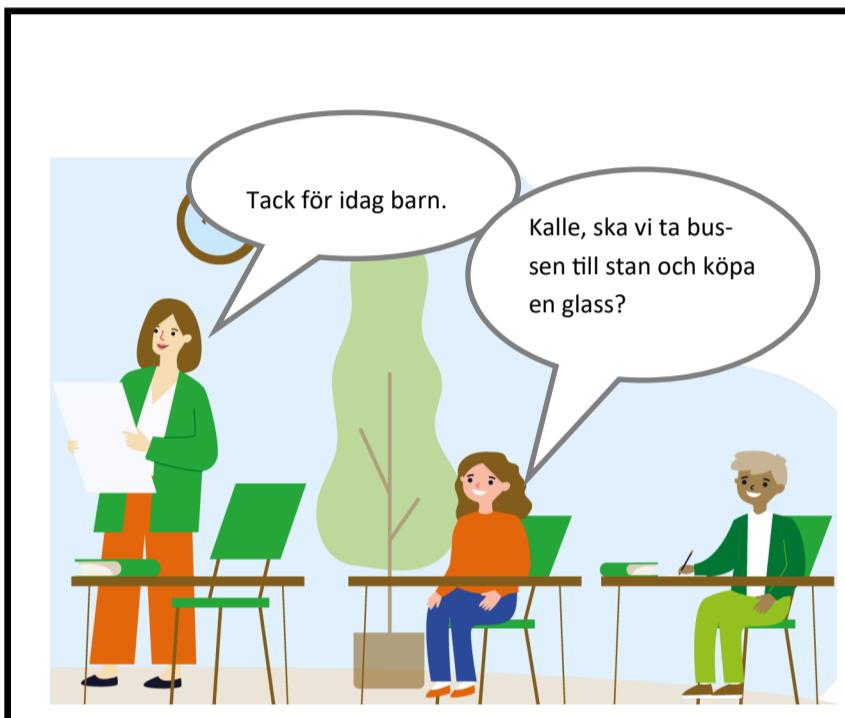
Hur kan vi uppmana, inspirera och förändra barn och ungas rörelsefrihet och utbud för att få till beteendeförändring och ändrade resvanor?

Denna idé är ett förslag på hur en sådan förändring kan se ut.

Uppdraget för er är att nu justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 2.

2.

Frihet till (baka till) barnen i form av ett ungdomskort

BAKGRUND

Många barn och ungdomar lär sig inte från sin hemmiljö att åka kollektivt utan blir i regel skjutsade till vänner och fritidsaktiviteter.

Med åldern inne tilldelas ungdomen snarare en EPA-traktor eller EU-moped framför ett buskort eller en cykel. Ett ungdomskort som ger fria kollektiva resor uppmuntrar och möjliggör spontana och självständiga transportlösningar till och från fritidsaktiviteter, nöjen och kompisar.

Vuxnas uppmuntran, pepp och hejarop för goda transportval och egna initiativ är en viktig parameter i denna idé för att också öka intresset och förståelsen kring varför det kollektiva resvalet är bättre än andra transportval.

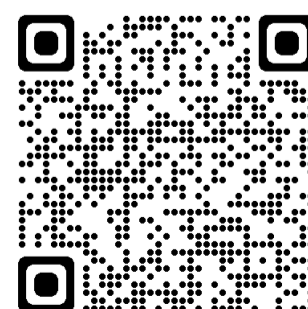
VINSTER OCH FÖRDELAR

- Ett ungdomskort ger möjlighet att uppmuntra till goda val och gör skillnad i arbetet med både social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.
- Lärande och belönande för unga.
- Klimatpåverkande utsläpp minskar.
- Möjlighet till mer kulturella inslag inom utbildningsväsendet då ungdomskortet även kan nyttjas under skoltid.

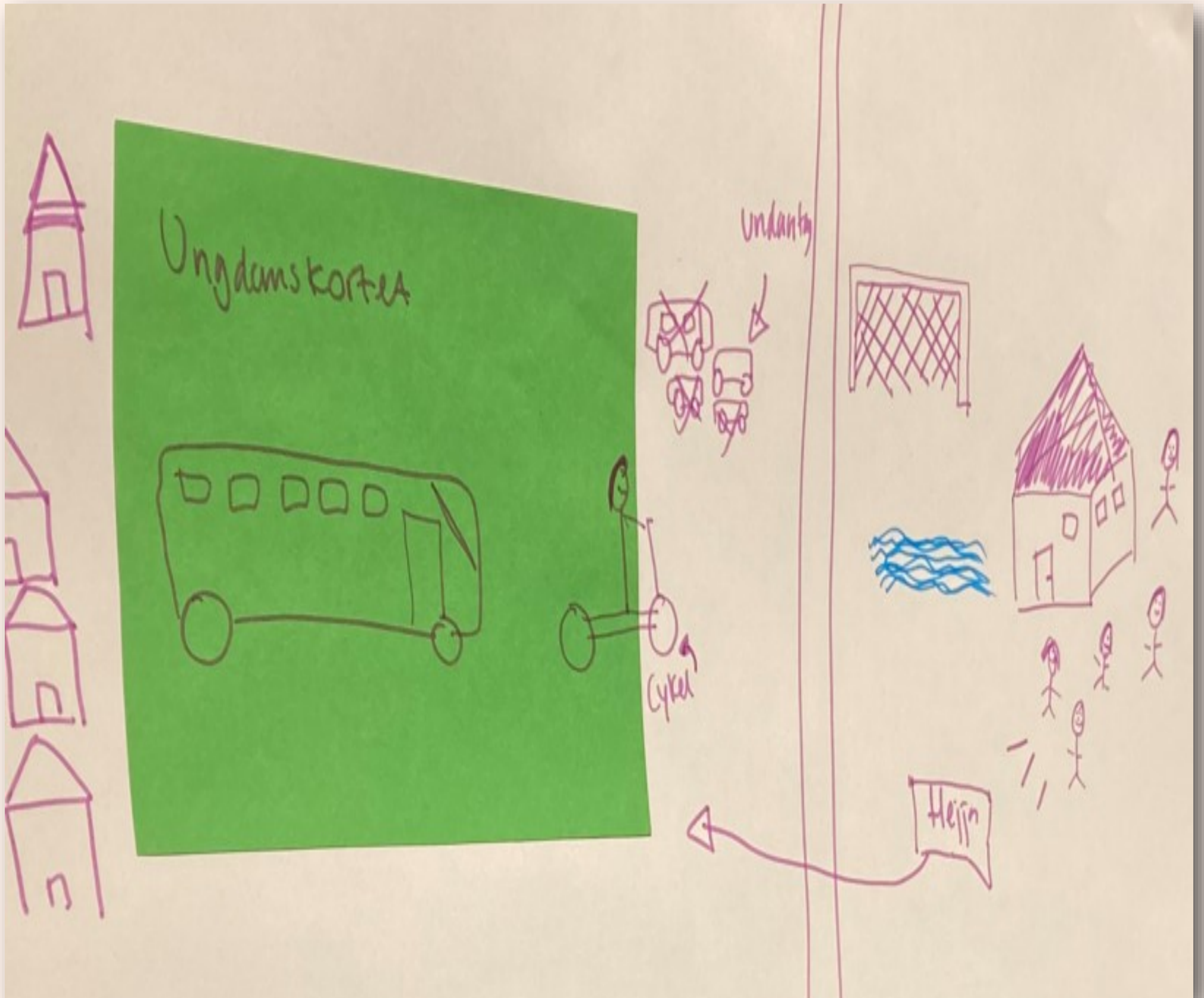
Se Majblommans och RISE's rapport "Framtidstro till priset av en bussbiljett" - därför vinner samhället på fri kollektivtrafik för barn.

[Fri kollektivtrafik för barn och ungdomar – Majblomman](#)

FRÅGESTÄLLNING:

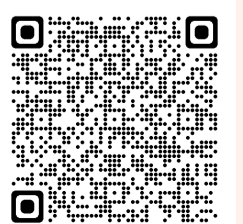
Hur kan föreningslivet understödja en kommunal klimatrevolution?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fem föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna idé bygger på behovet av att ge förutsättningar till förändrade resvanor och färd sätt.

Barn och unga behöver få sin frihet tillbaka likväl som vuxna behöver få redskap för att kunna släppa kontrollen .

Så här gör Göteborgs stad ->

3.

Arrangemang utan höga klimatpåverkande utsläpp.

Hur ska vi kunna hålla oss inom vårt gemensamma utsläppsutrymme men fortsatt ha möjlighet att anordna och ta del utav sociala arrangemang?

Denna idé är ett förslag på hur en sådan utveckling kan se ut.

Uppdraget för er är att nu justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 3.

3.

Civilsamhällets nya utsläppstak

Vi är en liten festival men vi vill ändå göra det vi kan för att minska våra utsläpp och vårt klimatavtryck.

Och vi vill uppmuntra dig som besökare att hjälpa till! ♥

♥ klimatfakta 1

endast 10% av våra artister tar flyget till Ditt Kvarter

Av ca 100 medverkande artister är det bara 10% som tar flyget till festivalen! Det här är våran viktigaste klimatåtgärd eftersom det är flygen som medför de största utsläppen. Detta är verkligen en team effort tillsammans med alla artister och medverkande. De ska ha ett stort tack!

♥ klimatfakta 2

återbruka med oss!

Med stöd av Umeå Kommun anordnar vi en hållbar marknad lördagen den 3e september mellan kl 12-17! Försäljningen fokuseras kring lokal konst och hantverk - ta chansen att fynda något lokalproducerat eller second hand på marknaden!

♥ klimatfakta 3

vi skippar köttet!

Vi serverar inget kött i vår festivalrestaurang Din Bakgård och inte heller backstage. Mer miljövänligt men fortfarande riktigt gott!

♥ klimatfakta 4

vi uppskattar att du cyklar!

Det bästa sättet att ta sig till Ditt Kvarter är med cykel. Kanske med vår festivalplaylist i lurarna och en klassisk färd-öl i handen?

Cykeln är det i särklass trevligaste och mest miljövänligaste alternativet. Ta några minuter för att cykla till festivalen!

tack för att du bidrar till ett hållbart Ditt Kvarter!

Hej Humlan,

Tack för er ansökan om bidrag för genomförande av er festival "Ditt kvarter".
Då ni uppfyller kraven i det högsta steget i vår hållbarhetsstrappa så kan vi bevilja er medel enligt ansökan.

Vänlig hälsning

Emma Renström

Umeå kommun
Umeå Fritid, Föreningsbyrå
Besöksadress Södra flygeln, Skolgatan 31 A
www.umea.se/kommun

UMEÅ
KOMMUN

BAKGRUND

Klimatomställningen innebär inte att livet kommer bli tråkigt men vi måste fördela våra resurser och lära oss att leva inom våra planetära gränser.

Civilsamhället likväl som den privata och offentliga sektorn behöver alla arbeta mot att anpassa sina verksamheter mot vårt gemensamma utsläppsutrymme.

Att premiera och lyfta ansvarstagande initiativ är en win win för alla parter och kan också ge upphov till inspirerande förändringsbenägna vindar och ringar på vattnet.

VINSTER OCH FÖRDELAR

- Ger underlag för att lyfta fram kriterier för att fånga det klimat- och miljömässigt viktiga initiativen i civilsamhället.
- En lärande modell för ökad förståelse om hur och att arrangemang kan fortgå utan att utnyttja våra gemensamma resurser.
- Minskning av klimatpåverkande utsläpp.

FRÅGESTÄLLNING:

Hur kan föreningslivet understödja en kommunal klimatrevolution?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fem föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna idé bygger på en önskan om att möjliggöra för kommunen att bättre kunna premiera goda initiativ och ansvarstagande för klimat och miljön vid anordnade arrangemang.

4.

Arrangemang utan höga klimatpåverkande utsläpp.

Hur ska vi kunna hålla oss inom vårt gemensamma utsläppsutrymme men fortsatt ha möjlighet att anordna och ta del utav sociala arrangemang?

Denna idé är ett förslag på hur en sådan utveckling kan se ut och har också för avsikt att inspirera föreningar och deltagare till att göra det samma.

Uppdraget för er är att nu justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 4.

4.

Klimatevent med inspiratörer och informatörer

FESTIVAL

PROGRAM

Ta del av festivalutbudet och träffa några utav Umeå kommuns föreningar som kommit långt i sitt klimat- och miljöarbete.

KL 10-13

På scenen uppträder lokala band och dansgrupper.

DAGENS TEMA:
Vi tillsammans mot en hållbar

Matvagnar serverar lokal vegetarisk mat.

KL 14-18

Möt **Umeå kommuns föreningsliv** och låt er inspireras och ta del utav goda exempel.

WORKSHOP, TEMA:
"Vi kan göra skillnad tillsammans".

REFUSED PÅ SCEN

KL 18-21

Bildspel i Umecomtältet med teckningar på barnens framtidsvisioner som de ritat på förskolorna och skickat in till oss!

HÄNDER OCKSÅ UNDER FESTIVALEN

Måla
Fingerfärg

Täljkonst

Kanin-
hoppning

SOL I
SINNE

MUSIK

MAT

HALLÅ
HEJ!

VÅR
FRAMTID

GÖR DIG
HÖRD

I Umecomtältet kan du skriva ner dina medskick till våra lokalpolitiker in i kommande mandatperiod.

I vårt önsketråd kan du hänga upp dina framtidsönskningar. Säg till om du vill, så kanske vi kan läsa upp den från scenen!

UTSTÄLLARE

Umeå kanotklubb, XR, Kulturföreningen Humlan, Umeå studentkår, Skuggteatern, Umeå orienteringsklubb, Umeå gymnastikförening, SURF, Folk rörelsearkivet i Västerbotten, Rödåbygdens IK, People for future, Medborgarskolan.

BAKGRUND

Klimatomställningen måste inge hopp och trevliga sammanhang är viktiga. Arrangerade event förmedlar budskap om att livet trots förändrade förutsättningar ändå kan fortsätta innehålla festligheter, samhörighet och lättja. Det är inte slutet vi blickar mot utan början på någonting nytt och någonting annat.

Med en arrangerad festival en solig (!) vårdag i Broparken finns möjligheten att sätta samman ett program med både lokal förankring, hållbara inslag och inspirerande happenings för att ge kunskap, inspiration, god mat och underhållning.

VINSTER OCH FÖRDELAR

- En sån här typ utav festival kan förmedla dubbla budskap både som inspiration men också ge insikter om att sociala sammanhang går att arrangera hållbart.
- Kunskap och medvetenhet förmedlas på ett kreativt sätt och knyter an mot en bred målgrupp.
- Sociala och medvetna arrangemang inger hopp.

FRÅGESTÄLLNING:

Hur kan föreningslivet i Umeå stimuleras för att bli klimatsmartare?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fyra föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna idé bygger på en önskan om att förena det viktiga budskapet om klimatneutralitet med hopp om liv och lust. Fler måste förstå allvaret men också att det är vi tillsammans som kan skapa både opinion och förändrade system, vanor och rutiner.

5.

Beteendeförändring och det personliga och egna ansvaret i klimatomställningen.

*För att vi ska lyckas med klimatomställningen så behöver vi alla göra förändringar
i vårt dagliga leverne och förstå det ansvar vi alla bär.*

Denna idé är ett förslag på hur en sådan utveckling kan se ut.
Uppdraget för er nu är att justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 5.

5. Inspiration som motivation

Hej Umeå orienteringsklubb,

Jag vet att ni arbetar väldigt dedikerat och bra med er förenings hållbarhetsprofil och det är väldigt roligt att ta del utav. Nu startar vi på Umeå kommun upp ett samverkansarbete där vi önskar få kroka arm med föreningar som er, som kommit långt i både sitt värdegrundsarbete, med sina rutiner och som jobbat med miljö- och klimatfrågor internt. Vi ser en stark koppling mellan inspiration och motivation och vi tror att föreningar som er kan hjälpa, stötta och engagera föreningar som inte påbörjat sitt hållbarhetsarbete ännu.

Skulle ni vara intresserade av att matchas med en annan orienteringsförening i Umeå och tillsammans med representanter från Umeå kommun vid tre tillfällen mötas för att berätta mer om ert arbete, ge inspiration kring hur ni till exempel startade era initiativ, berätta vilka svårigheter ni stött på längs vägen och vilken effekt ni nu ser som resultat av ert dedikerade arbete? Ni kan se det som ett fadderskap där ni på inget sätt förbinder er men tankarna från vår sida är att ge fler föreningar förutsättningar att hitta vägen framåt utan att behöva uppfinna hjulet själva och där skulle ni kunna utgöra en viktig länk med den erfarenhet ni besitter.

Vänlig hälsning

Emma Renström
Föreningsbyrån

Umeå kommun
Fritidsförvaltningen

Besöksadress Stadshuset, Brogatan 12B
Postadress SE-901 84 Umeå
Telefon +46 (0)90-16 13 09
E-post emma.renstrom@umea.se
www.umea.se

Hej Emma,

Det låter jättespännande och visst skulle vi kunna tänka oss att vara med på detta. Kan vi träffas och prata mer så att fler av mina föreningskollegor får ta del av samma information?

//Anna, Umeå orienteringsklubb

Så roligt att höra Anna, det går jättebra. Jag kommer gärna till er och berättar mer. Då kan vi också titta över ett planeringsförslag då vi redan har en förening i åtanke som vi tillsammans skulle kunna träffa.

Det är en förening som står startklar men som önskar ett bollplank och lite förståelse kring hur deras arbete skulle kunna startas upp.

Vad sägs om tisdag nästa vecka kl. 14.00 – 15.30?

Vänlig hälsning

Emma Renström
Föreningsbyrån

Umeå kommun
Fritidsförvaltningen

Besöksadress Stadshuset, Brogatan 12B
Postadress SE-901 84 Umeå
Telefon +46 (0)90-16 13 09
E-post emma.renstrom@umea.se
www.umea.se

Det låter väldigt spännande, och roligt.
Tisdag passar oss fint. Du är välkommen till vår klubbstuga på Fältkullevägen 24.

//Anna

BAKGRUND

Kan vi enas om att ingen kan lösa allt men alla kan göra någonting. Då borde alla föreningar kunna se över exempelvis sina värdegrunder, rutiner och inköp och ta små steg i rätt riktning.

Med ett steg i taget, tillsammans, kan inspiration leda till motivation och kanske till och med tydligare riktlinjer och mer dedikerad tid och fler goda földeffekter..

Förslagsvis krockar Umeå kommun arm med föreningar som påbörjat sitt hållbarhetsarbete för att därefter tillsammans uppsöka föreningar som inte kommit lika långt i sitt arbete för att på ett förutsättningslöst vis inleda en kontakt med målet om att nya tankar och idéer uppstår.

VINSTER OCH FÖRDELAR

- Initiativet ger en win-win för alla tre parter. Den förening som uppsöks får en förebild att bolla och tänka möjligheter tillsammans med och kommunen skapar mer naturligt relation och samverkansformer med civilsamhället.

- Tillsammans är starkare än ensam.

- Ett forum för att förmedla budskap och lyfta fram goda exempel som pågår och händer ute i samhället.

Ja men det här låter ju inte så svårt. Det borde ju faktiskt vi i vår förening också kunna göra. Jag ska be om deras underlag och visa det för vår styrelse.

Vår förening har tagit följande steg:

- Vi satsar på vego och eko**
Vid träffar, evenemang, fika och måltider bjuder vi på ekologiskt och vegetariskt, eftersom kött- och mejeriproduktion leder till stora utsläpp av växthusgaser. Om kött ska serveras väljer vi svenskt naturbeteskött, så att den biologiska mångfalden i våra hagmarker gynnas. Vi jobbar för minskat matsvinn, det svinn som ändå blir sorterat för biogasproduktion.
- Vi reser klimatsmart**
Vi uppmuntrar till samäkning och resande med kollektivtrafik i så stor utsträckning som möjligt. Vi bestämmer utflyktsmål och bokar möteslokaler på platser och tider som är lätt att ta sig till med kollektivtrafik och tåg en klimatvänlig resepolicy, med kollektivtrafik och tåg som norm. Vi utnyttjar tekniken för att hålla möten och konferenser på distans.
- Vi gör miljösmycka inköp**
Begagnade kläder, utrustning och möbler är både billigare och bättre för miljön. Om vi köper nytt letar vi efter miljömärkningar, till exempel Svanen och TCO-Development. Om vi anordnar lotterier eller begagnade prylar eller vi upplever, hemgjorda eller begagnade prylar eller gåvobevis till välgörenhet hellre än nya produkter.
- Vi sopsorterar**
Det måste vara lätt att återvinna så vi ser till att det finns goda möjligheter till sopsortering och att det är tydligt vad som ska slängas var.

Vi delar och byter

Vi underlättar för medlemmar att byta kläder och utrustning med varandra eller sälja vidare genom mejllistor, Facebookgrupper, anslagstavlor eller fysiska TA-GE-skåp. Vi köper in funktionärskläder som föreningen kan låna ut istället för att alla ska köpa egna. Vi satsar på kläder som innehåller återvunna material. Vi skappar specifik information på plaggen så de håller över tid. Till exempel kan en idrottsförening skaffa matchställ i olika storlekar, så slipper varje spelare köpa eget.

Vi energieffektiverar och använder miljömärkt el

Belysning, varmvatten och uppvärmning av föreningslokaler som exempelvis idrottsbussar förbrukar mycket el. Vi ser till att elen kommer från förnybara källor och vi använder så lite el som möjligt. Vi väljer el som är märkt med Bra Miljöval, eftersom märkningen också tar hänsyn till växt- och djurliv vid elproduktionen. Vi undersöker om det är möjligt att installera solceller på taket. Att investera i solceller gör att föreningen får tillgång till både billigare och grönare el. Dessutom kan överskottet säljas till elbolag, vilket kan ge lägre kostnader.

Vi utbildar om hållbarhet

Föreningens hållbarhetsarbete förankras bättre och blir vassare när medlemmarna utbildas i miljö och hållbarhet. Kanske kan vi bjuda in föreläsare eller gå en kurs tillsammans? Ett tips är att utföra en gemensam naturvårdsinsats eftersom det är roligt och skapar samhörighet.

Vi är rädda om naturen

Många föreningar har aktiviteter i skog och mark och allemansrätten är en förutsättning för att det ska fungera. Vi ser till att vi är varsamma i naturen, städar undan efter oss och vi håller inte evenemang i naturreservat eller vattenskyddsområden. Vi använder också rengöringsprodukter, tvättmedel och tvål som är märkta med Bra Miljöval eller Svanen för att förhindra skadliga utsläpp i naturen. Vi tvättar alla klädesplagg med syntetmaterial, som polyester och fleece, i speciella tvättpåsar för att de inte ska släppa ut mikroplaster.

Vi har en miljöpolicy

I miljöpolicyen sätts mål för vad som ska genomföras, med en beskrivning av hur målen ska uppnås. Med hjälp av framtagna indikatorer mäter vi våra framsteg och ger vårt hållbarhetsarbete en riktning vilket gör det lättare att mäta resultaten.

Vi har tagit ställning för klimatet och den biologiska mångfalden

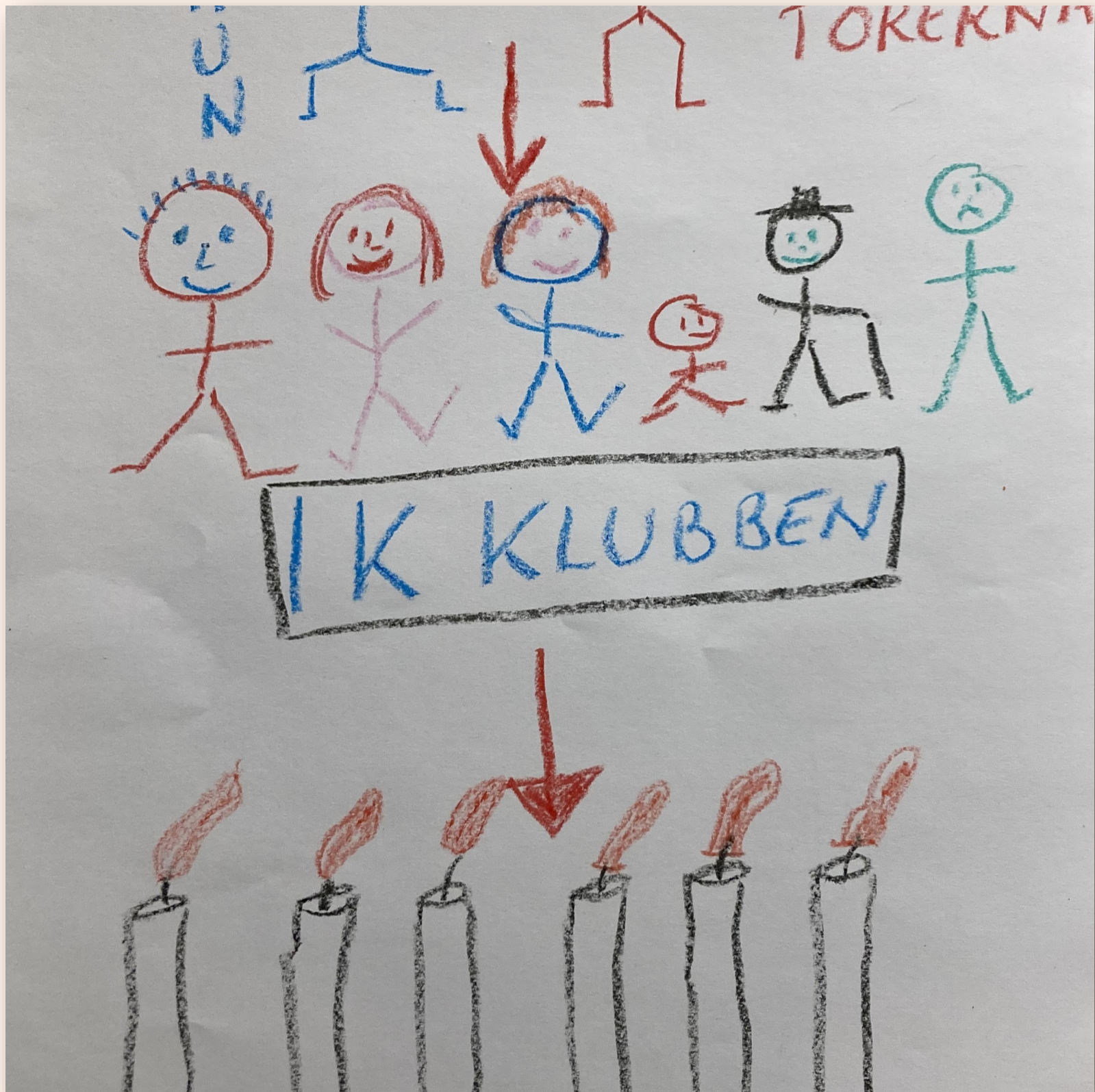
Vi tar ställning för klimatet och den biologiska mångfalden, till exempel på vår webbsida, i utskick till våra medlemmar och i debattartiklar. Även om hoten mot klimat och biologisk mångfald inte är vår huvudsakliga fråga, så är det jordens ödesfråga och berör alla. Att vi som organisation går ut med tips, inspiration, ställningstaganden eller krav kan få stor uppmärksamhet och hjälpa till att ge frågorna tyngd.

Så här jobbar vi i vår förening.

FRÅGESTÄLLNING:

Hur kan föreningslivet i Umeå stimuleras för att bli klimatsmartare?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fyra föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna idé föddes utav en förening som har jobbat dedikerat och långsiktigt med sin värdegrund och hållbarhetspolicy som dels ser andra föreningar som har möjlighet att göra mer men som också anser att kommunen borde kunna ställa högre krav på Umeås föreningsliv för att nå större framgång i klimatomställningsarbetet.

6.

Beteendeförändring och det personliga och egna ansvaret i omställningen.

För att vi ska lyckas med klimatomställningen så behöver vi alla göra förändringar i vårt dagliga leverne och förstå det ansvar vi alla bär. Men vad är det som krävs för att vi ska förändra vårt beteende?

Denna idé är ett förslag på hur en sådan utveckling kan se ut. Uppdraget för er nu är att justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 5.

6. Nudging för kunskapshöjning

Informationskväll för framtiden Tema: Klimat och miljö

Möt Umeå kommun och föreningslivet under en kväll för framtiden med inspirationsföreläsare Xander Andersson på scenen, miljöforskaren med svar på dom svåra frågorna.

Release av vårens klimatutmaning för Umeås föreningsliv. Anta utmaningen, vi släpper nya deltävlingar varje månad – vilken förening går segrande ur kampen och koras som vinnare på Umeå Live, Skeppsbron den 10 juni?

14 mars
kl. 18.00 – 20.30
Umeå Folkets hus

**UMEÅ
KOMMUN**

BAKGRUND

Nudging; att knuffa personer åt mer hållbara beslut, är ett vedertaget begrepp inom beteendekonomiska sammanhang. Är ekonomisk ersättning, uppskattning och marknadsföring incitament starka nog för att skapa ett förändringsarbete inom föreningars kultur, värdegrund och arbetsrutiner?

Egentligen vet vi kanske alla redan det vi behöver veta. Det är antagligen inte kunskap som brister utan snarare frågan om hur vi kan omvandla kunskap till handling och ett förändrat beteende?

Genom ett samlat grepp; en release med både inspirerande föreläsningar och lansering utav en klimatutmaning med ett pris svårt att motstå. Kan ett event likt detta förslag vara grunden till ett större och mer dedikerat arbete och en snackis som får spridning både i civilsamhället och på sociala medier?

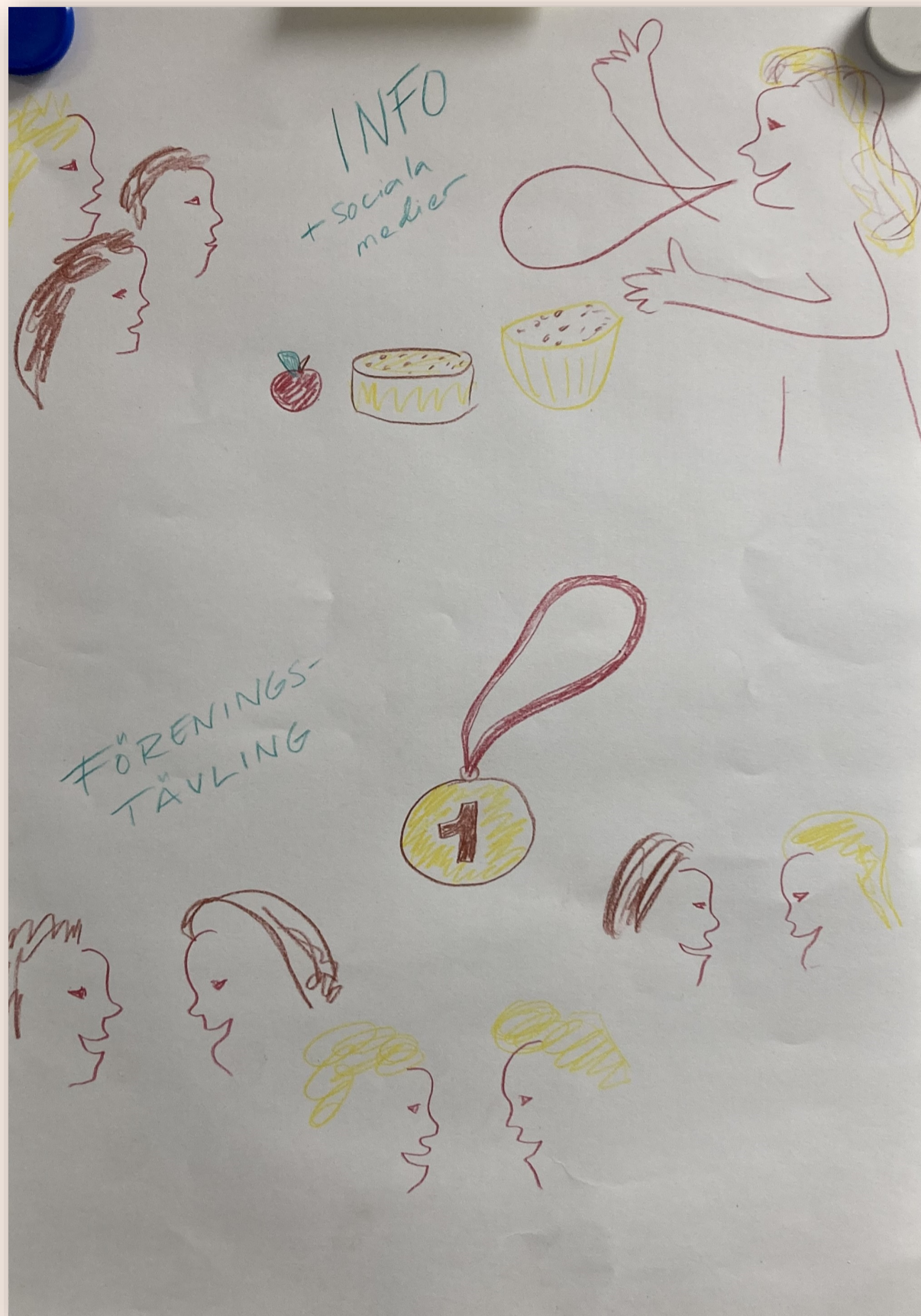
VINSTER OCH FÖRDELAR

- Nudging; en motor och vägvisare i arbete för att omvandla kunskap till handling.
- Initiativet kan det leda till mer och fler goda insatser.

FRÅGESTÄLLNING:

Hur kan föreningslivet i Umeå stimuleras för att bli klimatsmartare?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fyra föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna idé bygger på en tro om att tävlingsmomentet i planeringen för ökad kunskapsinhämtning är en viktig faktor för att fånga den tilltänkta målgruppens intresse och uppmärksamhet. Med möjlighet att vinna, eller åtminstone att synas i en positiv kontext med föreningslogotyp och ens medlemmar ger ett mer värde som det kan vara värt att kämpa lite extra för. Idén presenterades som ett tre-stegsupplägg med inledande informations-/inspirationskväll, en tävlingsrelease som skyltas på sociala medier under en gemensam # och en avslutande festlighet för att locka och liva upp/peppa så många som möjligt.

7.

Beteendeförändring och det personliga och egna ansvaret i omställningen.

För att vi ska lyckas med klimatomställningen så behöver vi alla göra förändringar. Kan upprepning, kontinuitet och ett samordnande och uppföljande organ vara en framgångsfaktor för att samverkan mellan kommun och föreningsliv skall lyckas på lång sikt?

Denna idé är ett förslag på hur en sådan utveckling kan se ut. Uppdraget för er nu är att justera, förfina, förändra och/eller vidareutveckla Idé 7.

7. Klimatforum med samordning och kontinuitet

Umeå kommuns
KLIMATFORUM
2024 / 2025

den 20 - den 24 maj 2024

I dag	måndag den 20	tisdag den 21	onsdag den 22	torsdag den 23	fredag den 24
	+1	+1	+1	+1	+1
10:00					
11:00					
12:00					
13:00					
14:00					
15:00					
16:00					
17:00					

Umeå kommuns årliga
Klimatforum

Hej,

Äntligen är det dags att tillsammans, återigen, summera året som gott och blicka framåt mot det kommande 2024/2025.

Frågor vi tar med oss inför **Klimatforum 2024** som går av stapeln den 22 maj är;

- Har vi uppnått målen vi satte i fjol?
- Vilka mål sätter vi för kommande år?
- Vilka föreläsare / inspiratörer önskar vi digitalt ta del utav under kommande år?
- Vilka fler föreningar ansluter sig i år.

Fullständigt program för **Klimatforum 2024** mailas ut närmare utsatt datum.

Har ni frågor inför vår fysiska träff så nås jag som vanligt på mail eller telefon.

Fortsätt ert föredömliga arbete och meddela alla ni träffar som verkar intresserade utav vårt community att kontakta mig för mer information.

Vänlig hälsning

Kajsa Andersdotter

Samordnande projektledare för Umeå kommuns Klimatforum

**UMEÅ
KOMMUN**

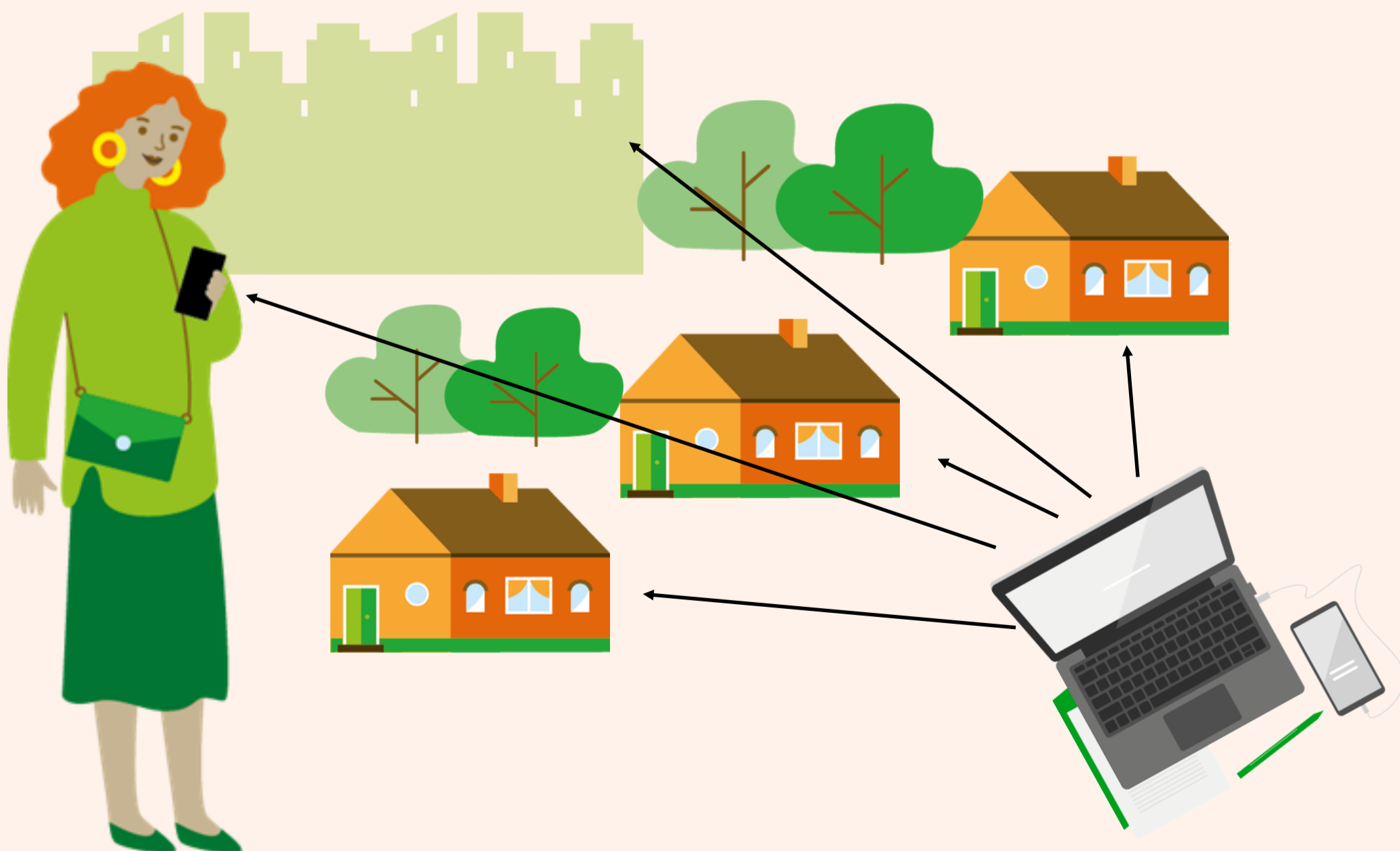
BAKGRUND

Ett långsiktigt och organiskt arbete sker i detta förslag genom ett nätverk som består utav föreningsrepresentanter vilka samordnas av Umeå kommun. Gruppen träffas kontinuerligt på digitala träffar och en gång per år vid ett "Klimatforum" för större utbyte och dagordning.

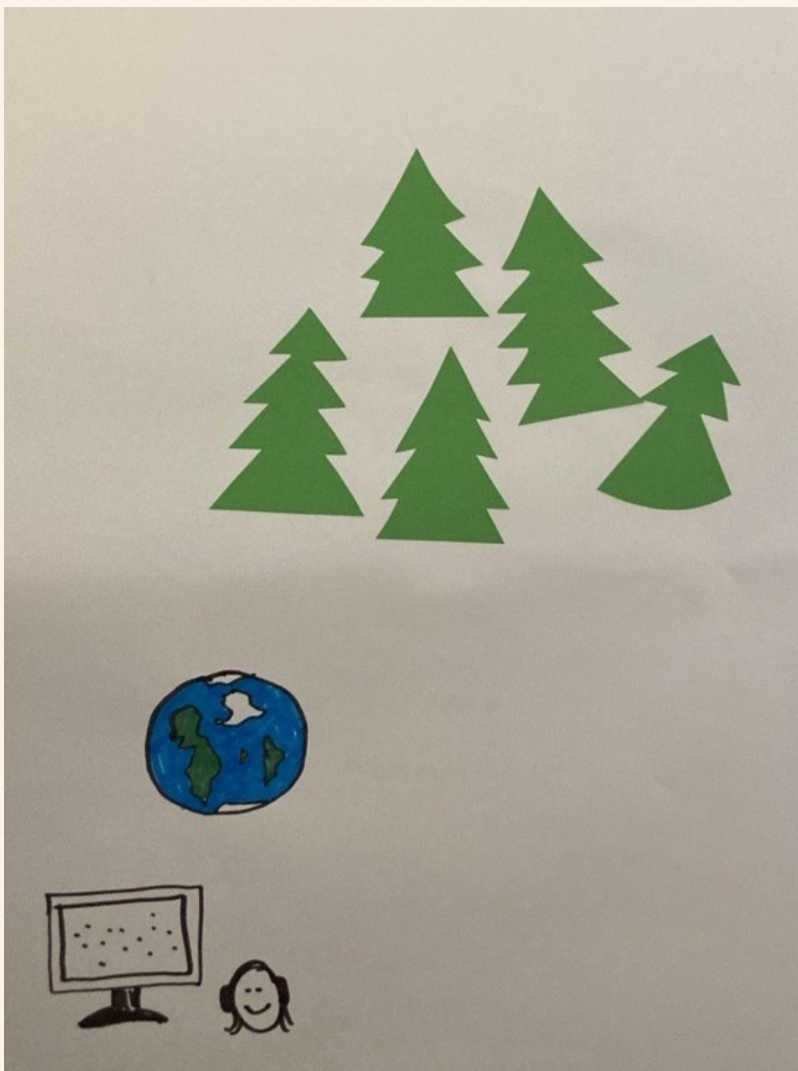
Styrning och ledning är a och o. Viktigt att "någon" initierar, fångar upp och för budskapen vidare. Kravställningar, rutiner och samarbeten måste förankras och vara "någons" uppdrag att driva framåt.

VINSTER OCH FÖRDELAR

- Med ett samverkande organ finns förutsättningar till konsekvens och utveckling.
- Med digitala träffar utöver den årliga fysiska träffen kan perspektiv breddas och internationella inspiratörer bjudas in.
- Trösklar sänks och barriärer minimeras av att nätverk skapas och kontakter knyts.
- Lagkänslan och samarbete stärks av att "Klimatforum-gruppen" hålls samman av en projektledare och att träffar sker kontinuerligt med uppföljning och återrapportering.

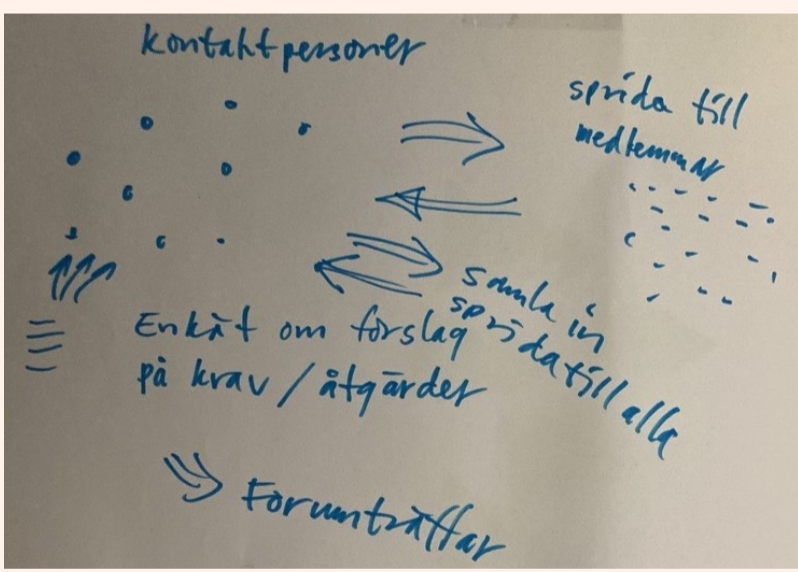
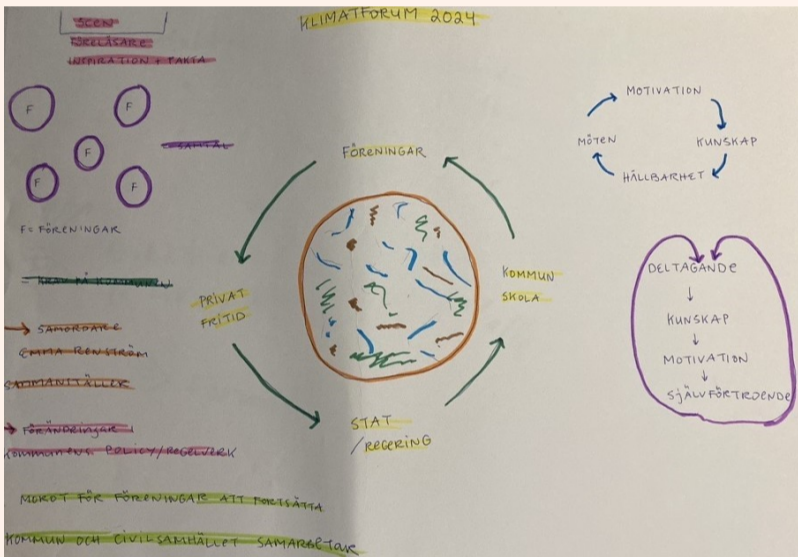
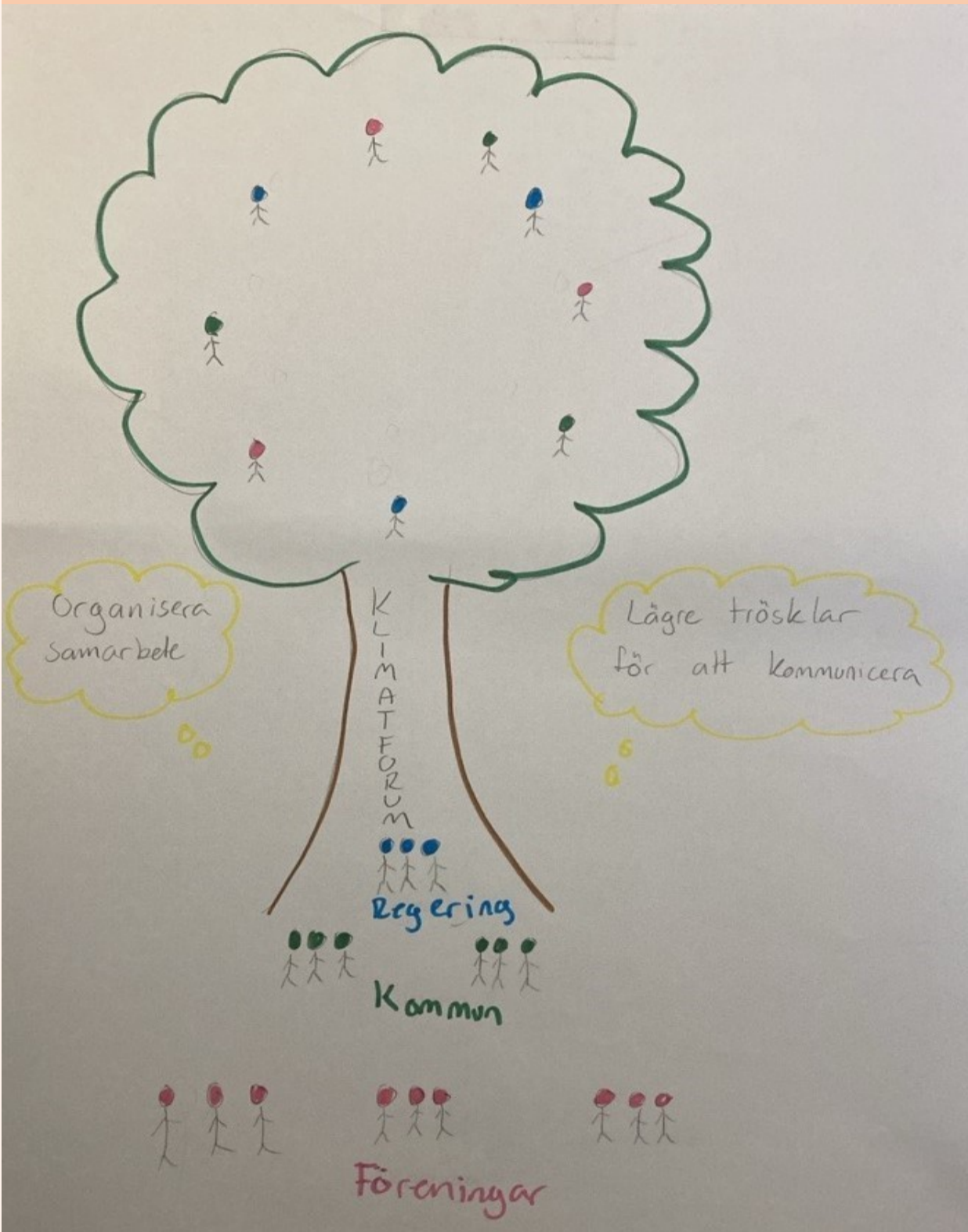

FRÅGESTÄLLNING:

Hur kan vi organisera ett långsiktigt samarbete mellan föreningarna i Umeå för att hitta gemensamma krav gentemot kommun och regering för att göra stora utsläppsminskningar möjliga?

Frågeställning och idé är ett resultat av deltagandet mellan fyra föreningar och en kommunrepresentant vid vårt samverkansforum hösten 2023. Denna slutgiltiga idé bygger på fyra idéer som alla har ett snarlikt resonemang. Gruppen enades om att kombinera dessa fyra idéer för att nå en gemensam slutgiltig "lösning" som handlar om att skapa ett klimatforum med långsiktigt arbete för hållbar utveckling.

Åtterrapporering för projekt diarienummer: 2022-02383

PROJEKTET TOTALT - Här räknas projektets totala kostnader ut automatiskt

År	2022	2023	2024	Totalt
Personalkostnader	0	564 362	491 962	1 056 324
Utrustning, mark, byggnader	0	0	0	0
Kostnader för konsulter, licenser, m.m.	0	0	0	0
Övriga direkta kostnader, inklusive resor	0	3 326	16 456	19 782
Indirekta kostnader	0	208 488	236 730	445 218
Totala kostnader	0	776 176	745 148	1 521 324

MEDELSFÖRVALTARE - KOORDINERANDE PART

Organisationens namn	Umeå kommun
Organisationsnummer	212000-2627
Kontaktpersonens e-post	emma.renstrom@umea.se

År	2022	2023	2024	Totalt
Personalkostnader	0	379 006	315 916	694 922
Utrustning, mark, byggnader				0
Kostnader för konsulter, licenser, m.m.				0
Övriga direkta kostnader, inklusive resor				0
Indirekta kostnader	0	105 000	105 000	210 000
Totala kostnader	0	484 006	420 916	904 922

*Här kan ni fylla i text som förklarar den mandatoriska parten

PROJEKTPART 1 - RISE

Organisationens namn	RISE
Organisationsnummer	556464-6874

År	2022	2023	2024	Totalt
Personalkostnader	0	32 545	104 852	137 397
Utrustning, mark, byggnader				0
Kostnader för konsulter, licenser, m.m.				0
Övriga direkta kostnader, inklusive resor	0	3 326	16 456	19 782
Indirekta kostnader	0	32 220	103 803	136 023
Totala kostnader	0	68 091	225 111	293 202

PROJEKTPART 2 - Umeå universitet

Organisationens namn	Umeå universitet
Organisationsnummer	202100-2874

År	2022	2023	2024	Totalt
Personalkostnader	0	152 811	71 194	224 005
Utrustning, mark, byggnader				0
Kostnader för konsulter, licenser, m.m.				0
Övriga direkta kostnader, inklusive resor				0
Indirekta kostnader	0	71 268	27 927	99 195
Totala kostnader	0	224 079	99 121	323 200

SPECIFIKATION AV PROJEKTETS EGENFINANSIERING

Ange summan av alla projektparters bidrag i form av egen tid, kontanter och andra resurser.

Kostnader	2022	2023	2024	Totalt
Egen tid (kr)				0
Kontanter (kr)				0
Andra resurser (fritext)				0
Andra resurser (kr)				0
Total egenfinansiering*	0	0	0	0

*Total egenfinansiering = summan av projektkoordinatorns och projektparternas egenfinansiering.

MOTIVERING AV RAPPORTERADE KOSTNADER

Angivna "Övriga kostnader" för Projektpart 2, RISE, är kostnader för resor Malmö-Umeå under projektets gång då följeforskare är bosatt i Lund.

Ansökan

2024-09-04

2024-01233

Myrén, Annika

Brg2454

Information om sökande

Projektledare: Annika Myrén

Dr-examen:

Födelsedatum: 19701211

Akademisk titel: Annan

Kön: Kvinna

Arbetsgivare: Ingen nuvarande arbetsgivare

Medelsförvaltare: Umeå kommun

Hemvist: Övergripande planering

Information om ansökan

Utlisningsnamn: Klimatneutrala och socialt hållbara kommuner 2024

Bidragsform: Nyttiggörandeprojekt

Sökt inriktning: Nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande

Ämnesområde utlysning: Formas

Projekttitel: Att minska samhällets klimatavtryck genom samverkan mellan kommun och civilsamhälle

Projektstart: 2025-01-01

Projektslut: 2026-12-31

Sökt beredningsgrupp: Brg2454

Klassificeringskod: 50901. Tvärvetenskapliga studier inom samhällsvetenskap

Ämnesområde ansökan: 5406. 25.4 Styrmedel o beslutsprocesser, 5403. 25.1

Landsbygdsutveckling/Regional utveckling, 5401. 25.9 Samhällsplanering, övrigt

Nyckelord: Intressentanalyser, Social innovation, Samhällstransformation

Sökta medel

År: 2025 2026 Totalt sökt belopp

Belopp: 1 860 401 2 139 077 3 999 478

Antal år för projektet

2

Beräknad projekttid

2025-01-01 - 2026-12-31

Projekttitel på svenska (max 200 tecken inklusive mellanslag)

Att minska samhällets klimatavtryck genom samverkan mellan kommun och civilsamhälle

Projekttitel på engelska (max 200 tecken inklusive mellanslag)

Reduce society's climate footprint through collaboration between the municipality and the civic society

Populärvetenskaplig beskrivning på svenska (max 4 500 tecken inklusive mellanslag)

Det här projektet kommer - med utgångspunkt i Umeå kommuns pågående arbete - att undersöka hur kommunens klimatomställningsarbete kan stärkas genom samverkan med det lokala föreningslivet. Genom historien har civilsamhället, både i form av lösa nätverk och organiserat i mer formella föreningar, fyllt en viktig funktion när samhället genomgått radikala förändringsprocesser. Men civilsamhället har också en roll att vara en kritiker av rådande makt- och samhällsstrukturer.

Umeå kommun har arbetat länge med klimatfrågor och har ett aktivt civilsamhälle med över 800 registrerade föreningar. Kommunen har ett väl etablerat kontaktnät och nära samverkan med det lokala föreningslivet. Umeå kommun har därmed goda förutsättningar för att utveckla nya sätt att arbeta med klimatutmaningar i samverkan med föreningslivet, för att även inspirera andra kommuner till liknande arbetssätt.

Projektet bygger vidare på lärdomar från pilotprojektet *Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället* som genomfördes från vintern 2022 till sommaren 2024. En lärdom från pilotprojektet är att Umeås lokala föreningsliv rymmer en stor spännvidd. Det finns många tankar om vad som kan och bör göras för att minska Umeås klimatpåverkan, men det finns även konflikter och motstånd. Relationerna mellan aktörer inom civilsamhället samt mellan civilsamhället och kommunen är inte konfliktfria, och både makt och ansvar är asymmetriskt fördelade mellan aktörer. Intressentanalyser kommer att användas för att hjälpa projektets deltagare att identifiera positioner och intressekonflikter och därmed möjliga omställningsvägar. Ett annat resultat av pilotprojektet var att nya delar av Umeå kommun - Fritidsförvaltningen och Fritidsnämnden - hittade en tydligare roll i kommunens övergripande klimatarbete, vilket bidrog till att stärka kommunens interna kapacitet att mobilisera och samverka med nya aktörer. Det arbetet kommer att utvecklas i detta projekt.

Projektet kommer att undersöka hur sociala innovationer kan användas för att mobilisera olika aktörer och stärka kommunens klimatarbete. Social innovation har haft en underutnyttjad roll inom klimatomställning, men för att social innovation ska kunna bidra i kommuners förändringsprocesser måste kommunen bli bättre på att fånga upp och integrera sociala innovationer i sina ordinarie linjeorganisationer.

Projektet kommer att organiseras i tre arbetspaket. Arbetspaket 1 bygger vidare på och fördjupar erfarenheterna från pilotprojektet: konkreta förslag på hur föreningar och kommuner kunde samverka i klimatarbetet, några förslag implementeras i detta projekt. Arbetspaket 2 undersöker hur kommunen kan stärka sin institutionella förmåga att i samverkan driva klimatarbete, inklusive förmågan att ta emot och implementera idéer om minskad klimatpåverkan. Detta arbetspaket kommer att verka nära redan pågående utvecklingsprocesser och involvera den politiska beslutsnivån.

Arbetspaket 3 kommer att undersöka vilka roller civilsamhället kan och bör ta i arbetet med att stärka kommuners kapacitet att ställa om mot minskad klimatpåverkan. Historiskt har civilsamhällets mobiliserande förmåga fyllt en viktig funktion när samhällen ställs inför stora omställningar. Men civilsamhället har också en roll att vara en kritiker av rådande makt- och samhällsstrukturer. Med utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från arbetspaket 1 och 2 kommer detta arbetspaket att kritiskt reflektera över civilsamhällets roll i klimatomställningen. Frågan om relationen mellan civilsamhället och kommunen rör naturligtvis också frågan om hur kommunen ska stärka sin interna förmåga. Arbetspaket 3 kommer även att fungera som en arena där medverkande aktörer löpande samlas för att reflektera över erfarenheter och lärdomar från arbetspaket 1 och 2.

Samtliga arbetspaket leds av en anställd projektledare på Umeå kommun. Forskare från RISE och Umeå universitet medverkar i samtliga arbetspaket. En styrgrupp med representanter från olika delar av Umeå kommun stödjer projektledarens arbete, där även Umeå universitet och RISE ingår. Projektledare och styrgrupp kommer löpande att hålla dialog med politiker i fritidsnämnden och andra relevanta nämnder om arbetet. Projektledare och styrgrupp har även ansvar för att koordinera och koppla ihop arbetet som bedrivs inom detta projekt med andra satsningar som rör klimatarbetet, till exempel pågående projekt finansierade av Viable Cities.

Sammanfattning på svenska (max 1 500 tecken inklusive mellanslag)

Det här projektet kommer undersöka hur kommunens klimatomställningsarbete kan stärkas genom samverkan med civilsamhället. Civilsamhället har fyllt en viktig funktion när samhället genomgått radikala förändringsprocesser genom att vara en arena för dialog och kritisk reflektion. Intressentanalyser kommer att användas för att hjälpa projektets deltagare att identifiera positioner och intressekonflikter och därmed möjliga omställningsvägar. Projektet kommer att undersöka hur sociala innovationer kan användas för att mobilisera olika aktörer och stärka kommunens klimatarbete. Projektet bygger vidare på pilotprojektet *Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället*.

Projektet kommer att organiseras i tre arbetspaket. AP 1 bygger vidare på och fördjupar erfarenheterna från pilotprojektet och implementerar konkreta förslag. AP 2 undersöker hur kommunen kan stärka sin institutionella förmåga att i samverkan driva klimatarbete, inklusive förmågan att ta emot och implementera idéer om minskad klimatpåverkan. Detta arbetspaket kommer att verka nära redan pågående utvecklingsprocesser och involvera den politiska beslutsnivån. AP 3 kommer att undersöka vilka roller civilsamhället kan och bör ta i kommunens klimatarbete och fungera som en arena där medverkande aktörer löpande samlas för att reflektera över erfarenheter och lärdomar från AP 1 och AP 2.

Projektet leds av Umeå kommun i samverkan med forskare från RISE och Umeå universitet.

Sammanfattning på engelska (max 1 500 tecken inklusive mellanslag)

This project examines how the municipality's climate change work can be strengthened through collaboration with the civic society. The civic society has fulfilled an important function when society has undergone radical change processes by mobilizing citizens. Stakeholder analyzes will be used to help the project's participants identify positions and conflicts of interest and thus possible transition paths. The project will investigate how social innovations can be used to mobilize different actors and strengthen the municipality's climate work. The project builds on the pilot project *To create an inclusive and climate-neutral municipality through collaboration with the civic society*.

The project will be organized in three work packages. AP 1 builds on and deepens the experiences from the pilot project. AP 2 investigates how the municipality can strengthen its institutional ability to jointly drive climate work, including the ability to receive and implement ideas about reduced climate impact. This work package will work closely with already ongoing development processes and involve the political decision-making level. AP 3 will examine what roles civil society can and should take in the municipality's climate work and function as an arena where participating actors regularly gather to reflect on experiences and lessons learned from AP 1 and AP 2.

The project is led by Umeå Municipality in collaboration with researchers from RISE and Umeå University

Projektbeskrivningen bör inkludera nedanstående information (maximalt 20 000 tecken inklusive mellanslag)

Detta projekt ska förstärka Umeå kommuns klimatomställningsarbete genom samverkan med civilsamhällets föreningar.

Kommuner har centrala roller i arbetet med att minska Sveriges klimatpåverkan. Särskilt den fysiska planeringen och upphandlingen har stor betydelse för klimateffekter och klimatanpassning, men kommuner kan även agera bredare. Det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities illustrerar kommunala organisationers mandat och möjligheter att initiera och driva platsbundna utvecklingsprocesser för att "skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser" (<https://viablecities.se/>). Kommunens olika förvaltningar motsvarar flera av de ansvarsområden som omställningsarbete kräver stöd i, kommunen har expertis som krävs för att arbeta med klimatomställning och kommuner drabbas dessutom allt oftare av negativa konsekvenser från ett förändrat klimat, till exempel översvämningar.

Genom historien har civilsamhället, både i form av lösa nätverk och organiserat i mer formella föreningar, fyllt en viktig funktion när samhället genomgått radikala förändringsprocesser. När Sverige industrialiserades tog nya sociala rörelser ett stort ansvar för att möta nya behov och utmaningar hos människor som både gynnades och drabbades av samhällsomställningarna. Insatser från civilsamhället mildrade de negativa konsekvenserna av omställningsprocesser, till exempel den snabba urbaniseringen under 1800- och 1900-talen. Det framväxande föreningslivet erbjöd nya former av gemenskaper som ersättning för de som gått förlorade när människor behövde byta livsstil.

Klimatförändringarna kräver nu storskalig omställning av dagens samhälle. Offentliga och privata aktörer måste öka sin omställningsförmåga samtidigt som medborgare måste vara beredda att utveckla nya konsumtionsmönster och livsstilar (Herrington 2024). I dessa processer är olika former av samverkan nödvändig (Jensen & Algehed 2024; Torfing 2016). Detta motiveras bl.a. av att en kommun har begränsad råddighet över vissa delar av klimatpåverkan, som den som följer av privat konsumtion och fritidsaktiviteter.

Det här projektet kommer därför att undersöka hur kommunens klimatomställningsarbete kan stärkas genom samverkan med det lokala föreningslivet. I stärkandet ligger en ökad innovationsförmåga men även faktisk innovation, där vårt fokus ligger på social innovation. Social innovation används här både för förändringsprocesser i riktning mot lägre miljöbelastning med rättvis fördelning och för de relaterade förändringarna inom berörda aktivitetsområden, exempelvis nya sociala praktiker som rör mobilitet eller konsumtion (Bonnedahl m.fl. 2022; Howaldt m.fl. 2014). Möjligheter, utmaningar och hinder för detta kommer även att undersökas med stöd av intressentanalys (Hörisch m.fl. 2014; Mitchell m.fl. 1997), och särskild vikt läggs vid den grundutmaning för omställningsarbetet som har identifierats för detta projekt, nämligen utmaningen för en kommun att involvera civilsamhället i omställningsarbetet.

Umeå kommun är en av 23 kommuner som finansieras av Viable Cities för att arbeta mot missionen klimatneutrala städer 2030. Inom detta erkänns Umeås kompetens gällande integrering av social hållbarhet och klimatomställning. Vidare har Umeå ett aktivt civilsamhälle med över 800 registrerade föreningar. Via Föreningsbyrån på Fritidsförvaltningen har Umeå kommun ett väl etablerat kontaktnät och nära samverkan med det lokala föreningslivet. Umeå kommun har därmed goda förutsättningar för att utveckla nya sätt att arbeta med klimatutmaningar i samverkan med föreningslivet, för att även inspirera andra kommuner till liknande arbetssätt.

Projektet bygger vidare på lärdomar från pilotprojektet *Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället* (Dnr 2022-02383). I pilotprojektet prövades nya arbetssätt för samverkan med civilsamhället i klimatfrågan, bl.a. för att inspirera medborgare att utveckla nya mer klimatsmarta livsstilar. Forskare från Umeå universitet och RISE bidrog med teoretiska perspektiv kring medborgardialog, sociala innovationsprocesser och kunskapsutveckling i samverkan. Forskarna stöttade också projektledningen med kritisk reflektion kring erfarenheter och lärdomar. Detta projekt kommer att undersöka tre frågor som tar sin utgångspunkt i lärdomar från pilotprojektet:

- Vilka konkreta aktiviteter kan kommunen tillsammans med föreningar genomföra för att bidra till Umeås klimatomställning?
- Hur kan kommunen utveckla sin förmåga att i samverkan stärka Umeås klimatarbete?
- Hur bör relationen mellan kommunen och föreningslivet organiseras för att bidra till klimatomställning?

Den första frågan fokuserar på vad kommunen i samverkan med föreningar kan göra för att både minska Umeås klimatpåverkan och att möta effekterna av ett förändrat klimat. Den andra frågan fokuserar på hur kommunen kan och bör stärka sin institutionella kapacitet. Att bedriva förändringsarbete i samverkan med det civila samhället väcker frågor om vilka roller en kommun kan ta gentemot föreningslivet. Detta ger därmed den tredje frågan som rör hur relationen mellan kommunen som offentlig aktör och föreningslivet som en del av det civila samhället bör utvecklas och organiseras. I de kommande styckena utvecklas bakgrunden till respektive fråga.

En lärdom från pilotprojektet är att Umeås lokala föreningsliv rymmer en stor spännvidd. Det finns många tankar om vad som kan och bör göras för att minska Umeås klimatpåverkan, men det finns även konflikter och motstånd. I Umeå finns flera föreningar och nätverk som drivs av engagerade individer med tydliga idéer om vad kommunen måste göra för att minska klimatpåverkan. De har ofta klara framtidsvisioner och vill påverka kommunens utveckling. I pilotprojektet medverkade också föreningar vars medlemmar kände oro inför framtiden och klimatförändringar. De ville veta mer om vad de skulle kunna bidra med, men de upplevde också utmaningar med att kombinera ordinarie verksamhet med att klimatarbete. Ett exempel är idrottsföreningar som beskrev insikten om behovet av förändrade beteenden, som minskat resande med flyg och bil, kontra behovet att resa till tävlingar och nationella evenemang – t.ex. med flyg. Från andra föreningar, bland de som ej deltog i pilotprojektet, måste vi även kunna förvänta ointresse eller direkt motstånd. Klimatomställningen måste både vara och uppfattas som rättvis och inkluderande, socialt hållbar, för att vara genomförbar. Olika åtgärder måste också ha politisk acceptans (Stigson 2007). Å andra sidan kräver en omställning till ett samhälle med kraftigt minskad klimatpåverkan radikal innovation samtidigt som nya sociala normer utvecklas (Herrington 2024; Moore & Riddell 2015). Här behöver olika samhällsaktörer visioner att samlas runt (Bradley & Hedrén, 2015), och social innovation kan fylla en viktig funktion. Social innovation har haft en underutnyttjad roll inom klimatomställning (Haskell m fl, kommande) men kan hjälpa oss att möta behovet att utveckla nya kompetenser, idéer och betydelser för att åstadkomma förändring i sociala praktiker (Rabadjieva & Butzin, 2020). Detta ska undersökas i detta projekt men kan även kopplas till kommunens flera systerprojekt och initiativ för en socialt hållbar klimatomställning.

Sociala innovationer kan förstås och definieras på olika sätt, men två element av särskild betydelse här är hur innovationsprocesser genomförs respektive hur nya idéer manifesteras (Bonnedahl m.fl. 2022). Vidare är samverkan och delaktighet centralt i utvecklingen och implementeringen av sociala innovationer (Torfing 2016). I detta projekt länkar detta särskilt mot att forskningen visat att aktörer från civilsamhället spelar avgörande roller i utveckling och tillämpning av sociala innovationer (Bonnedahl m.fl. 2022). För att social innovation ska kunna bidra i kommuners förändringsprocesser måste dock kommunen bli bättre på att fånga upp och integrera sociala innovationer i sina ordinarie linjeorganisationer. Annars reduceras initiativ till kortvariga experiment. Detta leder vidare till den andra frågan som rör hur en kommun, i vårt fall Umeå, utvecklar sin institutionella förmåga att integrera omställningsidéer i den etablerade linjeorganisationen (Eneqvist, 2022).

Ett resultat av pilotprojektet var att nya delar av Umeå kommun - Fritidsförvaltningen och Fritidsnämnden - hittade en tydligare roll i kommunens övergripande klimatarbete. Detta kan ses som ett exempel på att en kommun kan stärka sin institutionella förmåga, och som en utgångspunkt för vidare utveckling av denna inom Umeå kommun. Institutionell förmåga byggs upp av tre former av resurser: kunskapsresurser; relationella resurser; och förmågan att mobilisera för att möta oväntade händelser (Magalhães m.fl. 2017). I en så stor och etablerad organisation som Umeå kommun måste denna förmåga i hög grad utvecklas genom interna processer. För att kunna hantera komplexa problem som klimatomställningen måste dock även förmågan till kollektiva kunskapsprocesser utvecklas (Polk, 2015) där man transdisciplinärt (Harris *et al* 2010) utvecklar nya lösningar, till exempel sociala innovationer (Bonnedahl m.fl. 2022) och engagerande framtidsscenario (Bradley & Hedrén 2015). Samverkan med föreningslivet är ett sätt för kommunen att stärka sina kunskapsresurser. Sådana kollektiva kunskapsprocesser kan även stärka kommunens relationella resurser och vara ett sätt för kommunen att öka sin förmåga att mobilisera, inte minst genom att formulera visioner av gott liv i ett samhälle med mindre påverkan på klimatet. I sådana mobiliseringsprocesser är civilsamhället centralt, där olika aktörer kan ta en mängd olika roller och positioner i relation till kommunen. Den tredje frågan rör därför utmaningen att kombinera civilsamhällets mobiliserande förmåga med den kommunala byråkratiska organisationen.

Som tidigare nämnts har civilsamhällets förmåga att mobilisera medborgare och resurser historiskt fyllt en viktig funktion under stora samhällsomställningar. Civilsamhällets mobiliserande förmåga har alltid innehållit en samhällskritisk dimension som till exempel varit en viktig del i hur frivilligorganisationer arbetat med sociala frågor. Inom det civila samhället har radikala visioner formulerats och motstånd mot delar av samhällsutvecklingen mobiliserats. Samverkan med civilsamhället kan vitalisera kommunens klimatarbete men det kan också skapa spänningar och problem. Hur kan och bör visioner om ett klimatneutralt samhälle kopplas till kommunens ordinarie besluts- och styrningsprocesser? Vilken roll bör politiken ta? Hur kan och bör civilsamhällets mobiliserande förmåga kombineras med kommunens institutionella förmåga? Vilken roll kan civilsamhället ta i arbetet med att bygga upp ett lokalt ekosystem för sociala innovationer?

Relationerna mellan aktörer inom civilsamhället samt mellan civilsamhället och kommunen är inte konfliktfria, och både makt och ansvar är asymmetriskt fördelade mellan aktörer. Framtidsbilder är heller aldrig neutrala utan präglas av maktpositioner, intressen och målkonflikter (Bradley & Hedrén 2015). För att bygga en stabil grund för ett kritiskt reflekterande arbetssätt kommer därför intressentanalys att användas som metod (Hörisch et al., 2014). Utöver maktförhållanden kan den bl.a. peka på hur legitim och brådskande en fråga som klimatomställning ses av olika aktörer (Mitchell m.fl. 1997).

Intressentanalyser kommer därför att hjälpa projektets deltagare att identifiera positioner och intressekonflikter och därmed möjliga omställningsvägar. Sådana socialt hållbara vägval måste göras inom ramen för jordens biofysiska systemgränser, d.v.s. vara ekologiskt hållbara. De behöver även vara ekonomiskt hållbara i meningen att aktörer har resurser att genomföra omställningen. Att klimatomställning i princip berör alla, inklusive framtida generationer, kommer att beaktas i projektets intressentanalys. Till primära intressenter, liksom behovsägare (centralt begrepp inom social innovation), hör dock föreningsaktiva och föreningar.

Vi kommer att arbeta med de tre frågeställningarna i tre parallella spår. De går in i varandra, men för att kunna studeras behöver de också skiljas åt analytiskt och presenteras här som tre arbetspaket.

Arbetspaket 1, som utgår från den första frågan, bygger vidare på och fördjupar dialoger som fördes med föreningar under pilotprojektet. Dessa resulterade i konkreta förslag på hur föreningar och kommuner kunde samverka i klimatarbetet. Vi kommer att ta vidare några av förslagen för utveckling och implementering. Vi ämnar också att utveckla samverkansprocesserna för att ta

fram fler konkreta omställningsförslag men även att initiera ett mer grundläggande och kritiskt visionsarbete där vi tar hjälp av föreningar för att utmana rådande normer och tankar om utveckling och ett gott liv. För att detta även ska kunna leda till faktisk förändring behöver arbetet relateras till ordinarie kommunal verksamhet. Detta utgår från Föreningsbyrån och Fritidsförvaltningen, vilket även innebär att delar av kommunen som traditionellt inte arbetar med klimatfrågor kan ge bidrag till kommunens övergripande klimatarbete. Eftersom fokus ligger på konkreta aktiviteter i samverkan kommer arbetspaketet att generera en mängd frågor om hur genomförande och kapacitetsutveckling kan och bör ske. Dessa frågor kommer att undersökas i arbetspaket 2.

Arbetspaket 2 undersöker följaktligen hur kommunen kan stärka sin institutionella förmåga att i samverkan driva klimatarbete, inklusive förmågan att ta emot och implementera idéer om minskad klimatpåverkan. Detta arbetspaket kommer att verka nära redan pågående utvecklingsprocesser som syftar till att stärka kommunens klimatarbete, innovationsförmåga samt dialog- och demokratiutveckling. Här kommer vi också på ett tydligare vis involvera den politiska beslutsnivån. Lärdomar och erfarenheter kommer att bidra till det tredje arbetspaketet som rör den tredje frågan.

I arbetspaket 3 vill vi fördjupa oss i den roll civilsamhället kan och bör ta i arbetet med att stärka kommuners kapacitet att ställa om mot minskad klimatpåverkan. Historiskt har civilsamhällets mobiliserande förmåga fyllt en viktig funktion när samhällen ställs inför stora omställningar. Men civilsamhället har också en roll att vara en kritiker av rådande makt- och samhällsstrukturer. Med utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från arbetspaket 1 och 2 kommer detta arbetspaket att kritiskt reflektera över civilsamhällets roll i klimatomställningen. Frågan om relationen mellan civilsamhället och kommunen rör naturligtvis också frågan om hur kommunen ska stärka sin interna förmåga.

Arbetspaketen ska ses som ett sätt att strukturera och organisera genomförandet av projektet. Samtliga arbetspaket leds av en anställd projektledare på Umeå kommun. Forskare från RISE och Umeå universitet medverkar i samtliga arbetspaket men kommer att lägga huvuddelen av sin tid i arbetspaket 3.

Våren 2025 påbörjas arbetet i arbetspaket 1 och 2 som båda bygger vidare på erfarenheter från pilotprojektet. En projektledare kommer att anställas av Umeå kommun. Denne kommer att fortsätta dialogen med föreningar som medverkat i pilotprojektet samt utvidga engagemanget till fler föreningar. RISE bidrar till dessa två arbetspaket med kompetens att initiera och driva förändringsprocesser och utveckla framtidsscenario. Umeå universitet bidrar med kunskap om hållbarhetsforskning samt om hur social innovation och intressentanalys kan användas inom arbetspaketen.

Under hösten 2025 kommer arbetet i arbetspaket 1 och 2 att fortsätta och utvecklas. Samtidigt startar vi upp arbetspaket 3. Detta kommer att bygga på analyser gjorda gentemot processer inom de första två arbetspaketen, där exempelvis viktiga roller och konflikter har identifierats. Sådana analyser fortsätter under hela arbetspaket 3. Paketet kommer även att fungera som en arena där medverkande aktörer löpande samlas för att reflektera över erfarenheter och lärdomar från arbetspaket 1 och 2. Denna del organiseras i ett antal kunskapsseminarier som leds av RISE och Umeå universitet; seminarier som initierar och driver de kollektiva kunskapsprocesser (Polk, 2015) som genomförandet av projektet bygger på. Seminarierna blir en mötesplats för tjänstepersoner från kommunen, representanter från civilsamhället och forskare från RISE och Umeå universitet, där vi ämnar utveckla en gemensam förståelse för vad kommunen respektive civilsamhället kan och bör göra för att minska Umeås klimatpåverkan. Hur många seminarier som ska genomföras och vilka som ska medverka vill vi hålla öppet för att löpande kunna möta behov och önskemål hos politiker, tjänstepersoner och representanter från föreningslivet. Resultat från arbetspaketet kommer att samlas i minst en vetenskaplig publikation samt dokumenteras på sätt som anpassas för tillämpning i kommunalt arbete.

I arbetspaket 1 och 2 kommer kommunen och deltagare från civilsamhället att testa nya arbetssätt som för kommunen även ska bidra till stärka övrigt klimatarbete. I dessa två arbetspaket tar Umeå kommun och deltagande föreningar vidare lärdomar och erfarenheter från pilotprojektet. Här tar RISE och Umeå universitet rollen som stödjare och problemlösare. Arbetspaket 3 är mer analytiskt till sin karaktär. Här tar RISE och Umeå universitet rollen som forskare, "kritiska vänner" och processstödjare. Ett syfte är att ge Umeå kommun och deltagande föreningar stöd med att reflektera över och utveckla det pågående operativa arbetet.

En projektledare kommer att anställas på heltid från våren 2025 till och med 2026. En styrgrupp med representanter från olika delar av Umeå kommun kommer att stödja projektledarens arbete. Umeå universitet och RISE ingår i styrgruppen. Projektledare och styrgrupp kommer löpande att hålla dialog med politiker i Fritidsnämnden och andra relevanta nämnder om arbetet. Projektledare och styrgrupp har även ansvar för att koordinera och koppla ihop arbetet som bedrivs inom detta projekt med andra satsningar som rör klimatarbetet, till exempel pågående projekt finansierade av Viable Cities och EU.

Från Umeå kommun kommer projektet att bemannas av Annika Myrén som leder delar av Umeå kommuns klimatarbete, Rebecka Janols och Ellen Grahn, vilka leder arbetet med att bygga upp Umeå kommuns innovationsarbete, och Linda Gustafsson, Umeå kommuns jämställdhetsstrateg. Samtliga kommer att lägga delar av sin arbetstid i projektets styrgrupp. Från Fritidsförvaltningen kommer Ola Svensson, Enhetschef för Föreningsbyrå/Stab, att bemanna projektet. Från Umeå universitet kommer Karl Johan Bonnedahl att medverka och från RISE Magnus Johansson. Magnus Johansson kommer att stödja projektledaren med kunskaper i process- och innovationsledning. Magnus kommer också att organisera och leda de kunskapsseminarier som genomförs i arbetspaket 3. Karl Johan Bonnedahl kommer att bidra med kunskapsstöd och koppling till relevant forskning om hållbarhet, social innovation och intressentanalys. Karl Johan Bonnedahl kommer också att ta aktiv del i planeringen och genomförandet av kunskapsseminarierna i arbetspaket 3. Karl Johan och Magnus kommer även att ta rollen som "kritiska vänner" i ett löpande reflexivt samtal med projektledaren och styrgruppen kring frågeställningarna och hur kommunens arbete borde utvecklas för att skapa inkluderande och innovativa dialoger med civilsamhället om hur Umeå kommun kan ställas om mot klimatneutralitet.

För påbyggnadsprojekt ska även nedanstående information framgå (maximalt 3000 tecken inklusive mellanslag)

Pilotprojektet *Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället* (Dnr 2022-02383) genomfördes från december 2022 till och med maj 2024. Projektet leddes av Umeå kommun. RISE och Umeå universitet fungerade som kunskapsstöd och kritiska vänner.

I projektet intervjuades representanter från 21 föreningar: Umeå teaterförening, Södra Umeå Ryttaförening, Kulturföreningen Humlan, Skuggteatern, Umeå studentkår, Umeå kanotklubb, Rödåbyggdagens IK, Danscentrum Norr, Extinction Rebellion, People for Future, Medborgarskolan Nord, PRO Teg, Studieförbundet

Vuxenskolan, Umeå föreningsråd, Umeå Pickel Ball Clubb, Tegs Södra IF, Stöcke IF, Umeå orienteringsklubb, Finska Klubben, Umeå Gymnastikförening och Folkrörelsearkivet i Västerbotten. 13 av dessa deltog senare i en utforskande innovationsprocess. Olika grupper träffades två gånger under hösten 2022 och vintern 2023, då föreningarna i samverkan med projektledaren utvecklade förslag på hur Umeå kommun skulle kunna arbeta mer innovativt med klimatfrågor och hur föreningar skulle kunna delta i detta arbete. Avslutningsvis samlades alla medverkande föreningar till ett gemensamt möte vårvintern 2023 för att reflektera över erfarenheter och lärdomar. Under våren 2024 sammanställde projektledaren erfarenheter och lärdomar, samt återkopplade till de medverkande föreningarna.

Parallellt med detta utvecklades ett växande intresse för att arbeta med klimatfrågan inom både Fritidsförvaltningen och Fritidsnämnden. Att Fritidsförvaltningen nu börjat arbeta på allvar med klimatfrågan innebär att kommunens arbete breddas och fördjupas. Att frågan även diskuteras i den politiska nämnden tillför ytterligare värden till kommunens klimatarbete. Lärdomar och erfarenheter från pilotprojektet har flera gånger presenterats för fritidsnämnden och kommunstyrelsen. Arbetet har mött stort intresse hos politiker från samtliga partier i Umeå kommun som ser samverkan med föreningar som centralt i det fortsatta arbetet med att ställa om Umeå mot klimatneutralitet.

Pilotprojektet har resulterat i tre processer som Umeå kommun vill utveckla och stärka i ett kommande projekt. Det genomförda Living Labbet med föreningarna etablerade en arena där kommunen och föreningar började diskutera hur man kunde samverka kring klimatfrågan. Här formulerades idéer som kommunen vill testa och utveckla i fortsatt samverkan med föreningar. Inom kommunen har pilotprojektet inneburit att fler förvaltningar börjat ta del i kommunens klimatarbete, i första hand Fritidsförvaltningen. I ett fortsättningsprojekt kan det arbetet utvecklas och fördjupas. Sist men inte minst har politiker i fritidsnämnden och kommunstyrelsen tydligt signalerat att de vill använda resultaten från pilotprojektet för att fördjupa den demokratiska dialogen med civilsamhället kring omställningen av Umeå kommun mot klimatneutralitet genom att delta aktivt i ett kommande fortsättningsprojekt.

Referenslista (PDF, max 4MB, 2 sidor)

Se nästa sida för bilaga.

Referenser

- Algehed, J. & Jensen, C. (Red.) *Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer. Nya sätt för kommunen att styra, leda och organisera utvecklingsarbete i samverkan*. Lund: Nordic Academic Press.
- Bonnedahl, K.J., Egan Sjölander, A. & Lindberg, M. (red.) (2022). *Social innovation för hållbar utveckling*. Lund: Studentlitteratur.
- Bradley, K., & Hedrén, J. (2015). *Green utopianism*. Routledge.
- Eneqvist, E. (2022). *Experimental Governance: Capacity and legitimacy in local governments* (Doctoral dissertation, KTH Royal Institute of Technology).
- Harris, J., Brown, V. A., & Russell, J. (Eds.). (2010). *Tackling wicked problems: Through the transdisciplinary imagination*. Taylor & Francis.
- Haskell, L., Bonnedahl, K.J., & Stål, H. (kommande). Addressing Climate Change Through Social Innovation Initiatives. Under publicering i vetenskaplig tidskrift hösten 2024.
- Howaldt, J., Butzin, A., Domanski, D., & Kaletka, C. (2014). Theoretical Approaches to Social Innovation - A Critical Literature Review. SIDRIVE. Dortmund: Sozialforschungsstelle.
- Hörisch, J., Freeman, R.E. & Schaltegger, S. (2014) Applying Stakeholder Theory in Sustainability Management: Links, Similarities, Dissimilarities, and a Conceptual Framework. *Organization & Environment*, 27(4), 328–346.
- De Magalhães, C., Healey, P., & Madanipour, A. (2017). Assessing institutional capacity for city centre regeneration: Newcastle's Grainger Town. In: *Cars, G., Healey, P., Madanipour, A., & De Magalhaes, C. (Eds.) Urban governance, institutional capacity and social milieux*. Routledge. (pp. 45-62). Routledge.
- Mitchell, R., Agle, Br. & Wood, D. J. (1997). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts. *Academy of Management Review*, 22(4):853-886.
- Moore, M-L. & Riddell, D.J. (2015). Scaling out, Scaling up, Scaling deep: Advancing systemic social innovation and the learning processes to support it. Technical Report in *Journal of Corporate Citizenship*, June 2015.
- Polk, M. (2015). *Co-producing Knowledge for Sustainable Cities*. Routledge.
- Rabadjieva, M. & Butzin, A. (2020) Emergence and diffusion of social innovation through practice fields. *European Planning Studies*, 28(5), 925-940.
- Stigson, P. (2007). *Reducing Swedish carbon dioxide emissions from the basic industry and energy utilities: an actor and policy analysis* (Doctoral dissertation, Institutionen för samhällsteknik, Mälardalens högskola).
- Torfig, J. (2016) *Collaborative Innovation in the Public Sector*. Georgetown University Press

Koordinerande projektpart

Koordinerande projektpart

Umeå kommun (212000-2627)

Företag/Organisation		Arbetsplats	
Organisationsnummer* 212000-2627	Land* Sverige	Namn på arbetsplats* Strategisk utveckling	Land* Sverige
Organisationens namn* Umeå kommun	Adress		Adress
Årsomsättning* 9 032 000 000	Postnummer* 90184		Postnummer* 90184
Balansomslutning* 20 327 000 000	Postort* Umeå		Postort* Umeå
Antal anställda* 13 525	Kontaktperson* Annika Myrén	Plats där huvuddelen av arbetet kommer att genomföras.	
E-post Kontaktperson* annika.myren@umea.se			

Kostnader

Kostnader	2025	2026	Totalt
1 Personalkostnader	784 464	784 464	1 568 928
2 Utrustning, byggnader och mark	0	0	0
3 Kostnader för konsulter och licenser m.m	0	0	0
4 Övriga direkta kostnader inkl. resor	58 644	58 644	117 288
5 Indirekta kostnader	156 892	156 892	313 784
Totalt	1 000 000	1 000 000	2 000 000

Finansiering

Finansiering	2025	2026	Totalt
1 Sökt bidrag från Formas	1 000 000	1 000 000	2 000 000
2 Annat stöd (offentligt) (a)	0	0	0
3 Annat stöd (privat)	0	0	0
4 Egen finansiering	0	0	0
Totalt	1 000 000	1 000 000	2 000 000

(a) Om annat stöd finns, ange finansiär

Beräknad stödnivå

100%

Medfinansieringsgrad

0%

Motivering av budget (max 500 tecken inklusive mellanslag)

Huvuddelen av budgeten för Umeå kommun kommer att användas till att anställa projektledare för att ansvara för det operativa arbetet. Övriga direkta kostnader bidrar till att skapa möjlighet att träffa och samverka med föreningslivet i form av evenemang, lokalkostnader, kommunikation och liknande poster.

Projektpart

Projektpart 1

RISE, Division samhällsbyggnad, Lokal och regional omställning (556464-6874)

Företag/Organisation		Arbetsplats	
Organisationsnummer*Land* 556464-6874 Sverige		Namn på arbetsplats* Land* RISE Sverige	
Organisationens namn* RISE, Division samhällsbyggnad, Lokal och regional omställning	Adress Box 857	Adress Storgatan 65	
		Postnummer* 903 29	
Årsomsättning* 3 618 000 000	Postnummer* 50151	Postort* Umeå	
Balansomslutning* 4 200 000 000	Postort* Borås		Plats där huvuddelen av arbetet kommer att genomföras.
Antal anställda* 2 782	Kontaktperson* Magnus Johansson		
E-post Kontaktperson* magnus.johansson@ri.se			

Kostnader

Kostnader	2025	2026	Totalt
1 Personalkostnader	269 050	273 958	543 008
2 Utrustning, byggnader och mark	0	0	0
3 Kostnader för konsulter och licenser m.m	0	0	0
4 Övriga direkta kostnader inkl. resor	36 000	36 000	72 000
5 Indirekta kostnader	190 753	194 239	384 992
Totalt	495 803	504 197	1 000 000

Finansiering

Finansiering	2025	2026	Totalt
1 Sökt bidrag från Formas	495 803	504 197	1 000 000
2 Annat stöd (offentligt) (a)	0	0	0
3 Annat stöd (privat)	0	0	0
4 Egen finansiering	0	0	0
Totalt	495 803	504 197	1 000 000

(a) Om annat stöd finns, ange finansiär

Beräknad stödnivå

100%

Medfinansieringsgrad

0%

Motivering av budget (max 500 tecken inklusive mellanslag)

Magnus Johansson har en månadslön på 65 000 kr och kommer att lägga totalt 689 timmar i projektet under 2024 och 2025.

Projektpart 2

Umeå universitet (202100-2874)

Företag/Organisation		Arbetsplats	
Organisationsnummer* 202100-2874	Land* Sverige	Namn på arbetsplats* Umeå universitet	Land* Sverige
Organisationens namn* Umeå universitet	Adress Universitetstorget 4	Adress Universitetstorget 4	
Årsomsättning* 4 823 000 000	Postnummer* 901 87	Postnummer* 901 87	
Balansomslutning* 3 509 000 000	Postort* Umeå	Postort* Umeå	
Antal anställda* 4 719	Kontaktperson* Karl Johan Bonnedahl	Plats där huvuddelen av arbetet kommer att genomföras.	
E-post Kontaktperson* karl.bonnedahl@umu.se			

Kostnader

Kostnader	2025	2026	Totalt
1 Personalkostnader	251 819	291 881	543 700
2 Utrustning, byggnader och mark	0	0	0
3 Kostnader för konsulter och licenser m.m	0	153 000	153 000
4 Övriga direkta kostnader inkl. resor	0	0	0
5 Indirekta kostnader	112 779	189 999	302 778
Totalt	364 598	634 880	999 478

Finansiering

Finansiering	2025	2026	Totalt
1 Sökt bidrag från Formas	364 598	634 880	999 478
2 Annat stöd (offentligt) (a)	0	0	0
3 Annat stöd (privat)	0	0	0
4 Egen finansiering	0	0	0
Totalt	364 598	634 880	999 478

(a) Om annat stöd finns, ange finansiär**Beräknad stödnivå**

100%

Medfinansieringsgrad

0%

Motivering av budget (max 500 tecken inklusive mellanslag)

Bonnedahl har f.n. 60800 i månadslön och lägger 799 timmar på projektet under 2025 och 2026. Kostnaderna vid kategori 3 gäller publiceringar under projektets sista halvår tillsammans med Magnus Johansson och styrgruppen och de innebar även högre indirekta kostnader.

Projektets kostnader

Kostnader	2025	2026	Totalt
1 Personalkostnader	1 305 333	1 350 303	2 655 636
2 Utrustning, byggnader och mark	0	0	0
3 Kostnader för konsulter och licenser m.m	0	153 000	153 000
4 Övriga direkta kostnader inkl. resor	94 644	94 644	189 288
5 Indirekta kostnader	460 424	541 130	1 001 554
Totalt	1 860 401	2 139 077	3 999 478

Projektets finansiering

Finansiering	2025	2026	Totalt
1 Sökt bidrag från Formas	1 860 401	2 139 077	3 999 478
2 Annat stöd (offentligt)	0	0	0
3 Annat stöd (privat)	0	0	0
4 Egen finansiering	0	0	0
Totalt	1 860 401	2 139 077	3 999 478

Projektets beräknade stödnivå

100%

Medfinansieringsgrad

0%

Budgetspecifikation (max 9 000 tecken inklusive mellanslag)

Umeå kommun har den större del av budgeten eftersom man tar huvudansvaret för arbetspaket 1 och arbetspaket 2. Huvuddelen av budgeten kommer att användas till personalkostnader med avsikt om att anställa projektledare för att ansvara för det operativa arbetet. Det här projektet kommer att koordineras med andra pågående insatser som finansieras av externa medel (Viable Cities) och interna medel (arbetet med att utveckla innovationsledning i Umeå kommun). Det är svårt att i detalj kvantifiera värdet av dessa insatser, men de kommer att ge synergier till detta projekt. Annika Myrén som leder delar av Umeå kommuns klimatarbete och Rebecka Janols som leder arbetet med att bygga upp Umeå kommuns innovationsarbete och Linda Gustafsson, Umeå kommuns jämställdhetsstrateg, kommer att lägga delar av sin arbetstid i projektets styrgrupp. Ola Svensson enhetschef Föreningsbyrå/Stab, på Fritidsförvaltningen kommer också att bidra med personella resurser i projektet.

Utöver personalkostnader och indirekta kostnader (OH) är budgeten fördelad med 117 288 kr avsatta för övriga kostnader i projektet vilka bidrar till att skapa möjligheter att träffa och samverka med föreningslivet i form av evenemang, lokalkostnader, kommunikation och liknande poster.

Magnus Johansson kommer att lägga huvuddelen av sin tid i arbetspaket 3, men även avsätta delar av sin tid i arbetspaket 1 och 2. Magnus bor i Malmö, vilket är anledningen till resebudgeten. Magnus medverkan i arbetspaket 1 och 2 kommer i huvudsak att ske på distans i form av löpande möten med projektledaren och andra tjänstepersoner på Umeå kommun med hjälp av digitala verktyg. Magnus kommer också att i huvudsak medverka i styrgruppsmöten på distans. Magnus planerar att åka till Umeå vid 4 - 6 tillfällen under 2024 och 4 - 6 tillfällen under 2025 för att leda och medverka i de kunskapsseminarium som genomförs i arbetspaket 3, därav den relativt stora posten för resekostnader under budgetpost 4 "Övriga direkta kostnader inklusive resor".

Karl Johan Bonnedahl kommer att bidra med kunskapsstöd inom områdena hållbarhet, social innovation och intressentanalys till arbetspaketen 1 och 2. Dessa kunskapsområden kommer även att utgöra grund till mer analytiskt arbete i arbetspaket 3, där Karl Johan även kommer att arbeta med paketets kunskapsseminarier. De båda forskarna kommer också att ansvara för att sammanställa lärande från projektet, både i vetenskaplig form och form

anpassad för praktisk tillämpning; det senare i samverkan med styrgruppen som helhet. Delar av publiceringskostnaderna ligger som en budgetpost under Umeå universitet.

Ola Svensson som chef på utpekad förvaltning kommer inom ramen för den arbetstid han lägger på styrgruppen, med stöd från övriga deltagare i styrgruppen, där RISE och Umeå universitet ingår bära huvudansvar för att säkerställa att projektet bidrar till att utveckla de samverkansformer mellan kommunen och föreningar som redan är etablerade, t ex Föreningsbyrån eller olika partnerskap. Ola deltar i projektet inom ramen för sin ordinarie anställning.

Tjänstepersoner som medverkar i styrgruppen - Annika Myrén, Rebecka Janols och Linda Gustafsson kommer att inom ramen för den arbetstid de lägger på projektet ta ansvar för att koppla projektet till de insatser, processer och organisation som de arbetar med och i. De arbetar med projektet inom ramen för sina ordinarie anställningar. Vi söker alltså inga extra externa medel för deras arbetstid.

Etik (max 4 000 tecken inklusive mellanslag)

Frågeställningarna som ska undersökas rör inte enskilda personer utan ligger på organisatorisk och institutionell nivå. Vi kommer att arbeta med att undersöka och utveckla etablerade roller och funktioner i organisationer som rör hur kommuner kan öka sin kapacitet att arbeta med föreningar i klimatfrågor, vilka roller föreningar kan och bör ta i ett sådant arbete. Resultaten kommer att vara på generell nivå och inte kunna kopplas till enskilda individers åsikter eller ställningstagande.

Det blir ändå, genom dialogerna och det individuella deltagandet av såväl föreningsaktiva som kommunrepresentanter, nödvändigt att noggrant hantera etiska frågor, bl.a. gentemot allmänna dataskyddsförordningen (SFS 2018:218). Detta gäller särskilt då projektet kommer att beröra frågor där konflikter finns och då vissa föreningar och personer skulle kunna identifieras genom utsagors innehåll även när explicit personuppgift inte anges. Vår hantering kommer därför att noga planeras vad gäller information inför dialoger, genomförande av dialoger samt datainsamling och hantering (lagring) av sådana data. Som en grundprincip kommer vi inte att samla in material på ett sådant sätt att exempelvis enskilda utsagor ska kunna kopplas till specifika personer, d.v.s. utgöra personuppgift.

Deltagare i kunskapsseminarierna är frivilligt och alla deltagare har mandat att styra över innehållet i seminarierna samt mandat över hur innehållet redovisas. Deltagarinflytandet kommer att säkerställas genom att delar av resultaten skapas genom kollaborativa skrivprocesser. Om situationer uppkommer då det finns tveksamheter om lämpligheten i datainsamling kan det bli nödvändigt att undersöka om inblandade parter vill ge tillstånd för hur vi tolkat och registrerat specifika utsagor.

Medverkande forskare från RISE och Umeå universitet ansvarar för innehåll i vetenskapliga publikationer. Framtagandet av dessa kommer att följa etiska riktlinjer och rutiner som RISE respektive Umeå universitet har fastslagit. Projektet kommer också att följa relevant etiska riktlinjer som beslutats av Umeå kommun.

I projektet ingår hantering av persondata

Nej

I projektet ingår humanförsök

Nej

I projektet ingår djurförsök

Nej

Ämnesområde

54. PROGRAMOMRÅDE SAMHÄLLS- O LANDSKAPSPLANERING > 5406. 25.4 Styrmedel o beslutsprocesser

54. PROGRAMOMRÅDE SAMHÄLLS- O LANDSKAPSPLANERING > 5403. 25.1 Landsbygdsutveckling/Regional utveckling

54. PROGRAMOMRÅDE SAMHÄLLS- O LANDSKAPSPLANERING > 5401. 25.9 Samhällsplanering, övrigt

Forskningsämne (SCB-kod)

50901. Tvärvetenskapliga studier inom samhällsvetenskap

Globala hållbarhetsmålen

13 Bekämpa klimatförändringarna

11 Hållbara städer och samhällen

17 Genomförande och globala partnerskap

Nyckelord 1

Intressentanalyser

Nyckelord 2

Social innovation

Nyckelord 3

Samhällstransformation

Obligatoriska bilagor**Lista över medverkande projektdeltagare (PDF, max 4MB)**

Se nästa sida för bilaga.

CV för nyckelpersoner i projektet (PDF, max 4MB)

Se nästa sida för bilaga.

Bilaga nyckelpersoner

Namn	Organisation	Roll i projektet
Annika Myrén	Umeå kommun	Projektledare för klimatneutrala Umeå 2030 som finansieras av Viable cities. Medlem i styrgruppen.
Linda Gustafsson	Umeå kommun	Jämställdhetsstrateg. Medlem i styrgruppen.
Rebecka Janols	Umeå kommun	Innovationsledare som leder arbetet med att bygga upp Umeå kommuns innovationsarbete.
Ola Svensson	Umeå kommun	Enhetschef Föreningsbyrå/Stab på Fritidsförvaltningen. Medlem i styrgrupp.
Projektledare (skall anställas inom projektet)	Umeå kommun	Anställs under projektets 24 månader för att ansvara för det operativa arbetet och projektets framdrift.
Karl Johan Bonnedahl	Umeå universitet	Docent. Ansvarig för kunskapsstöd till projektledare och övriga styrgrupp gällande frågor som rör innovationsprocesser i samverkan med civilsamhället kopplat till klimatarbete och hållbar utveckling. Medlem i styrgrupp.
Magnus Johansson	RISE	Senior forskare på stadsutvecklingsenheten, RISE. Ansvarig för stöd gällande dialogprocesser och kollaborativt lärande. Medlem i styrgruppen.

Umeå, 2024-09-02

CV Annika Myrén

Telefon: 090-16 12 45, mobil: 070-388 49 66,
e-post: annika.myren@umea.se

Personnummer: 701211-8522

Adress: Korpralsvägen 5B, 904 32 Umeå

Annika Myrén är anställd som utvecklingsstrateg på Umeå kommun och är i den rollen sedan hösten 2019 projektledare för Klimatneutrala Umeå 2030 (finansierat av Viable Cities), huvudansvarig för Umeå klimafärdplan; ramverk och partnerskap med 60 lokala aktörer, samt tjänsteperson för Program för Klimatneutrala Umeå 2040; övergripande organisering och styrning för Umeå kommunkoncern.

Annika Myrén har examen i miljövetenskap från Göteborgs universitet (1998) och har i mer än 25 år jobbat med strategiskt arbete, planering och utveckling inom miljö och hållbar utveckling, medborgardialog och förändringsprocesser. Innan hon började på Umeå kommun arbetade hon i olika kommuner i Sverige och i Kolding kommun, Danmark, där hon var anställd som klimatsamordnare och jobbade med klimatomställning, strategiska samverkan med intressenter och integrering av hållbarhet i översiktsplanering och stadsutveckling. Annika Myrén har arbetat på Umeå kommun sedan 2013, först med projektledning i hållbarhetsprojekt finansierat av Boverket och sedan som fastanställd utvecklingsstrateg för landsbygdsfrågor.

FORMALIA			
Namn:	Linda Gustafsson		
Ålder:	44	Kön:	Kvinna
Roll i projektet:	Medverkande i styrgrupp, kompetens inom jämställdhet, dialog, demokrati etc.		
Organisation:	Umeå kommun		
Nuvarande befattning:	Jämställdhetsstrateg		
Deltagande, % av heltid:	5		
E-post/telefon:	linda.gustafsson@umea.se 070-611 10 44		

RELEVANTA MERITER	
Tidpunkt /period:	Roll, uppdrag, publikation
2017->	2017 – pågående – Samordnare, kommission för social hållbarhet, Umeå kommun.
2011->	2011 – pågående – Jämställdhetsstrateg, Umeå kommun
2020	Projektledare, Gendered landscape, Umeå, URBACT-programmet. EU-kommissionen.
2019–2020	Projektledare, 1st Social progress cities summit, Umeå September 2019, 2 nd Social progress cities summit, dec. 2020.
2019–2020	Projektledare, EU:s SPI pilotprojekt, Umeå kommun och Region Västerbotten.
2018–2019	Koordinator, Umeå som modellkommun för jämställdhet, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR, Sverige).
2011–2015	Projektledare, projekt Frizon, Stadsplanering och jämställdhet, Umeå kommun.
2011–2015	Koordinator jämställdhetskommisionen, (Union of the Baltic Cities - UBC), Städer från Östersjöregionen, inklusive anordnandet av transnationella möten, seminarier, workshops samt framtagning av material och policydokument för nätverk i sin helhet.
2008–2011	Koordinator jämställdhet och uppdrag mäns våld mot kvinnor, Länsstyrelsen i Västerbotten.
2006–2008	Projektledare, Jämställdhet region Norr, Länsstyrelsen Västerbotten.

UTBILDNING / EXAMINA	
Tidpunkt:	Grad, lärosäte, inriktning
2006	Masterexamen i genusvetenskap (samt. Stadsvetenskap och rättsvetenskap) Umeå universitet.

ÖVRIGT	
2011	Referensgrupp Mötesplats social hållbarhet (SKR)
2018–2019	Inbjuden medlem, Arbetsgrupp för jämställda städer, EU-kommissionen (URBACT)
2017	Inbjuden medlem, referensgrupp feministisk stadsplanering, näringsdepartementet
2016–2019	Styrelseledamot, Centrum för genusvetenskap, Umeå universitet.

CV Rebecka Janols, Umeå kommun

Telefon: 090-164842, Epost: rebecka.janols@umea.se, Adress: Barkargränd 2, Umeå

Ålder: 43, Kön: Kvinna

Titel: Utvecklingsstrateg med fokus på innovationsledning, Umeå kommun

Roll i projektet: Styrgruppsmedlem

Rebecka Janols är anställd på Umeå kommun som utvecklingsstrateg med fokus på innovationsledning. Hon är certifierad innovationsledare (certifikatsnummer C004386). I sitt uppdrag arbetar hon med att höja kommunens förmåga att arbeta med de omställningar som krävs för att klara framtidens utmaningar. Stödet sker på både strategisk, taktisk och operativ nivå samt inom olika aspekter av hållbarhet.

Rebecka har en bakgrund som forskare inom Människa-datorinteraktion och disputerade 2013 vid Uppsala universitet. Hon har arbetat mycket med medskapande metoder både inom kommunen och som forskare. Hon har en grundutbildning som Civilingenjör i komplexa sociotekniska system (examen 2009).

Rebecka har erfarenhet av digitalisering och förändringsledning, både som forskare (Uppsala universitet, University of Auckland, Umeå universitet) och projektledare (Myndigheten för vård och omsorgsanalys, Region Västerbotten och Umeå kommun).

Rebecka har publicerat ett 20-tal vetenskapliga artiklar inom områdena co-design, användbarhet, motivation, implementation och AI.

FORMALIA			
Namn:	Ola Svensson		
Ålder:	43	Kön:	Man
Roll i projektet:	Medverkande i styrgrupp		
Organisation:	Umeå kommun		
Nuvarande befattning:	Enhetschef Föreningsbyrå/Stab, Fritidsförvaltningen		
Deltagande, % av heltid:	5		
E-post/telefon:	ola.svensson@umea.se , 076-008 19 91		

RELEVANTA MERITER	
Tidpunkt /period:	Roll, uppdrag, publikation
20200101-20240131	Verksamhetschef RF-SISU Västerbotten.
20210901-20230131	Projektledare för det kommunägda Vinnovafinansierade projektet "Rörelserika offentliga miljöer". Kombinerades med tjänsten ovan.
20240201 - pågående	Enhetschef Föreningsbyrå/Stab, Fritidsförvaltningen.
UTBILDNING / EXAMINA	
Tidpunkt:	Grad, lärosäte, inriktning
2005	Filosofie kandidatexamen, Umeå universitet, idrottspedagogik.

CV Karl Johan Bonnedahl

Kontaktuppgifter

E-post: Karl.Bonnedahl@umu.se

Telefonnummer: +46 90 7866524 (arb); +46 70 256 54 18 (mobil)

Hemadress: Granvägen 46, 907 38 Umeå

Anställning

Docent i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Umeå universitet, 901 87 Umeå

Enskild näringsverksamhet, org.nr. 630615-8517

Undervisning och doktorandhandledning

Lärare i hållbart entreprenörskap, hållbar logistik och metodologi samt handledare för examensarbeten.

F.n. handledare för två doktorander. Tidigare handledare för 5 doktorander mot doktorsav-handling och 6 mot licentiatexamen.

Senaste finansierade forsknings- och samverkansprojekt

2024–2027. Stärkt ekosystem för social innovation i Norr. Samverkan mellan Mötesplats social innovation vid Luleå tekniska universitet och Umeå universitet, Coompanion i Norr- och Västerbotten samt Samforma.

Budget ca 15 mkr. Finansiärer: Europeiska regionalfonden samt regionerna i Norr- och Västerbotten.

2023–2026. Effektstyrning: Ett stöd för entreprenörer med miljöambitioner. Huvudsökande och projektledare i samverkan med Coompanion Västerbotten. Budget 4,5 mkr. Finansiär: Familjen Kamprads stiftelse.

2022–2024. Att skapa en inkluderande och klimatneutral kommun genom samverkan med det civila samhället. Umeå kommun äger projektet och Bonnedahl deltar tillsammans med Magnus Johansson från RISE.

Finansierat av Formas med 1,5 mkr. Huvudsökande: Annika Myrén, Umeå kommun.

2021–2024 Klimatneutrala Umeå 2030. Samverkansprojekt med sex parter: Umeå kommun, Umeå Energi, Umeå Universitet, SLU, RISE och Coompanion. Budget 10 mkr varav 50% finansierat av Energimyndigheten. Huvudsökande: Annika Myrén, Umeå kommun.

2020–2023. *Social Impact Academy*. Samverkansprojekt med sex parter och 16 mkr budget varav 50% EU-medel (Tillväxtverket). Huvudsökande: Roger Filipsson, Coompanion Västerbotten.

2020–2021. Bokprojektet *Social Innovation för hållbar utveckling*. 0,1 mkr. Finansierat av Mötesplats social innovation vid Umeå universitet. Samarbete med LTU och Studentlitteratur.

2019-2024. Projektet *Institutional capacity building for relevant management and economics research of high quality towards sustainable socio-economic transformation of Rwanda* i SIDA's *Research Training Partnership Programme – Rwanda, 2019-2024*. Konsortium lett av Jönköping (JIBS). Huvudsökande: Prof. Rama B. Rao, University of Rwanda.

2019–2021 Klimatneutrala Umeå 2030. Samverkansprojekt med tre parter: Umeå kommun, Umeå Energi och Umeå Universitet. Budget 8 mkr varav 50% finansierat av Energimyndigheten, Vinnova & Formas.

Huvudsökande: Sebastian Holmström, Umeå kommun.

2019–2020. Eco-municipalities in Ethiopia. Samverkansprojekt lett av Sustainable Sweden Association.

Finansiär: UN habitat.

Exempel på samhällsaktiviteter och externa uppdrag

Föredrag etc. med följande uppdragsgivare (*flera tillfällen): Biofuel Region, Coompanion*, Coompanion Västerbotten*, Folkets bio, Folkuniversitetet, Umeå*, Formas, Fridays for future, Future events, Den Globala Skolan (UHR)*, Håll Sverige rent, Projektet Infoga*, Ingenjörer för miljön, Innovationskontoret, UmU, JAK Medlemsbank*, Jordens Vänner, Klimatekot (podd), Klimatriksdag 2014, Kommunförbundet Norrbotten, Festivalen Kullar och klang*, Lunds kommun, Länsstyrelsen Västerbotten*, Malmö stad, Miljöpartiet, Naturskolan*, Naturskyddsföreningen*, Nordmalings kommun, Norrlandsoperan, Omställning Sverige, Pecha Kucha, Umeå, Region Västerbotten*, Senioruniversitetet, Umeå*, Sensus, SIDA*, Skellefteå kommun*, Socialdemokraterna, Studieförbundet*, Studieförbundet Vuxenskolan, Sundsvalls kommun, Festivalen Survival kit, Sustainable Sweden Association, Svenska Kommunaltekniska föreningen, Svenska kyrkan*, Sveriges kommuner och landsting, Swedbank, Tillväxtverket*, Umeå kommun*, Universitets- och högskolerådet, Utopia, Vänsterpartiet, Övertorneå Kommun.

Publikationer de senaste fem åren

- Haskell, L., Bonnedahl, K.J., & Stål, H. (kommande). Addressing Climate Change Through Social Innovation Initiatives. Under publicering i vetenskaplig tidskrift hösten 2024.
- Bonnedahl, K.J. (2024). Social organization as transformative technology: From demand-driven growth to needs-oriented wellbeing. Kapitel 11 i Skrbina, D., Ruuska, T. & Nyfors, T. (red.). Sufficiency in nature. Revisiting Population, Affluence, and Technology. Leiden: Brill. Under publicering.
- Bonnedahl, K.J., Heikkurinen, P. & Paavola, J. (2022). Strongly Sustainable Development Goals: Overcoming Distances Constraining Responsible Action. *Environmental Science and Policy*, 129, 150-158.
- Bonnedahl, K.J. & Stålnacke, O. (2022). Program för effektstyrning. Utvecklat i samarbete med Coompanion Västerbotten. Umeå: Handelshögskolan vid Umeå universitet och Coompanion Västerbotten.
- Bonnedahl, K.J. (2022). Från efterfrågedriven tillväxt till behovsdrivet välbefinnande: En roll för social innovation? Sid. 167-184 i Bonnedahl, K.J., Egan Sjölander, A. & Lindberg, M. (red) Social innovation för hållbar utveckling, Lund: Studentlitteratur.
- Lindberg, M., Bonnedahl, K.J. & Egan Sjölander, A. (2022). Social innovation och hållbar utveckling: Hur hänger det ihop? Sid. 13-36 i Bonnedahl, K.J., Egan Sjölander, A. & Lindberg, M. (red) Social innovation för hållbar utveckling, Lund: Studentlitteratur.
- Bonnedahl, K.J., Egan Sjölander, A. & Lindberg, M. (red.) (2022). Social innovation för hållbar utveckling. Lund: Studentlitteratur.
- Haskell, L., Bonnedahl, K.J. & Stål, H. (2021). Social innovation related to ecological crises: A systematic literature review and a research agenda for strong sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 325, 129316
- Vlasov, M., Heikkurinen, P., Bonnedahl, K.J. (2021). Suffering catalyzing ecopreneurship: Critical ecopsychology of organizations. *Organization*, 30(4) <https://doi.org/10.1177/13505084211020462>
- Bonnedahl, K.J. (2021). An Economy beyond Instrumental Rationality. Sid. 203-229 i: Heikkurinen, P. & Ruuska, T. (red.) Sustainability Beyond Technology. Philosophy, Critique, & Implications for Human Organization. Oxford: Oxford University Press.

CV Magnus Johansson, RISE

Fil. dr pedagogik

Anställningar

- 1998 – 2003 Adjunkt i miljövetenskap, Teknik och samhälle, Malmö högskola
2003 – 2008 Doktorand, pedagogik, Lunds universitet. Disputerade 2008.
2008 – 2021 Lektor i miljövetenskap, Institutionen för urbana studier. Malmö högskola (som fick universitetsstatus 2018). Arbetade deltid på RISE 2018 – våren 2021
2018 - Senior forskare, Enheten för lokal och regional omställning, Avdelningen för systemom-ställning, Division samhällsbyggnad, RISE. Arbetade deltid 2018 – våren 2021. Heltid från sommaren 2021.

Särskilda uppdrag

- 2000 – 2003 Programansvarig för kandidatprogrammet *Människa-Miljö-Samhälle* vid Malmö högskola
2008 – 2013 Programansvarig för mastersprogrammet *Hållbar stadsutveckling – ledning och organisering* vid Malmö högskola (som ges i samverkan med SLU Alnarp)
2013 – 2015 Enhetschef för enheten för byggd miljö, Institutionen för urbana studier, Malmö högskola
2016 Malmö högskolas representant i styrelsen för K2, som är ett nationellt kunskapscentrum för kollektivtrafik.

Projektleddare eller medverkade i följande pågående forsknings- och utvecklingsprojekt

ORKA – Att långsiktigt bygga kapacitet för social hållbarhet (Dnr 2021-02822)

I det här projektet kommer RISE tillsammans med en allmännyttig fastighetskoncern - Framtiden AB, en privat fastighetsägare - Stena Fastigheter Göteborg AB, Stiftelsen För Byggandets Managementfrågor samt Volvo Cars i samverkan med hyresgäster, lokala näringsidkare, Göteborgs stad och Nätverket för ett socialt hållbart Tynnered utveckla nya arbetssätt för att stödja socialt hållbar stadsutveckling i ett särskilt utsatt område. Finansieras av Vinnova 2021 – 2025

ASSURE – Adaptation of urban Space through Sustainable Regeneration. (Dnr 2022-01903)

Är koordinator för den praktiktäna forskarskolan ASSURE (Adaptation of urban Space through Sustainable Regeneration) som finansieras av Formas från 2023 till senast 2028. Inom ramen för forskarskolan kommer 10 doktorander i nära samverkan med bygg- och fastighetsbranschen att utveckla praktiktäna kunskap om hållbar renovering och omvandling av fastigheter, kvarter och områden. Forskarskolan är ett samarbete mellan Lunds tekniska högskola vid Lunds universitet, Malmö universitet, Campus Gotland vid Uppsala universitet och RISE, som också ansvarar för koordinering av forskarskolan.

Tidigare projekt i urval (2019 – 2024)

Följeforskare Umeå kommuns innovationsplattform Social Progress Innovation Sweden (Dnr 2019-05942)

Följeforskare åt SPIS, som var en av de sex innovationsplattformar som finansieras av Vinnova. SPIS är den senaste startade plattformen och finansieras av Vinnova 2020 – 2023.

Samordning av följeforskningen om innovationsplattformar (Dnr 2021-03217)

Mellan 2013 – 2023 finansierade Vinnova utvecklingen av innovationsplattformar i sex svenska städer. Vid varje innovationsplattform bedrivs följeforskning. Projektet syftar till att aggregera den lokala forskningen och lyfta denna till en gemensam analys för att utveckla gemensam förståelse av hur kommuner kan skapa strukturer för att initiera och driva lokala innovationsprocesser. Finansierades av Vinnova 2021 – 2023.

Föreningssamverkan för klimatneutralitet (Dnr 2022-02383)

Pilotprojekt som finansierades av Formas 2022 – 2024. Projektet undersökte om och hur det lokala föreningslivet i Umeå kunde involveras i kommunens klimatarbete. Projektet ledes av Umeå kommun i samverkan med RISE och Umeå universitet

Publikationer i urval 2014 - 2024

2014

Montin, Stig, Johansson, Magnus & Forsemalm, Joakim (2014). "Understanding innovative regional collaboration: metagovernance and boundary objects as mechanisms." In: Ansell, Chris & Torfing, Jacob (eds.) *Public Innovation Through Collaboration and Design*. London: Routledge. ISBN: 978-0-415-85859-5. (s. 106 – 124)

2015

Righard, Erica, Johansson, Magnus & Salonen, Tapio (eds.). (2015). *Social Transformations in Scandinavian Cities: Nordic Perspectives on Urban Marginalisation and Social Sustainability*. Nordic Academic Press. ISBN: 978-91-87675-73-7

Johansson, Magnus (2015). "Conflicts and meaning making in sustainable urban development." In: Righard, Erica, Johansson, Magnus & Salonen, Tapio (eds.) *Social Transformations in Scandinavian Cities: Nordic Perspectives on Urban Marginalisation and Social Sustainability*. Nordic Academic Press. ISBN: 978-91-87675-73-7 (s. 233 – 249)

2019

Forsemalm, Joakim & Johansson, Magnus, med Göransson, Paul (2019) *Evidensbaserad stadsutveckling: bortom urbana anekdoter?* Stockholm: Dokument Press. ISBN: 978-91-88369-24-6

Johansson, Magnus & Forsemalm, Joakim (2019) "Att arbeta innovativt med evidens i hållbar stadsutveckling." I: Algehed, Jessica; Eneqvist, Erica; Jensen Christian & Löf, Jenny (red.) *Innovation och stadsutveckling. En forskningsantologi om organisationsutmaningar för stad och kommun*. Göteborg: Mistra Urban Futures. ISBN 978-91-89049-08-6 (s. 125 – 136)

2020

Johansson, Magnus & Forsemalm, Joakim (2020) "Evidence-based urban development: beyond the urban anecdotes". In: Metzger, Jonathan & Lindblad, Jenny (eds.) *Dilemmas of Sustainable Urban Development: A View from Practice*. London/New York: Routledge. ISBN 978-0-367-26659-2 (s. 147 – 159)

Forsemalm, Joakim & Johansson Magnus (2020) "The Puzzle of Combined Evidences — Piecing knowledge together in urban development". In: Andersson, Björn & Gromark, Sten (eds.) *Architecture for Residential Care and Ageing Communities: Spaces for Dwelling and Health Care*. London/New York: Routledge. ISBN 978-0-367-35871-6 (s. 267 – 278)

2022

Johansson, Magnus & Forsemalm, Joakim. (2022) "Reflektion och lärande för stadsplaneringspraktiker" I: Egan Sjölander, Annika; Bonnedahl, Karl Johan & Lindberg, Malin (Red.) *Social innovation för hållbar utveckling*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 978-9-144-15146-5 (s. 131 – 148)

2024

Johansson, Magnus (2024) "Innovation som översättning." I: Algehed, Jessica & Jensen, Christian (Red.) *Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer. Nya sätt för kommunen att styra, leda och organisera utvecklingsarbete i samverkan*. Lund: Nordic Academic Press. ISBN: 978-91-89361-86-7(s. 133 – 154).

Valfria bilagor

Illustrationer och figurer (PDF, max 4 MB)

Ingen fil har laddats upp

Intyg för organisationer som avser delta inom sin icke-ekonomiska verksamhet (PDF, max 4MB)

Ingen fil har laddats upp

Stödbrev (PDF, max 4MB)

Ingen fil har laddats upp

CV

CV - Annika Myrén

Projektledare: Annika Myrén
Födelsedatum: 19701211
Kön: Kvinna
Land: Sverige

Dr-examen:
Akademisk titel:
Arbetsgivare: Ingen nuvarande arbetsgivare

Alla cv-sektioner är avstängda för Annika Myrén på den här ansökan.

Publikationer

Publikationer - Myrén, Annika

Projektledare: Annika Myrén
Födelsedatum: 19701211
Kön: Kvinna
Land: Sverige

Dr-examen:
Akademisk titel:
Arbetsgivare: Ingen nuvarande arbetsgivare

Registrera

Villkor

Ansökan ska förutom av den sökande även signeras av behörig företrädare för medelsförvaltaren. Företrädaren är vanligtvis prefekten vid den institution där forskningen ska bedrivas, men ska i vissa fall utgöras av exempelvis rektor. Detta framgår i sådana fall av den aktuella utlysningstexten för bidraget.

Signering av *den sökande* innebär en bekräftelse av att:

- uppgifterna i ansökan är korrekta och följer Formas instruktioner
- bisysslor och kommersiella bindningar har redovisats för medelsförvaltaren och att det där inte framkommit något som strider mot god forskningssed
- nödvändiga tillstånd och godkännanden ska finnas senast vid projektstart, exempelvis avseende etikprövning.

Signering av *medelsförvaltaren* innebär en bekräftelse av att:

- den beskrivna forskningen, anställningen och utrustningen kan beredas plats inom institutionen under den tid och i den omfattning som anges i ansökan
- institutionen godkänner kostnadsberäkningen i ansökan
- projektet bedrivs i enlighet med svensk lagstiftning.

Ovanstående punkter ska ha diskuterats mellan parterna innan företrädaren för medelsförvaltaren godkänner och signerar ansökan.

Ansökningar där en organisation är sökande signeras automatiskt vid registrering av ansökan.